

“Waar alle naties van de hele wereld elkaar ontmoeten”.

De late middeleeuwen en de bloei van handel en cultuur (13de – 15de eeuw).

Vorige keer...

- De ontginningsbeweging: proces, actoren, landschappelijke diversificatie
 - Impact op het landschap (bos)
 - Sterke ontwikkeling in de boerderijbouw
 - Mobiliteit
- Stadsvorming (en versterking)
 - Reuzen en dwergen tussen de reuzen
 - Gepland en organisch
 - Motte-kastelen

Objectieven van de derde les

- Inleidende beschouwingen: klimaat en politieke context
- Brugge en haar voorhavens als poorten op de wereld:
- Calamiteit wordt opportuniteit
 - Parels aan de kroon
 - Industrie
 - Connectiviteit: Koekoekseieren in het Brugse nest
- Over de vloer bij Pieter Bladelin, Vlaming aan het Bourgondische Hof

Chronologisch schema middeleeuwen

Eeuw ->	5de	6de	7de	8ste	9de	10de	11de	12de	13de	14de	15de
België en Frankrijk	vroeg e middeleeuwen					volle middeleeuwen			late middeleeuwen		
	Frankische periode	Merovingische periode	Karolingische periode		Moyen Age Classique			Bas Moyen Age			
	Haut Moyen Age										
Nederland	vroeg e middeleeuwen						late middeleeuwen				
Duitsland	Frühes Mittelalter					Hohes oder Klassisches Mittelalter			Spätes Mittelalter		
	Migration	Merowingsche Zeit	Karolingische Zeit		Ottonische Zeit						
England	Anglo-Saxon Period								Middle Ages		
	Early Saxon		Middle Saxon			Late Saxon		Saxo-Norman	Early Medieval	High Medieval	Late Medieval

Filips de Stoute (1342-1404)

Jan zonder Vrees (1371-1419)

The House of Valois-Burgundy 1465-1477
(during the reign of Charles "the Bold")

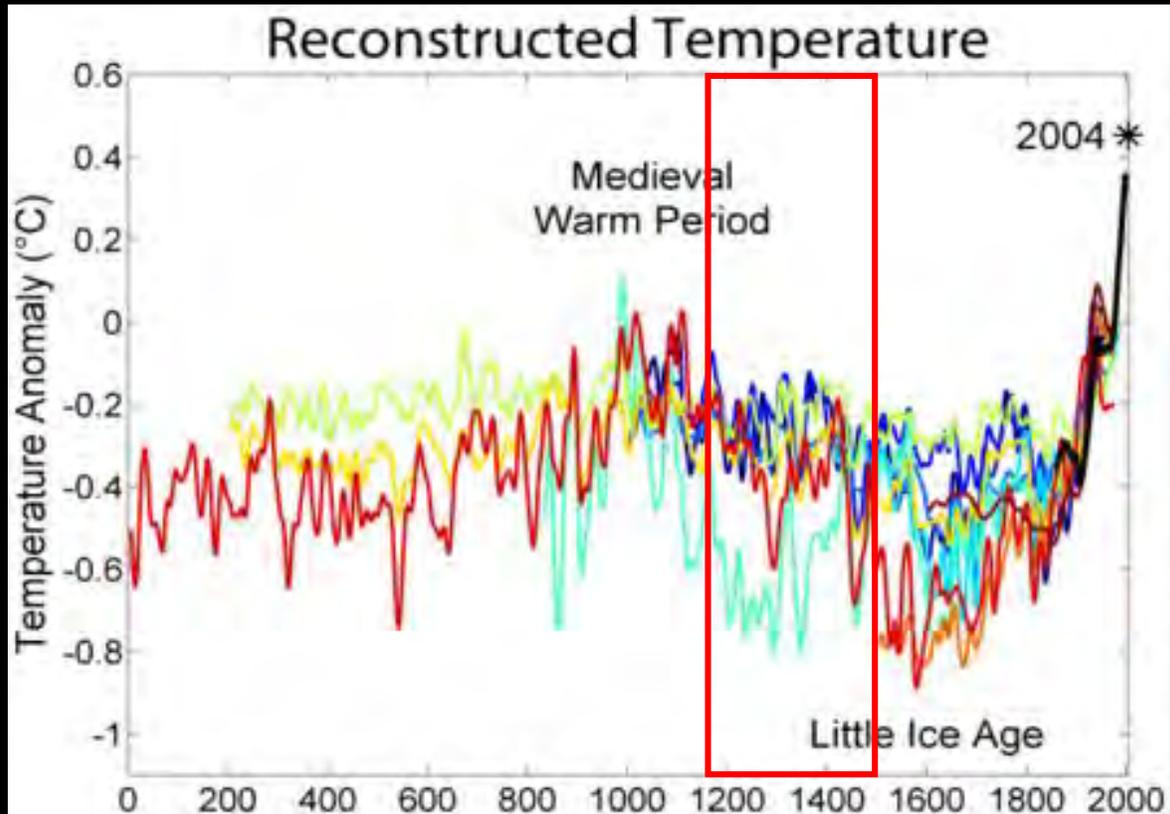

Filips De Goede (1396-1467)

Karel de Stoute (1433-1477)

Middeleeuws klimaatsoptimum - Medieval Climate Anomaly MCA

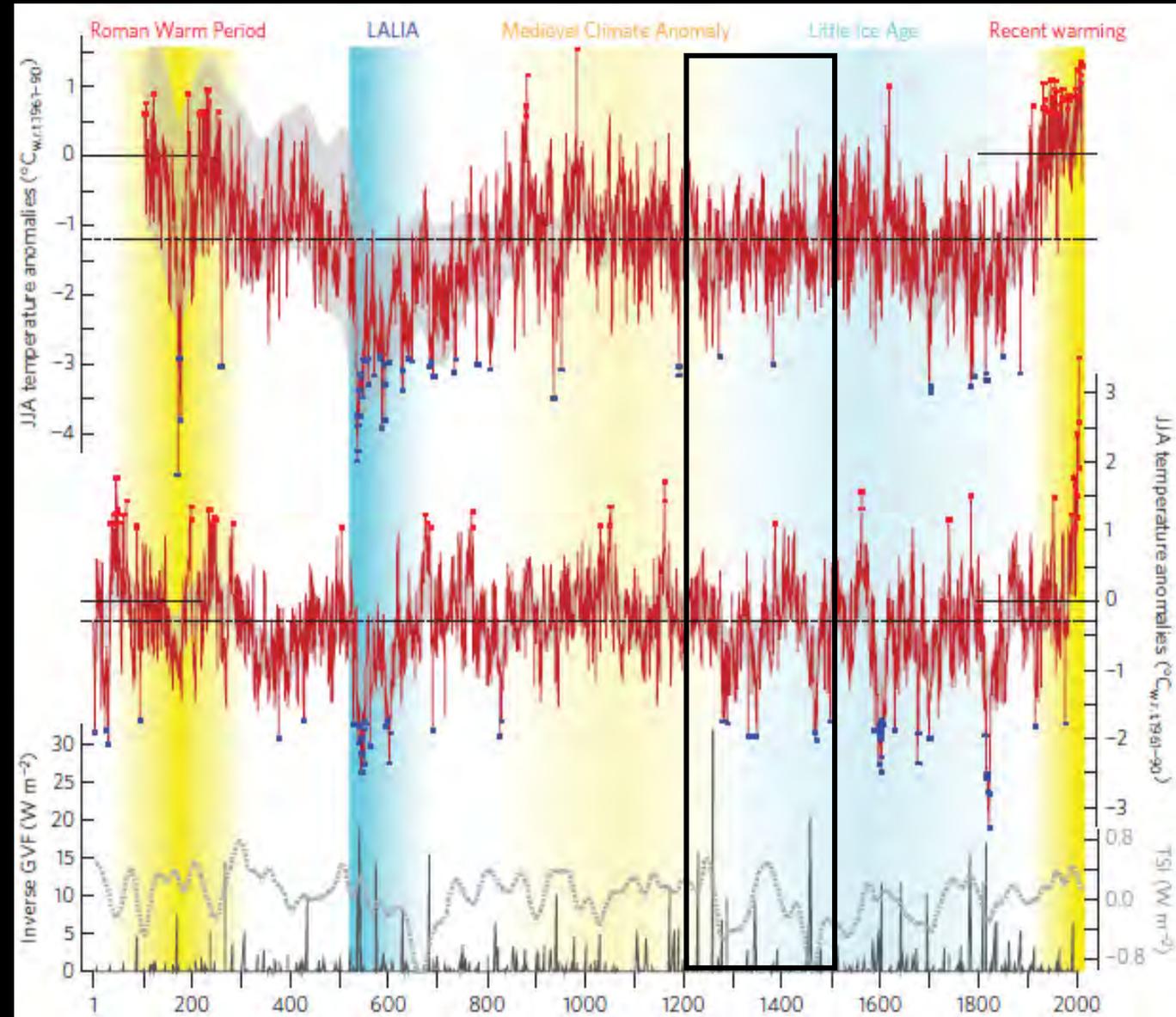
*“Evidence has been accumulating in many fields of investigation pointing to a notably warmer climate in many parts of the world, that lasted a few centuries around A.D. 1000–1200, and was followed by a decline of temperature levels till between 1500 and 1700 the coldest phase since the last ice age occurred” (H. Lamb, 1965. *The early medieval warm epoch and its sequel*. *Palaeogeography, Palaeoclimatology, Palaeoecology*, 1, p. 13)*

Klimatologisch kader

- Temperatuur en neerslag als belangrijkste aspecten
- Focus vooral op temperatuur; neerslagproxies geven minder eenduidig signaal

McCormick *et al.* 2012; Reichelmann & Gouw-Bouwman 2019:

- Koud ca. 250-700/800
- Warmer vanaf ca. 800: start Medieval Warm Period (ca. 8/900-1250)
- Kleine ijstijd ca. 1500-1850

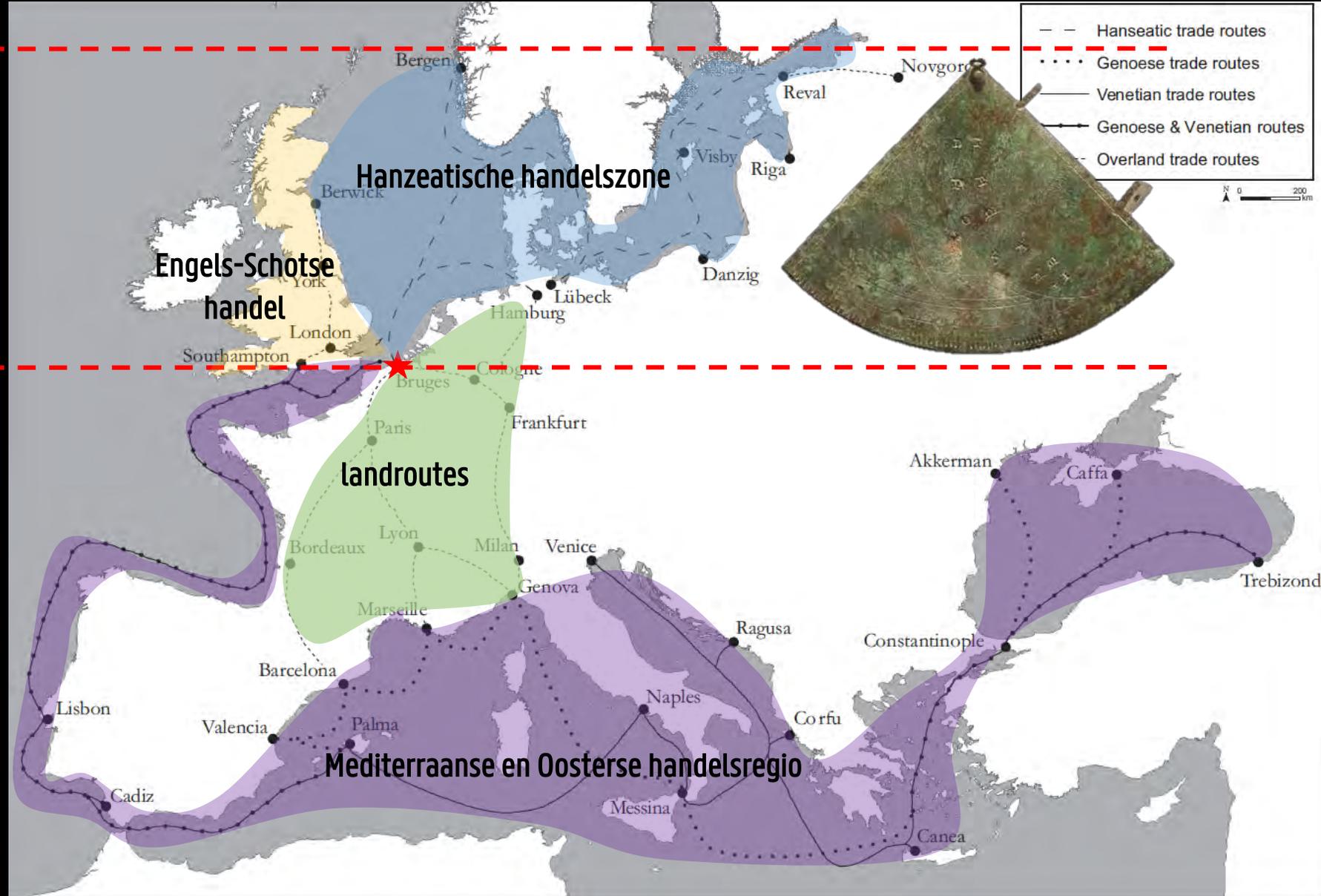
Kwadrant van Zutphen (ca. 1300): tussen 51° en 61° N

Meester van de Lucialegende

Slag bij Damme 1215; Zeeslag bij Sluis 1340

'Cronache de signiori di Fiandra,' 1452.

(foto: © Openbare Bibliotheek Brugge, MS. 685, ff. 208v-209r)

Het Brugse voorhavensysteem 1300-1450

- Duinen
- Buitendijks land
- Binnendijks land
- Pleistoceen dekzand

BRUGGE 1432

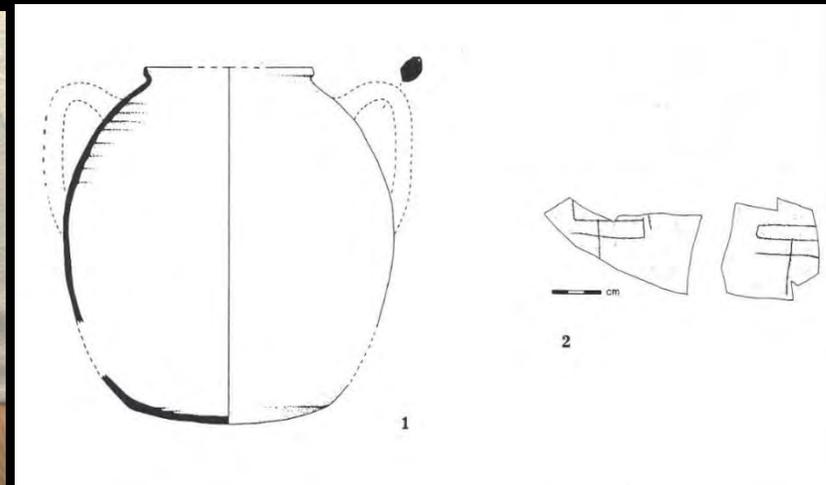

Het commerciële hart: 'Spiegelrei'

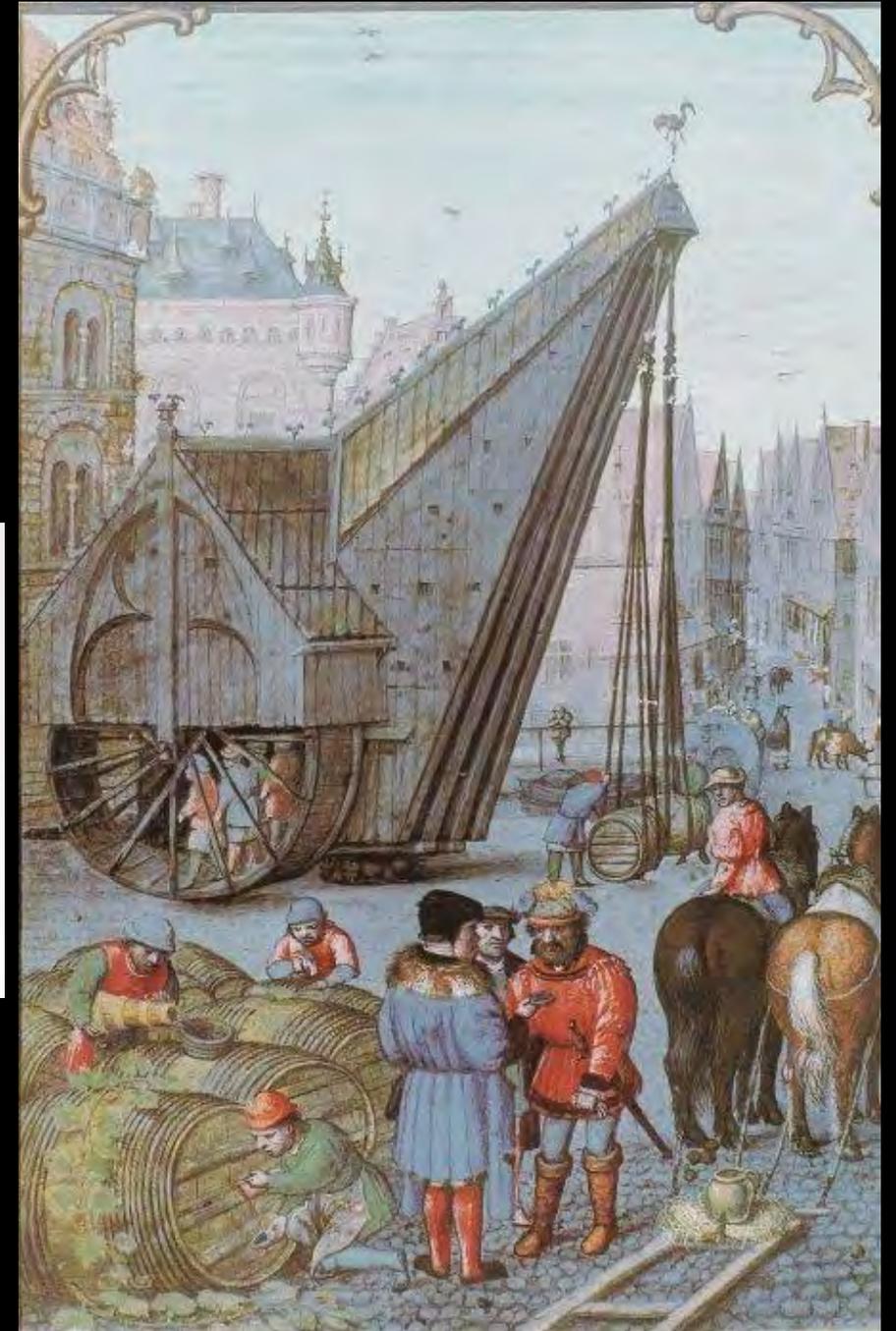

“Commodity”: “overvloed in alle dingen”

- Goederen geïmporteerd en geëxporteerd in cargo (wijn, metaal, wol, leder,..)
- Bv. uit Portugal: eind 13e eeuw: honing, vacht, leder, zijde, vet, vijgen, fruit, robijnen ,

Hillewaert 1988

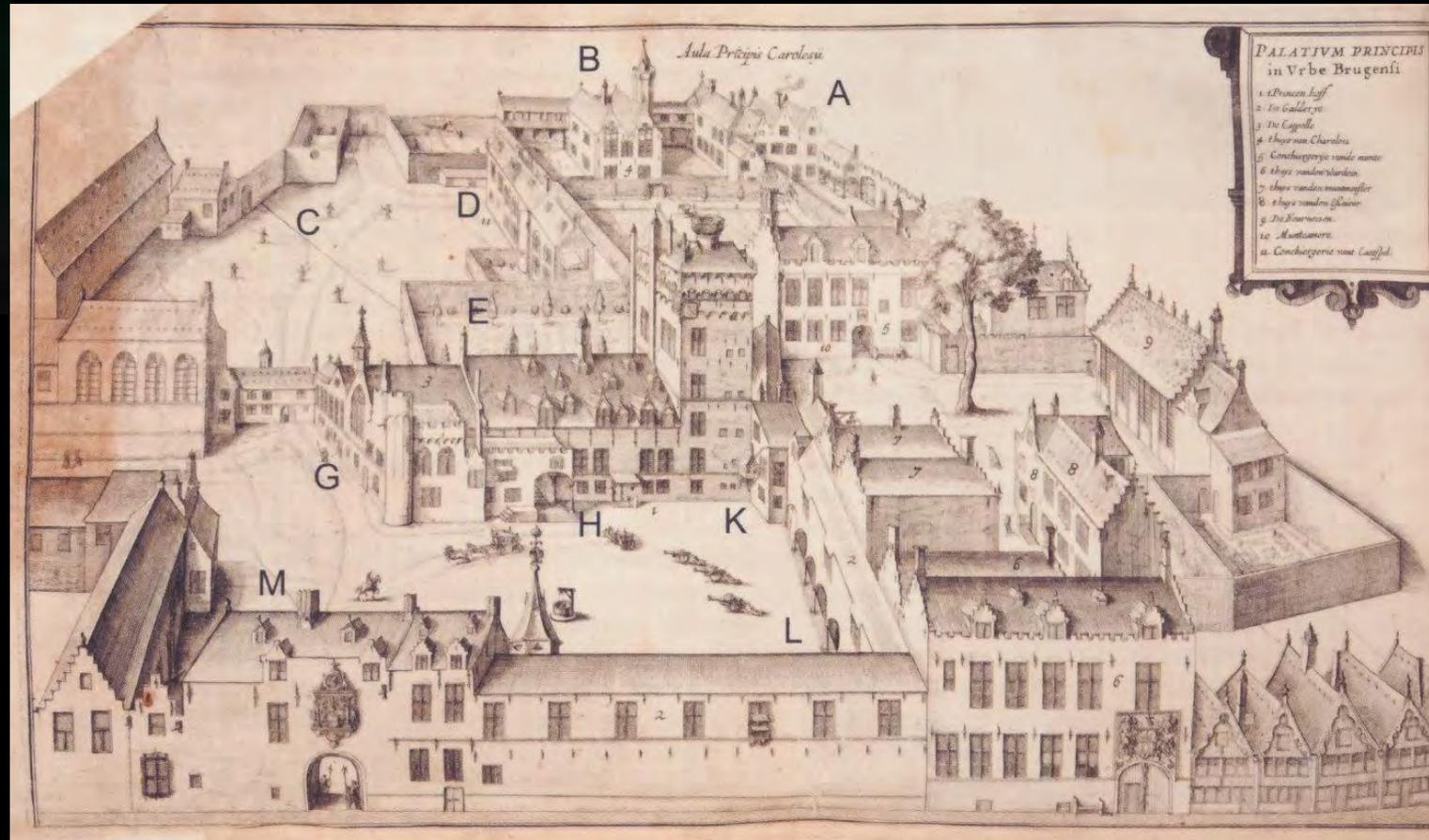
“Singularity”: Specifieke materiële cultuur als uiting van status en identiteit

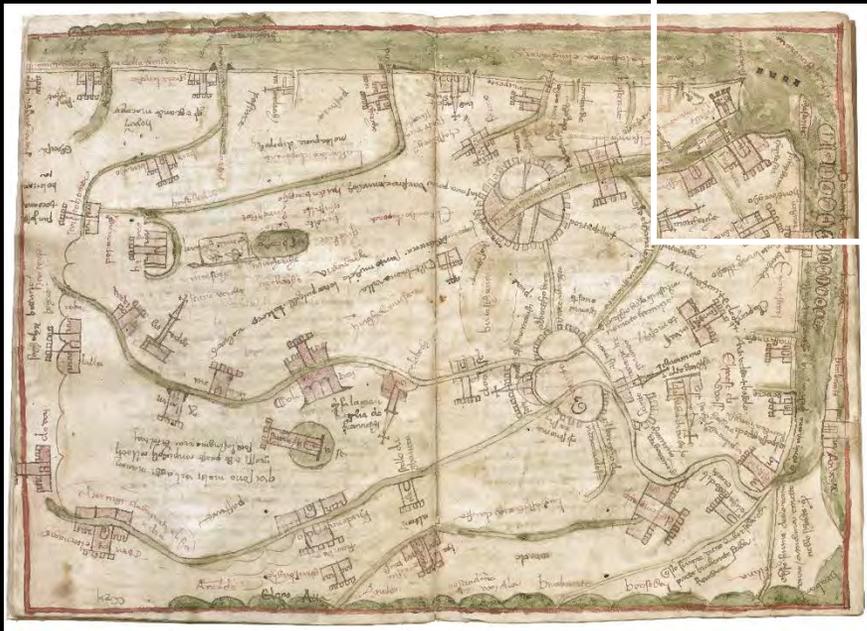
1041: Encomium Emmae reginae: *En zo, nadat ze gunstige winden mochten ervaren, staken ze de zee over en bereikten een haven niet ver van de versterking van Brugge. Deze versterking is bewoond door Vlamingen en geniet grote faam voor het aantal handelaars en voor zijn overvloed in alle dingen waarop de mensheid de grootste waarde stelt.*

1438: Pero Tafur: *Deze stad Brugge is groot en heel rijk en zij behoort tot de grootste markten van de wereld. Men zegt dat twee handelssteden met elkaar wedijveren: Brugge in Vlaanderen in het westen, en Venetië in het oosten. Mij komt het voor, en allen zeggen het hier ook, dat Brugge de grootste van de twee naties is omdat zij de enige in het westen is – ook al is er in Engeland enige handel – waar alle naties van de hele wereld elkaar ontmoeten.*

Zwin: Focuspunt van Bourgondische macht

Het Prinsenhof in Brugge

'Cronache de singniori di Fiandra', 1452.
(foto: © Openbare Bibliotheek Brugge, MS. 685, ff. 208v-209r)

*“Pour la garde, suereté et
deffense de nostredit pays de flandre”*

SLUIS 1441

Kasteel van de hertogen van Bourgondië

Toren van Bourgondië

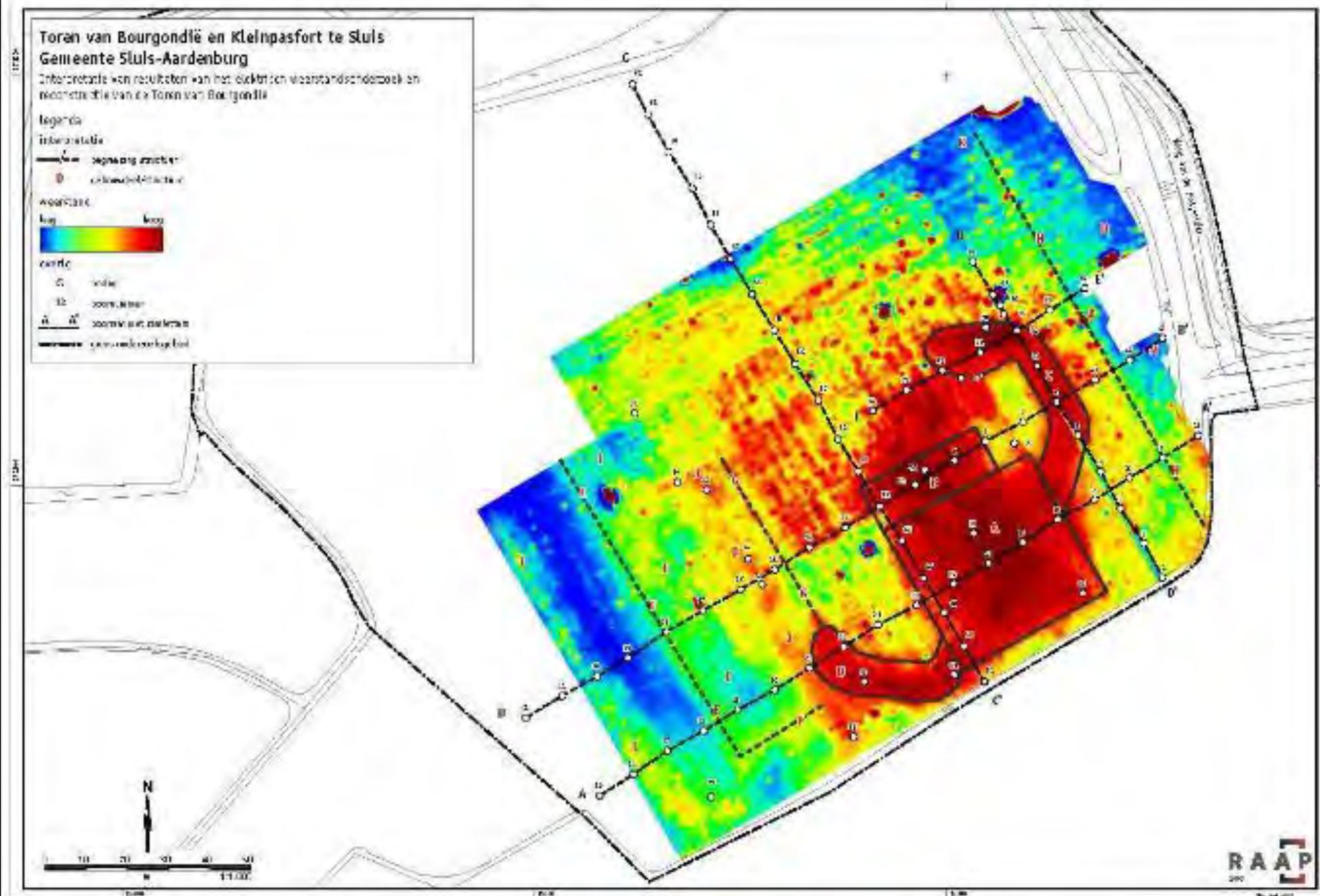

Toren van Bourgondië

Iconografische bronnen tonen een toren (c. 15-20 m?) met constructie bovenop (c. 5 m?) + aanbouw
(Cfr. torens van Belem en la Rochelle)

Oostvrije ; Hervy ; Scheldekaart; Excellente Cronike

Geofysisch beeld

Figuur 10 Interpretatie van de resultaten van het elektrodeisch weerstandsonderzoek en reconstructie van de Toren van

Zwin: internationale arena van strijd

Slag te Damme 1215

Slag te Cadzand 1338

Slag te Sluis 1340

Zwin: internationale arena van kunst

Man met Tulband (Van Eyck)

Zwin anno 1500

Brugge

Damme

Monnikerede

Hoëke

St.-Anna ter Muiden

Sluis

Aardenburg

Het landschap van het Brugse voorhavensysteem 1300-1450

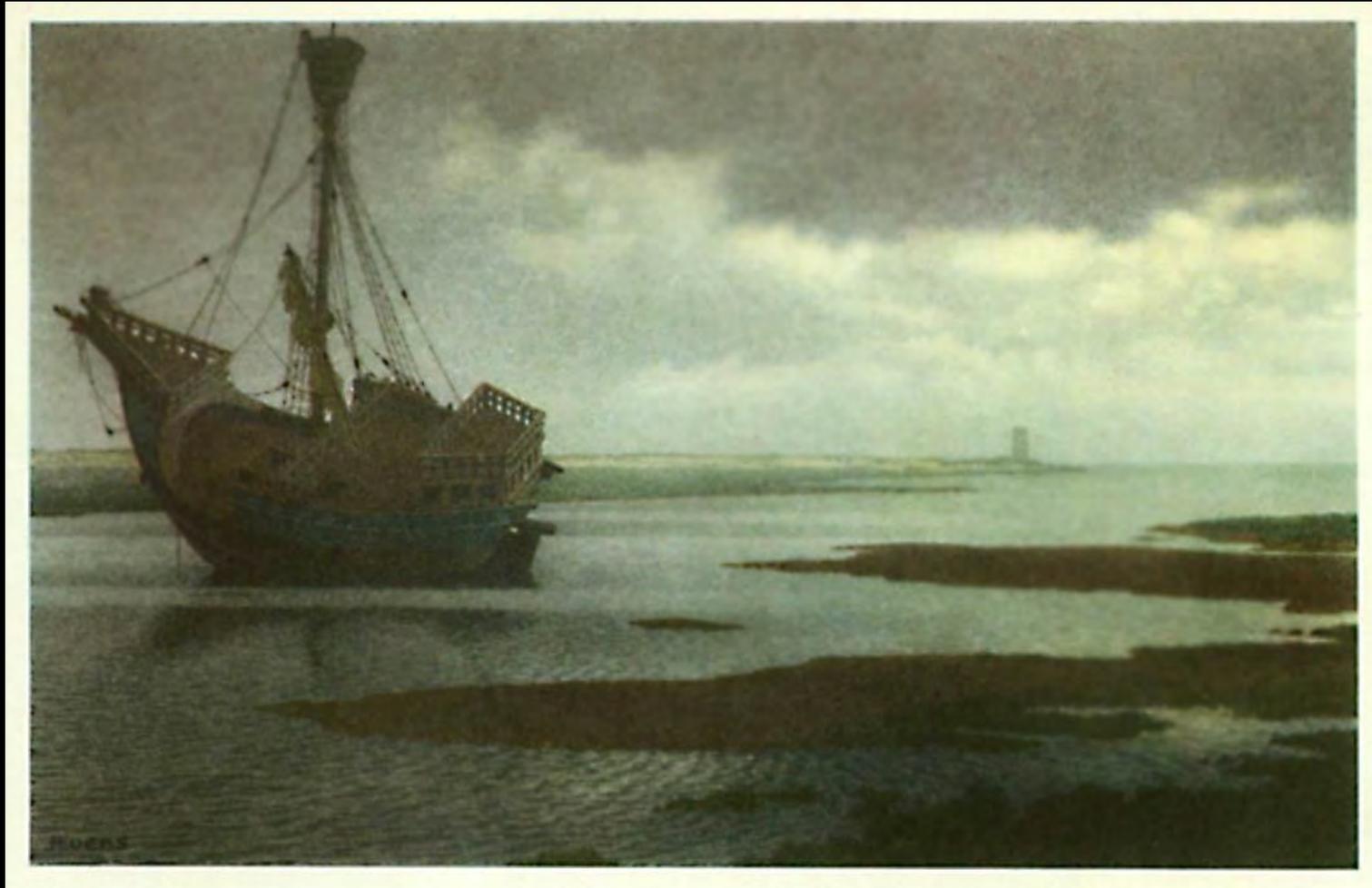

- Geürbaniseerd landschap
- Overslag- en handelslandschap
- Cultureel productief landschap
- Politiek-militaire hotspot
- Connectiviteit

Het Brugse (Vlaamse) handelswonder
Deel van het collectief Europees / mondiaal geheugen

De Verzanding van het Zwin Eveneens deel van het collectief geheugen

Artis Historia Album III

Ca. 1550-1600

Zwin anno 2021

Zwin anno 2021

Hoeke

Damse Vaart

Verdwenen Zvingeul

Krinkeldijk

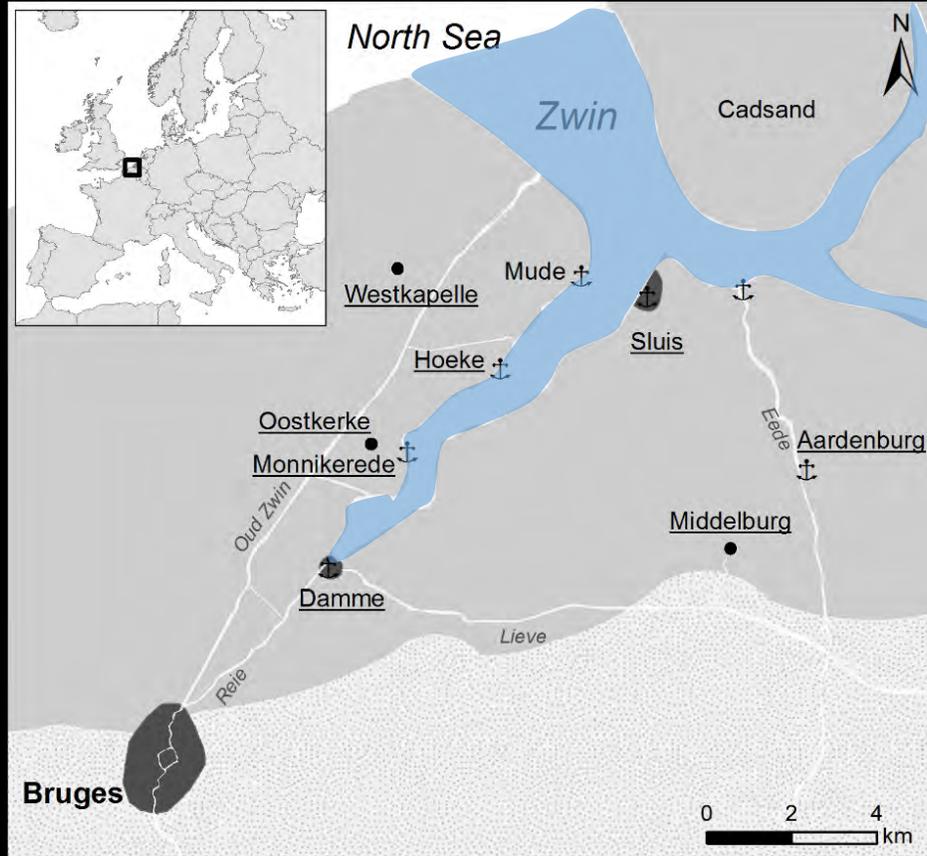
Monnikerede

Verse Vaart

Van Calamiteit tot opportuniteit

“Op de kalende van oktober heeft zich in de stilte van het holst van de nacht een grote beving voorgedaan in zee, waardoor deze over haar oevers ging en nadien weer op plaats bleef. In de volgende nacht evenwel [...] ging ze in alle onstuimigheid over haar grenzen heen en richtte ze nederzettingen, kastelen en kerken te gronde zodat ze drie graafschappen en wel Walecras, Wales en Bebrant met mens en vee volledig ten gronde richtte.” (Anselmus van Gemblours, oktober 1134)

Liber Traditionum:

„1134. Magna inundatio maris IV non. Octobris, feria V, luna XII” (4 okt.).

Kaart van Pourbus (1571)

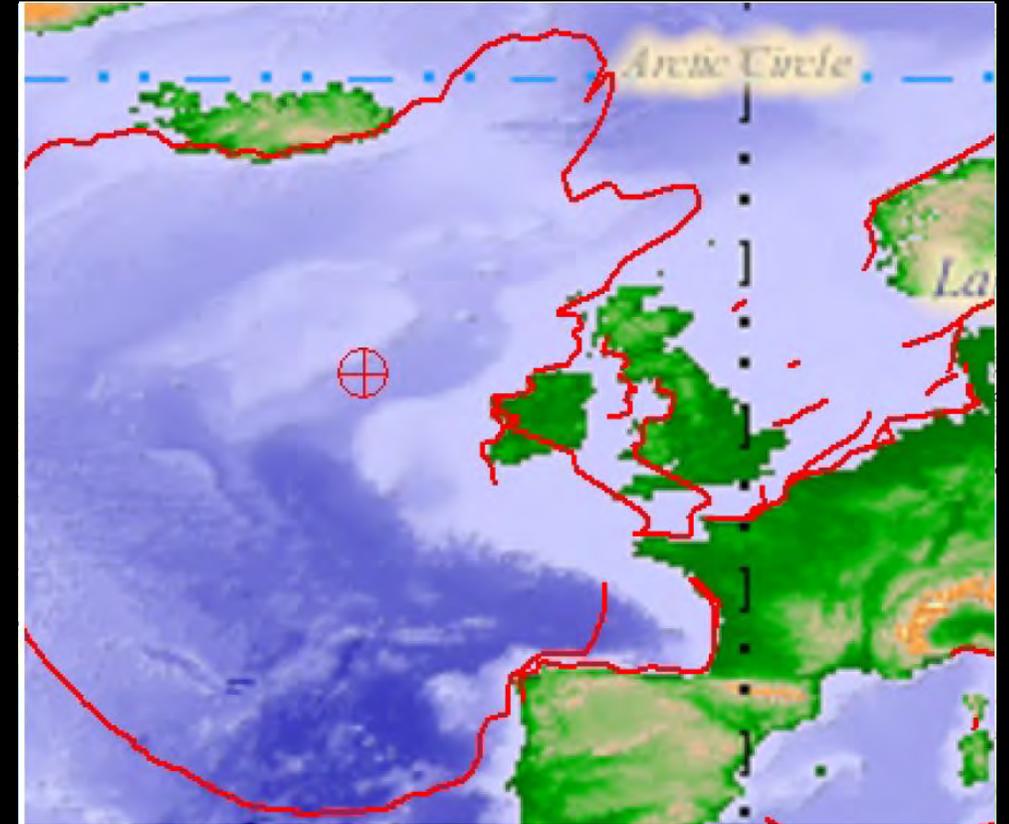
1014 AD – *This year, on the eve of St. Michael’s day (September 28), came the great sea-flood, which spread wide over this land, and ran so far up as it never did before, overwhelming many towns, and an innumerable multitude of people.*

William of Malmesbury in ***The History of the English Kings*** (vol. 1) “*A tidal wave, of the sort which the Greeks call euripus, grew to an astonishing size such as the memory of man cannot parallel, so as to submerge villages many miles inland and overwhelm and drown their inhabitants.*”

Chronicle of Quedlinburg Abbey (Saxony), *many people died as a result of the flood in the Low Countries in 1014.*

Meteo(r)-tsunami AD 1014

Ammoniak-piek in GRIP en GISP2 ice-corings (cfr Hale-Bobb-komeet en de Tunguska-inslag)

Veurne-Proosdijstraat (Degryse et al. 2018)

Ca. 1050AD.

Ca. 1134

Ca. 1200

“Quale i Fiamminghi tra Guizzante e Bruggia, temendo il fiotto che 'nver
lor s'avventa, fanno lo schermo perchè 'l mar si fuggia.”

“Zoals de Vlamingen tussen Cadzand en Brugge, uit angst voor de
aanstormende vloed, een dijk opwerpen om de zee te keren”

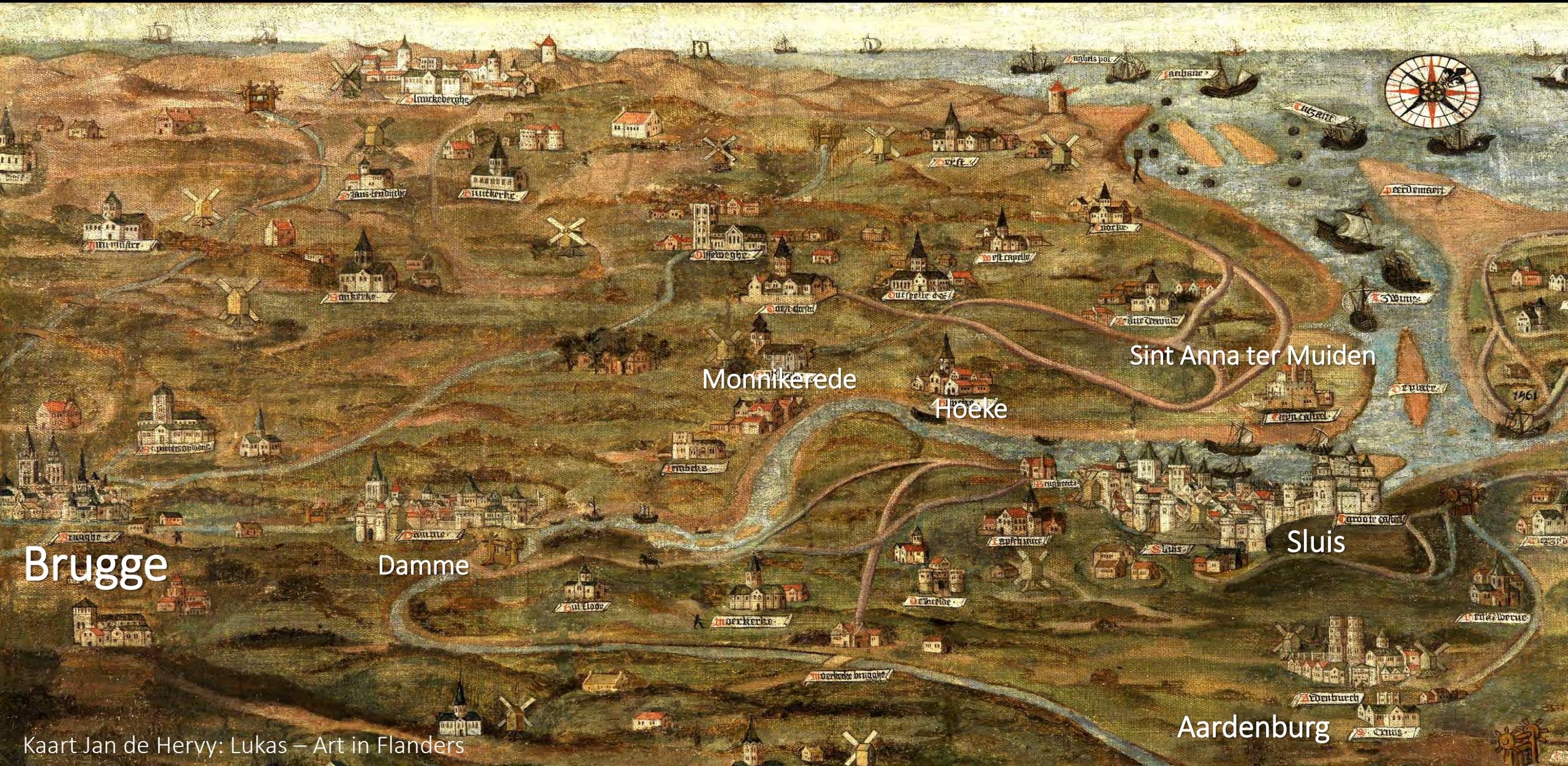
Dante - Divina Commedia, eerste kwart 14de eeuw (Inf. XV, 4-6)

Ca. 1350

De Zwinhavens. Parels aan de kroon van Brugge (ca. 1200-1500)

Brugge

Damme

Monnikerede

Hoeke

Sint Anna ter Muiden

Sluis

Aardenburg

Sluis

Sluis

Sluis, februari 1464: 60 schepen voor anker + ca. 40 in 'winterzate'

Een kruispunt van scheepstypes

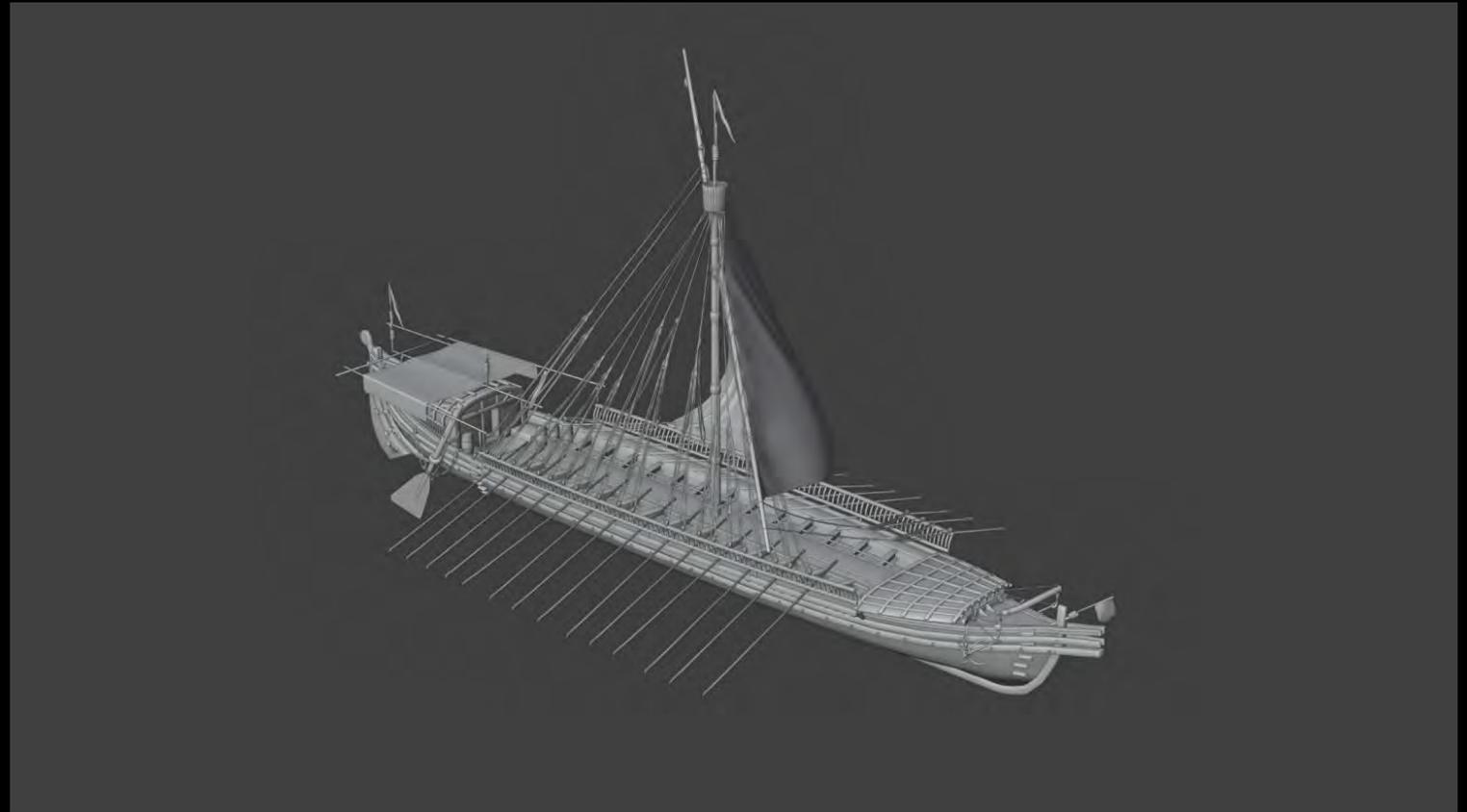

Michael van Rhodos' reizen naar Brugge

homo da remo in 1404;
nochiero in 1411, 1412 en 1413
paron in 1420
homo de conseio in 1417, 1430, and 1441
armirao in 1436.

Michael van Rhodos en de galei van Vlaanderen (ca. 1430-1441)

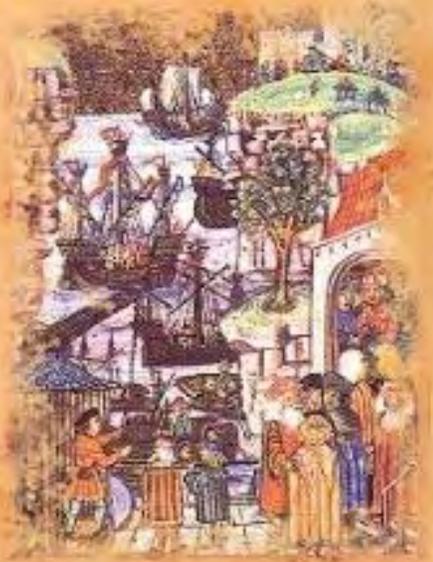

HANZE

Deze kaart geeft een overzicht van diverse grote en kleine Hanzesteden en de handelsroutes ter land en over zee. Ook zijn de vier Kontors aangegeven.

Legenda

- ▲ Kontor, één van de vier grote handelsposten.
- Hanzestad.
- - - (Scheepvaart) route.

Hanseatische basis Hoeke

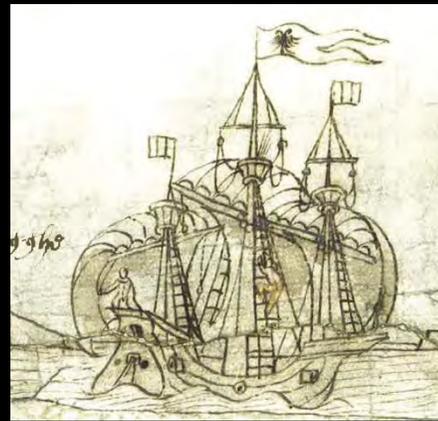

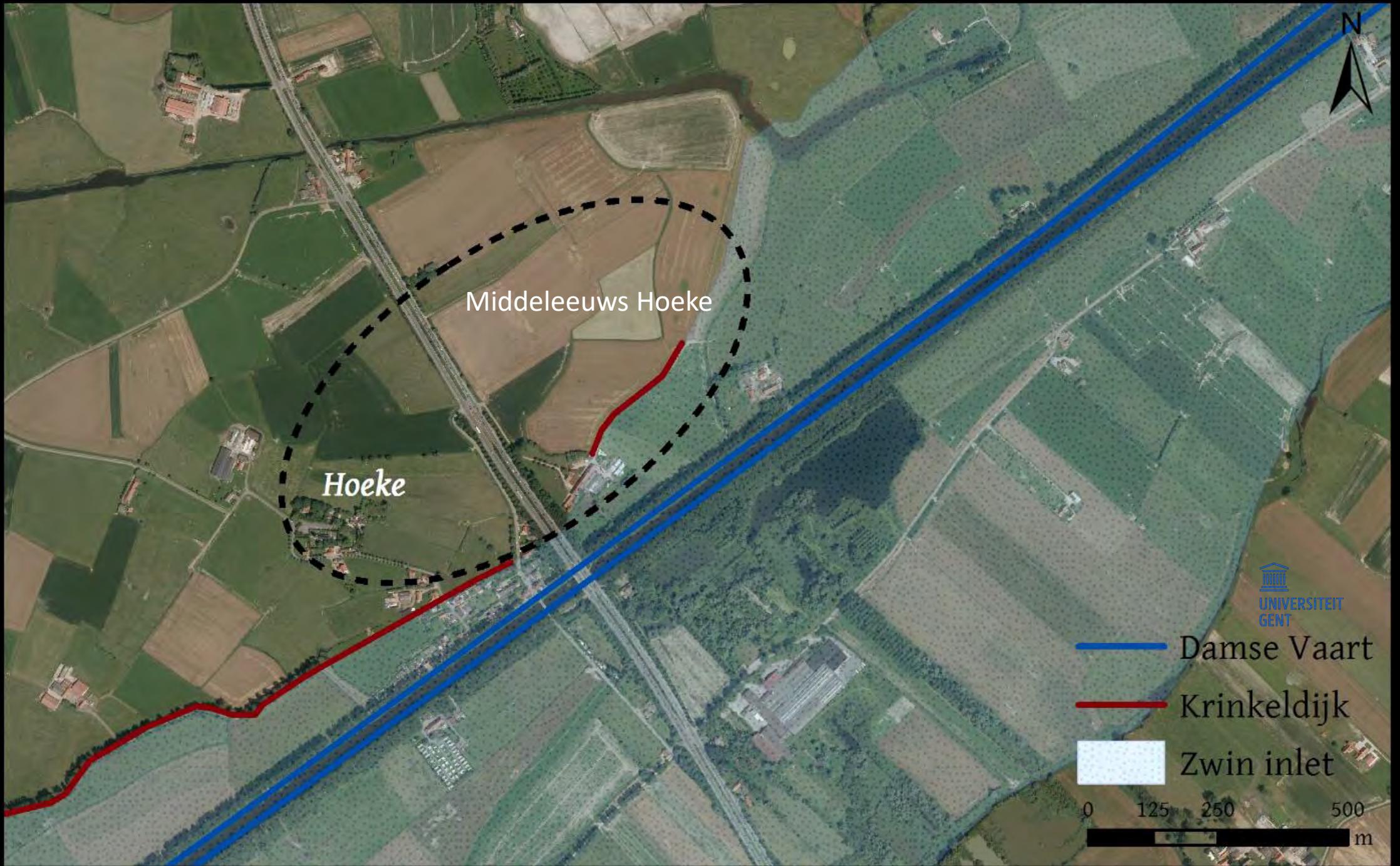
- 1252: “*Domino Hermanno et magistrato Jordano*” richten in naam van de Hanse een officieel verzoek aan de gravin: “*novam villam de Dam*” (Stein 1902)
- 1252: gravin Margareta: wijst een locatie aan voor een nieuwe nederzetting : ... *ut villam novam constituere possint in terra nostra inter portum nostrum de Dam et Mudam...*
- 1270: Heinrich von Koesfelt ea Heinrich: financieren het H. Geesthospitaal en de Kerk
- 1292 : scheepsrecht van Hamburg: *Also scal men och te Ostkerken in Vlanderen dhe hanse holden, unde anders nerghene, de olderman ne lecghe se anderswor mit der hansebrodere rade”*
- 1299: *scheepsrecht van Lübeck: zetel Hanse van Lübeck: to deme **Hoke***
 - *Pro* Antoine De Smet: Hoeke is deel van Oostkerke
- 1299: Bank voor de schepen van Lübeck aangekomen in het Zwin

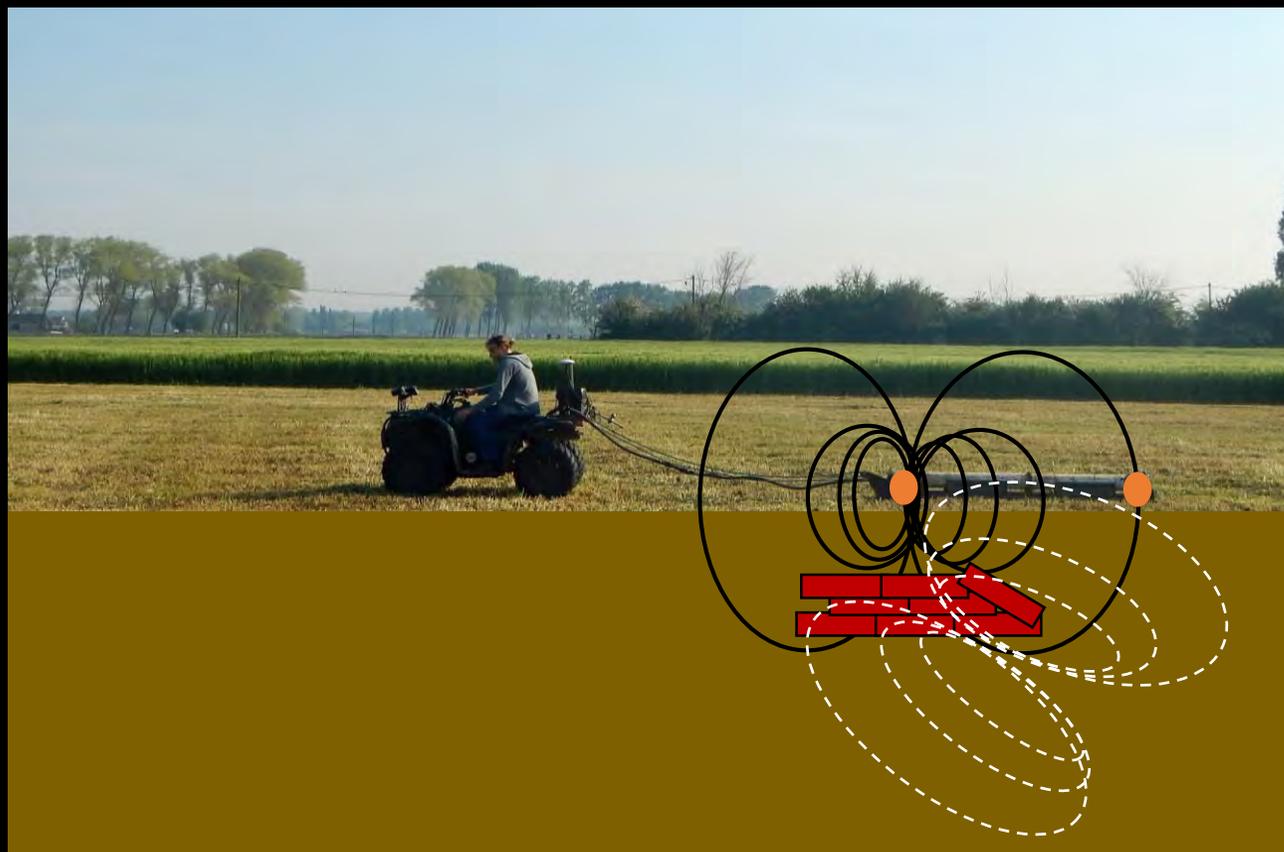
Hanseaten in het Brugse havenlandschap

- Hoeke heeft zich wellicht tussen 1260-1280 ontwikkeld als handelsnederzetting van de Hanse (tot medio 14de eeuw)
- De 'Brugse' Hanse is meer dan Brugge, maar vooral het gehele havenlandschap, en zeker ook dat buiten de stad Hanseaten zijn in 1440 de grootste "diaspora community" in Brugge (ca. 160 leden in optocht voor Filips de Goede)

EMI: geophysical: coil and sensor configuration measuring the electric and magnetic conductivity of the soil volume.

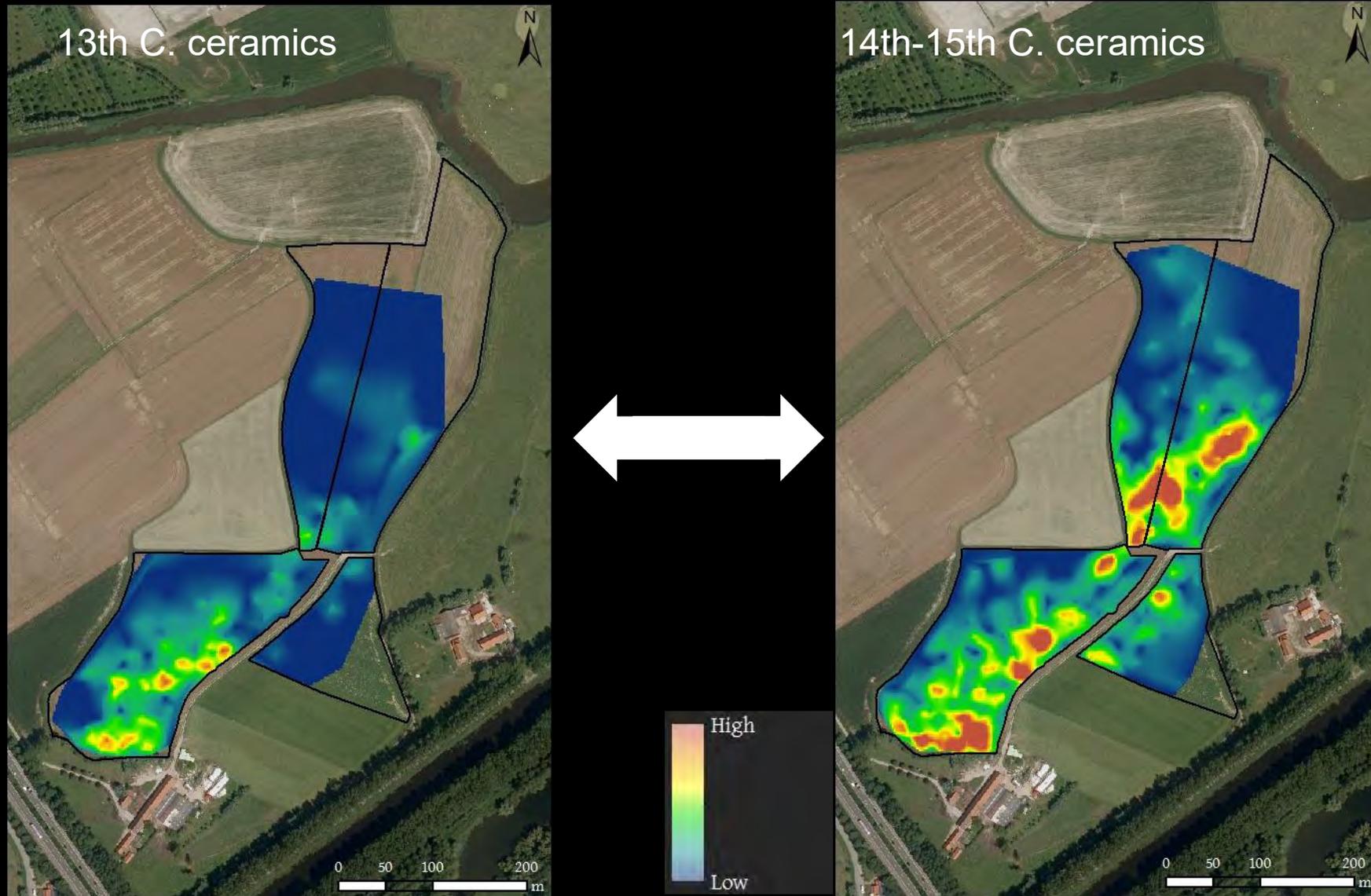

INTERPOLATIE

A large white arrow pointing from the find distribution map to the general artefact density map, indicating the process of interpolation.

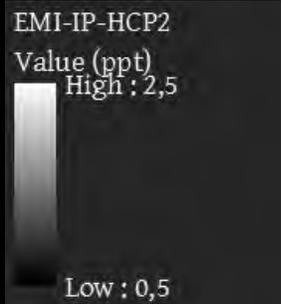
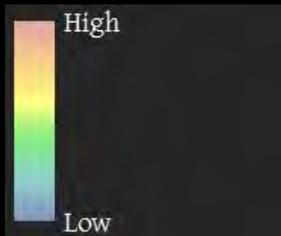
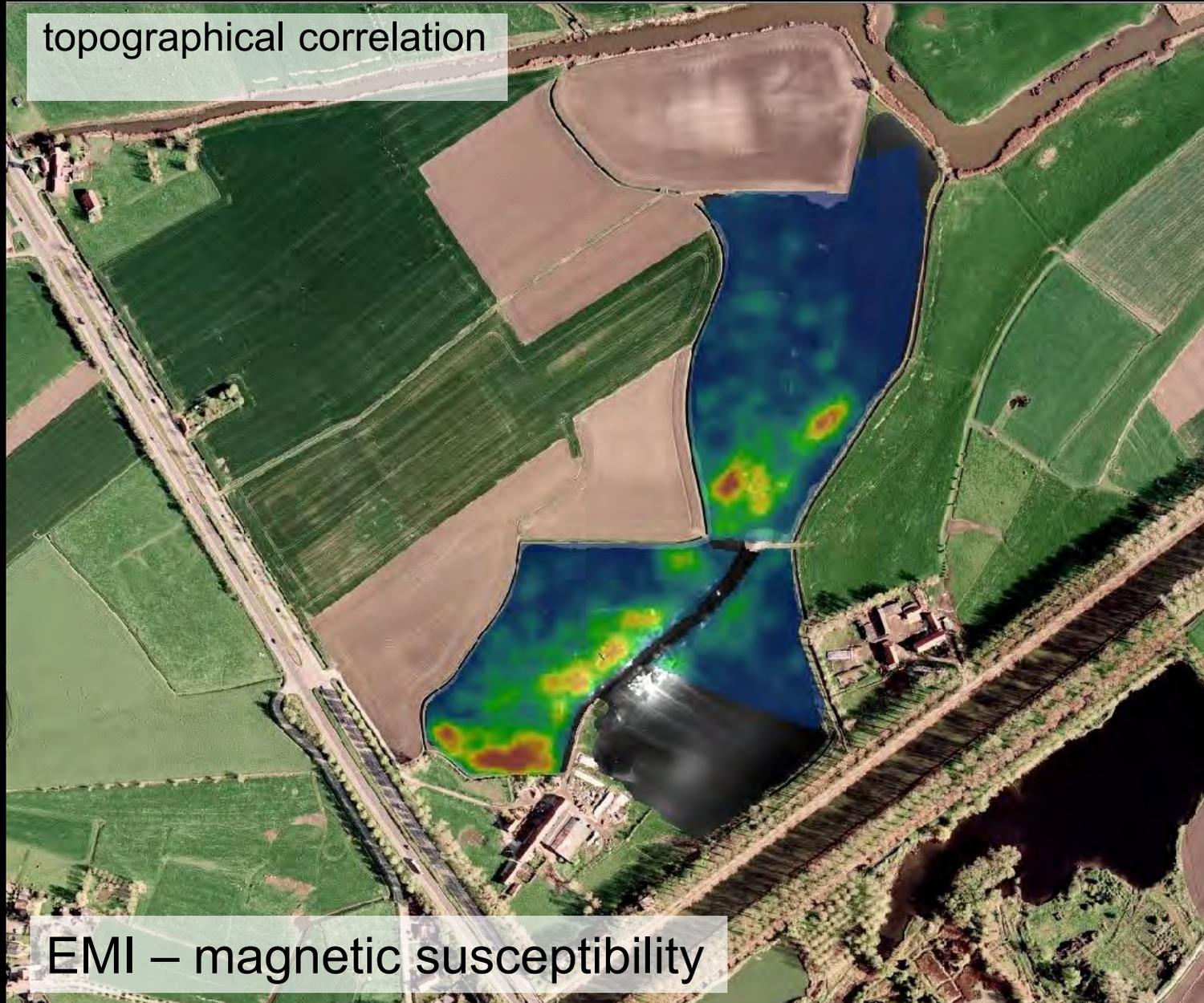
Hoeke

Spatio-chronological distribution of ceramis on the surface

Hoeke

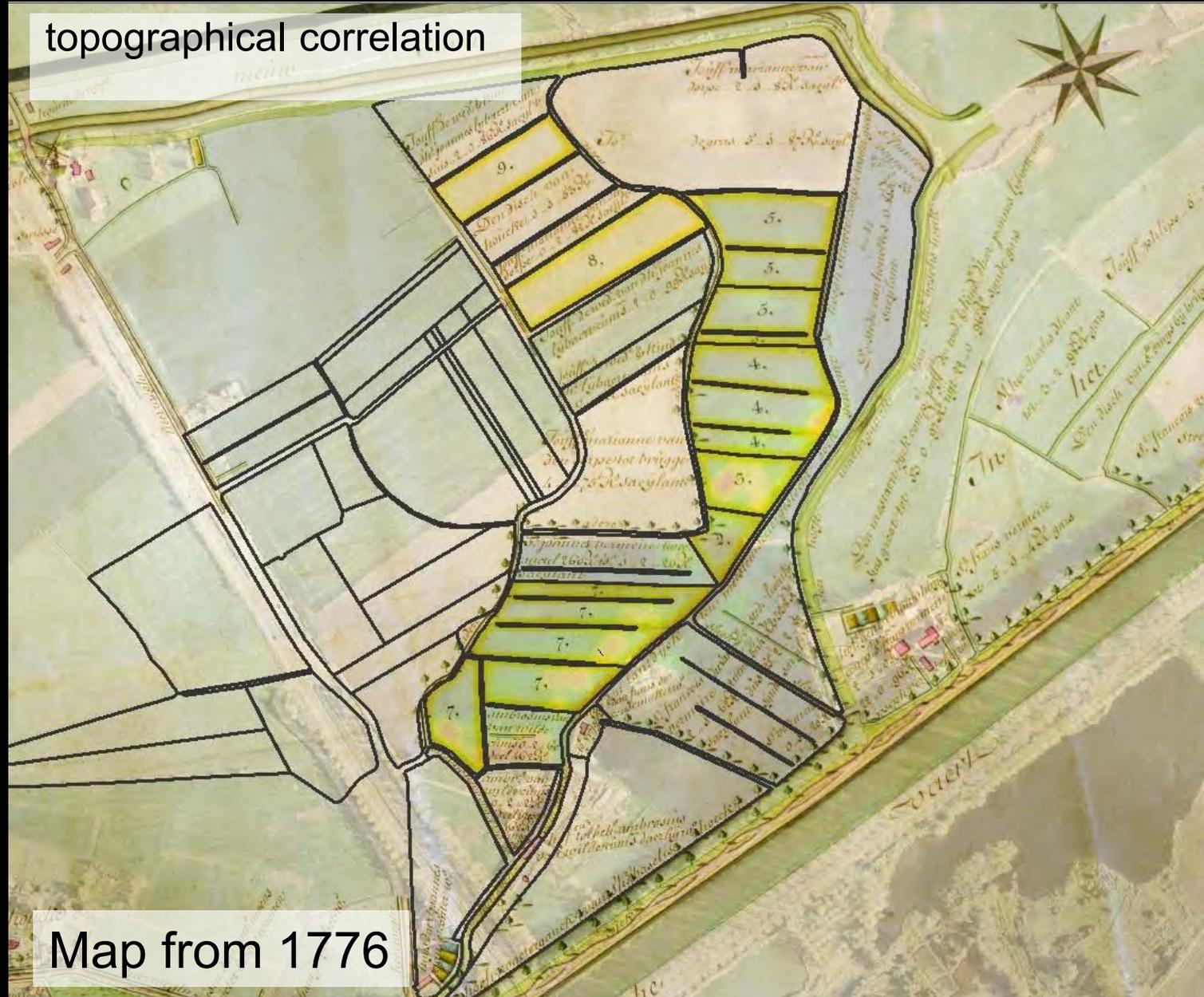
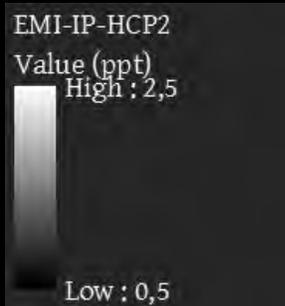
topographical correlation

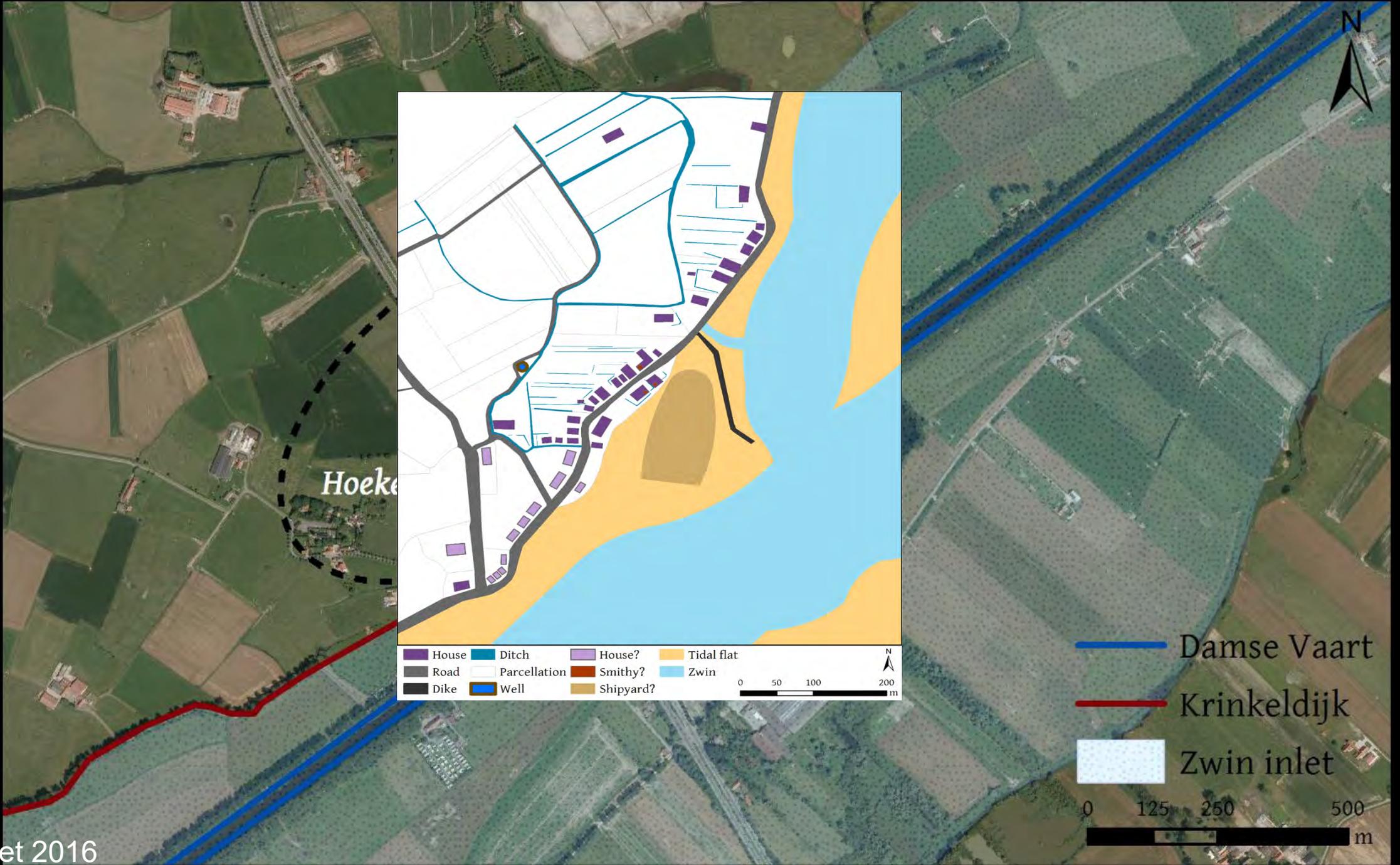
EMI – magnetic susceptibility

Hoeke

topographical correlation

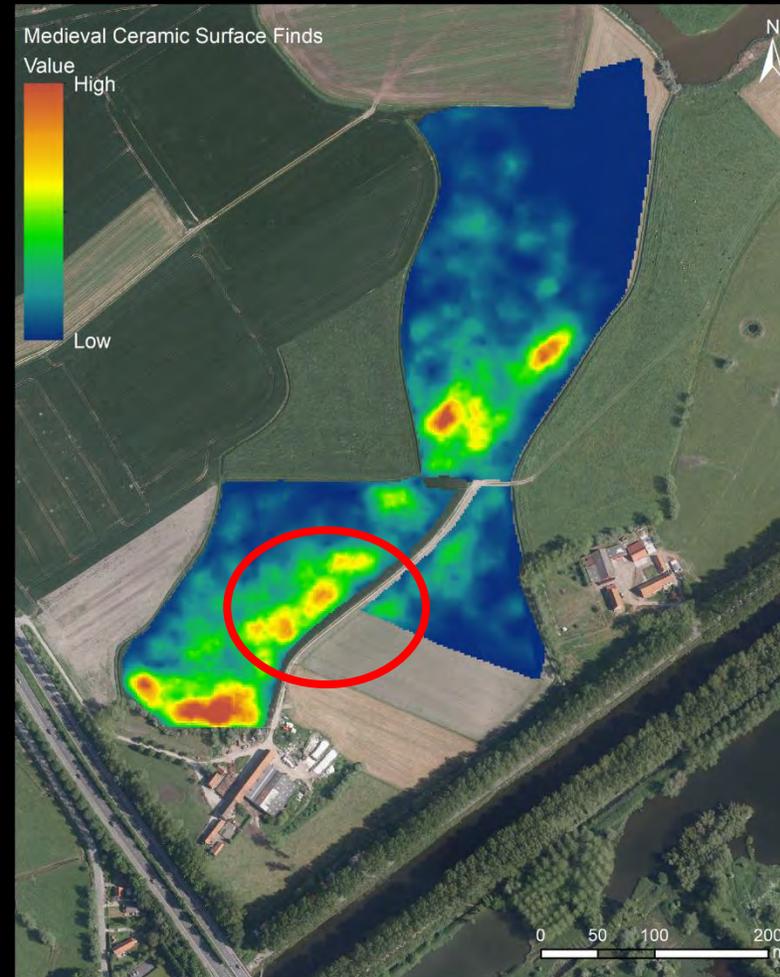
Map from 1776

Casus Hoeke: *novam villam de Dam* : Hanseatische handelsnederzetting (ca. 1250)

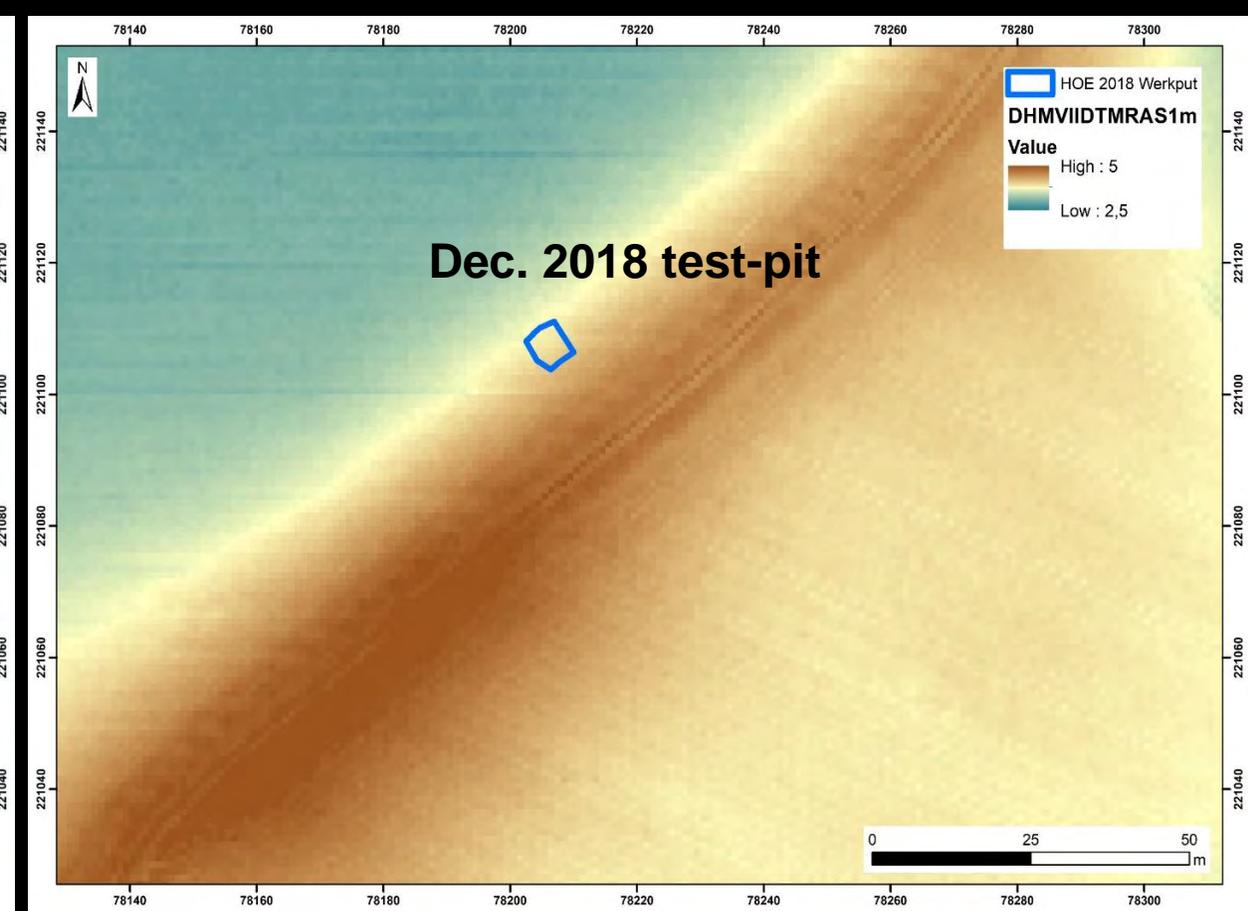
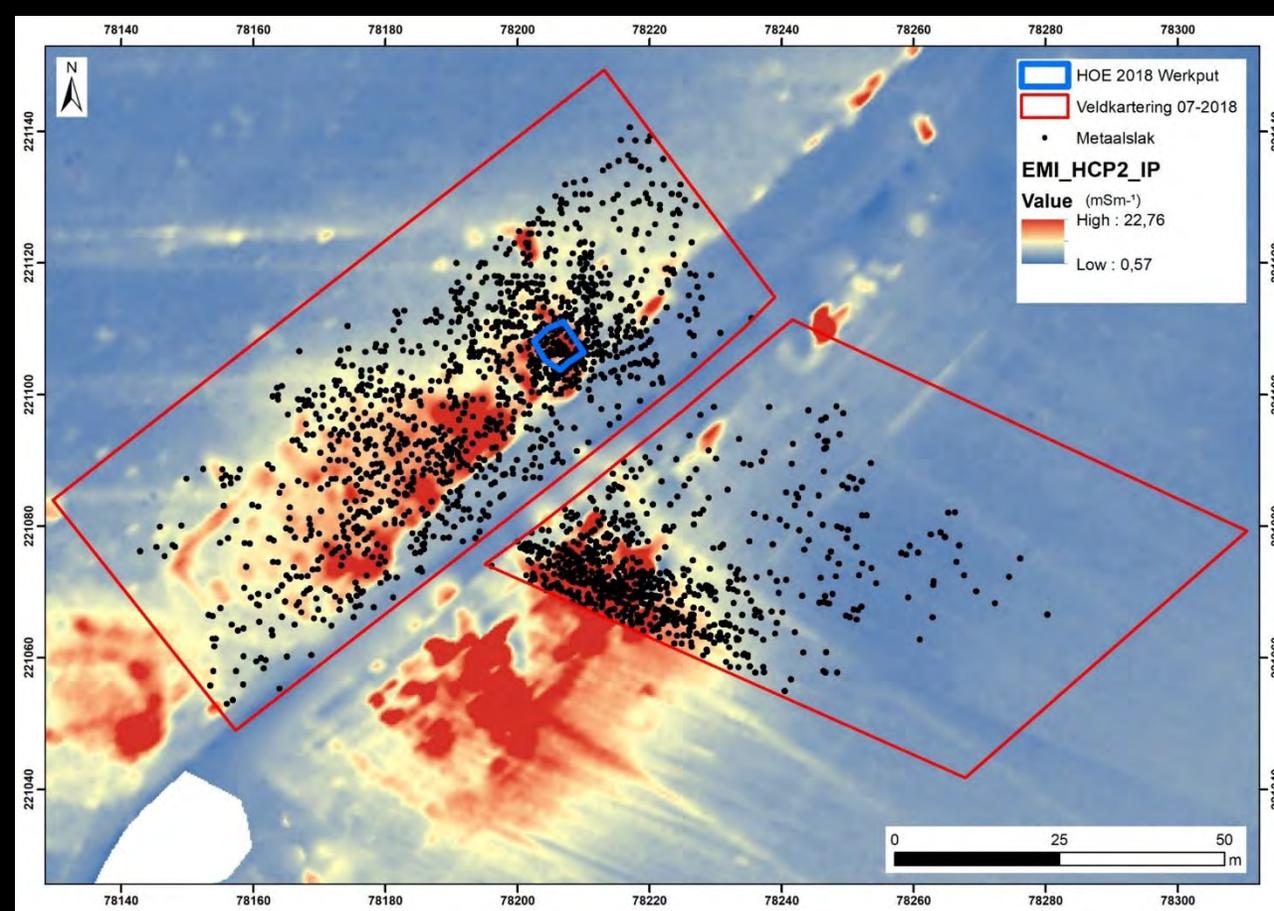

EMI- scan van de bewoningszone langs de dijk

GIS-analyse van vondsdichtheid
aan het oppervlak

Ill-preserved smithing hearth

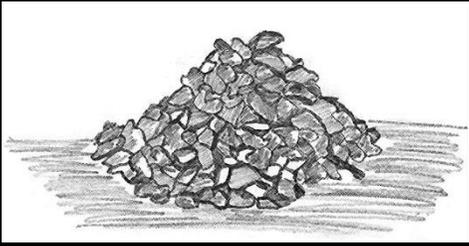
Re-used: (heated and
burnt)
ballast stone (anvil?)

Hamerslag

De *chaîne opératoire* van ijzerproductie

Iron ore mining

Iron ore roasting

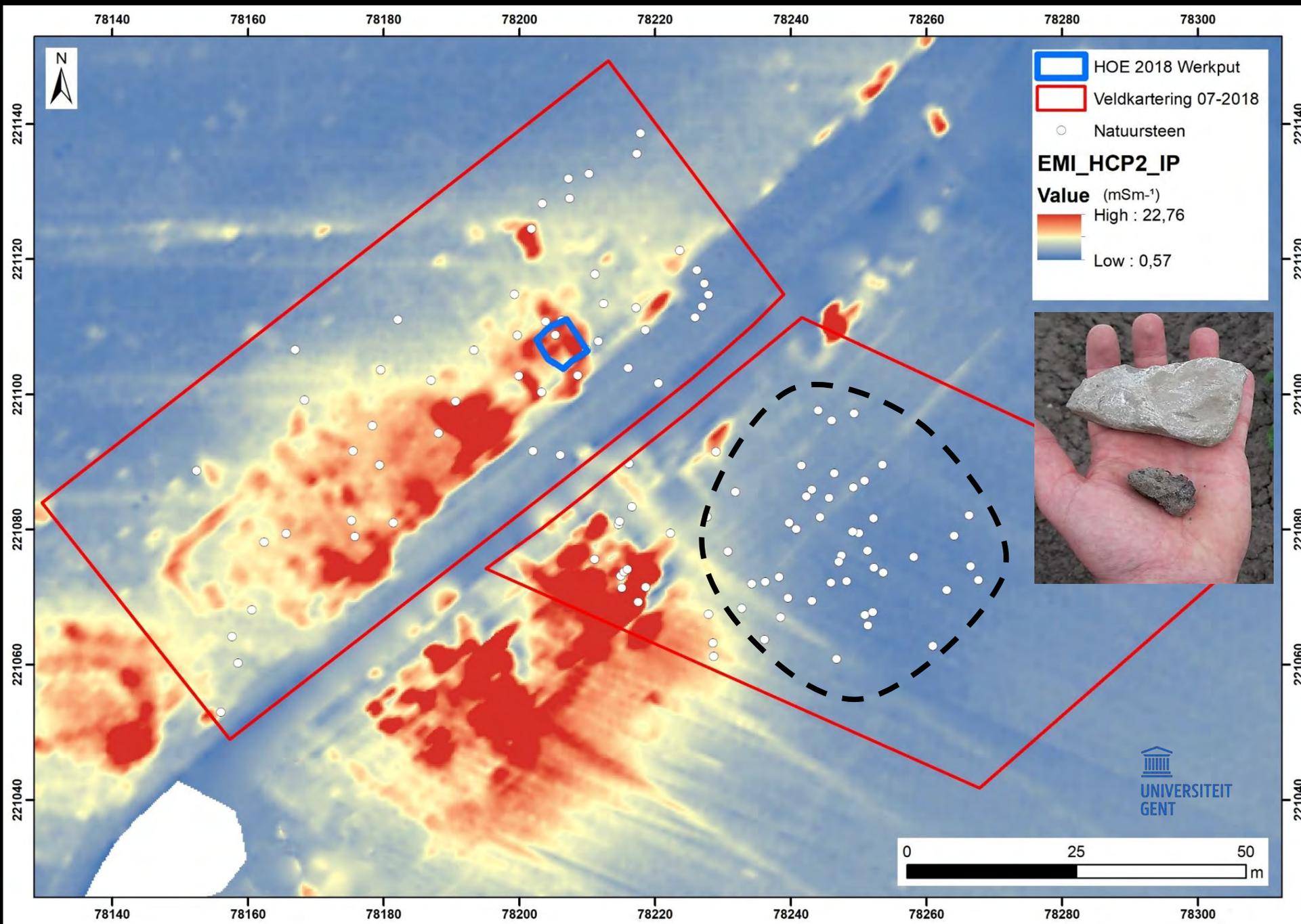

- Charcoal burning
- Coal mining

Preparing
for smelting

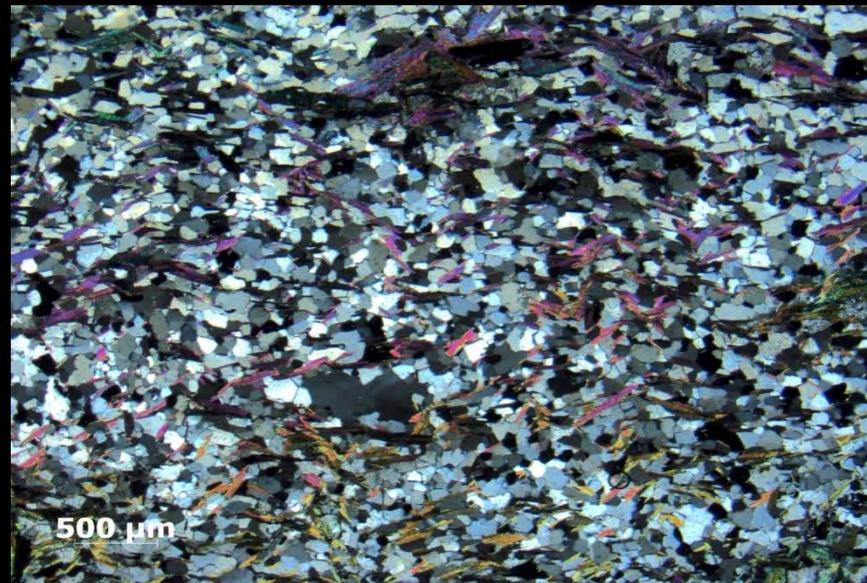

Finishing the iron

Whetstone from the Eidsborg-quarry (S-Norway)

Mohs Hardness Scale

Mineral Name	Scale Number	Common Object
Diamond	10	
Corundum	9	Masonry Drill Bit (8.5)
Topaz	8	
Quartz	7	Steel Nail (6.5)
Orthoclase	6	Knife/Glass Plate (5.5)
Apatite	5	
Fluorite	4	Copper Penny (3.5)
Calcite	3	
Gypsum	2	Fingernail (2.5)
Talc	1	

↑ Increasing Hardness

Highly abrasive character because of mineralogical nature (quartz) and structure (layered)

Fueling the furnace: coal as an alternative combustible

Biostratigraphical analyses

- Spores and pollen
- Reflectography

“Early Duckmantian” : 300 x 10⁶ years BP

Hoeke coal:
Northumberland-Durham Coalfield
 in an area extending from the River Tyne just West of Newcastle Brandon Colliery just west of the city of Durham.

a. *Florenites* spp., white light, 500X

b. Same field of view as a., UV light, 500X. Note residual, weak brown fluorescence.

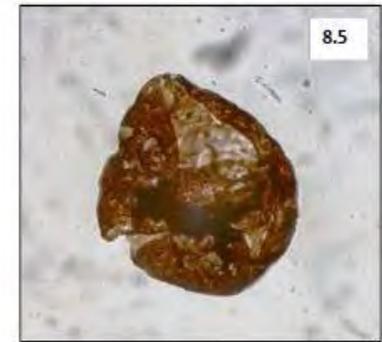
c. *Endosporites* spp., white light, 500X

d. Same field of view as c., UV light, 500X, with reddish brown spore fluorescence.

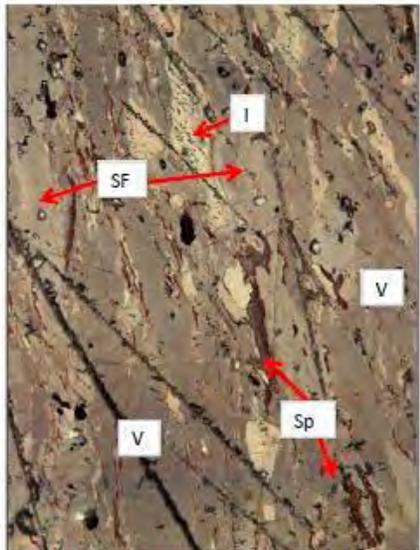
8.0

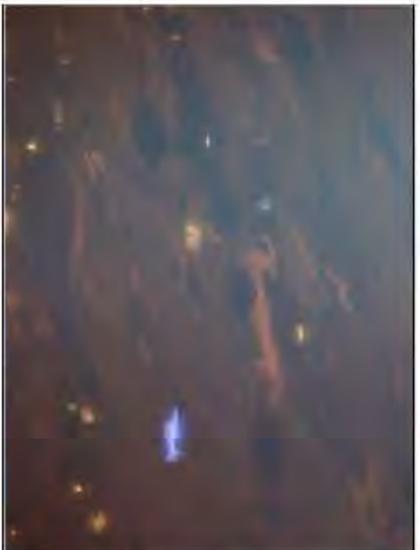
8.5

SCI Standard Set

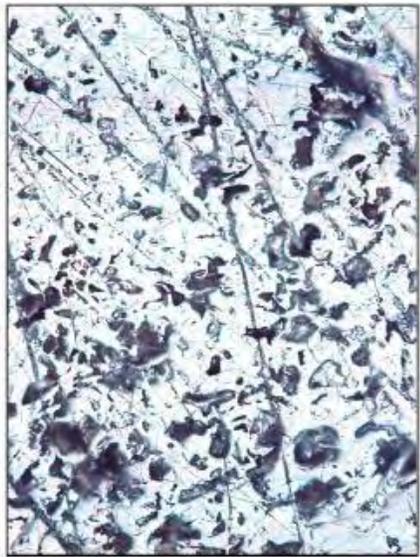
Note that the 8.0 specimen retains a reddish tint, wimilar to the Sample 1 specimens, whereas the 8.5 standard specimen has gone entirely brown.

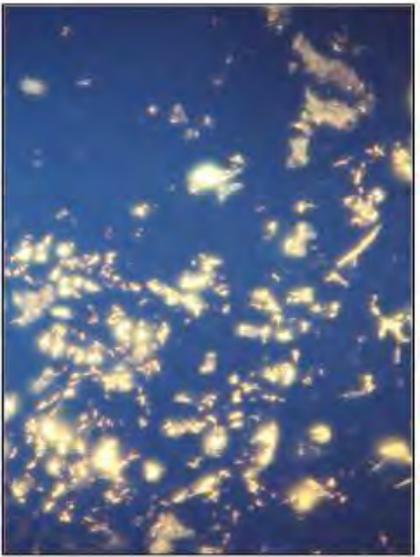
a. Vitrinite (V) is the dominant component in this image, with secondary quantities of slightly brighter semifusinite and minor amounts of fusinite and sporinite.

b. Same field of view as a., in UV illumination, showing dull orange sporinite fluorescence, and also weak orange-brown fluorescence from vitrinite.

c. Bright fusinite showing remnant cell structure, with dark open lumens.

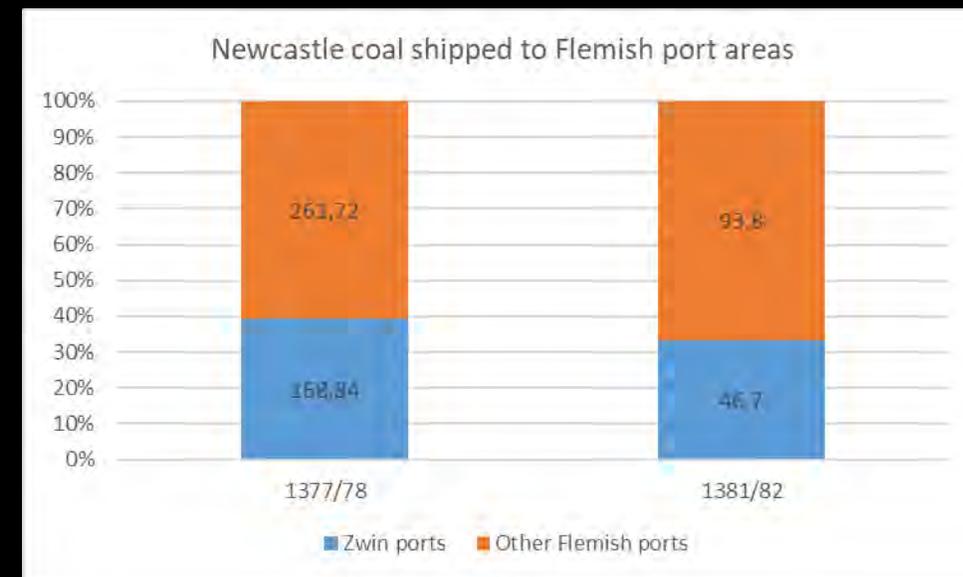
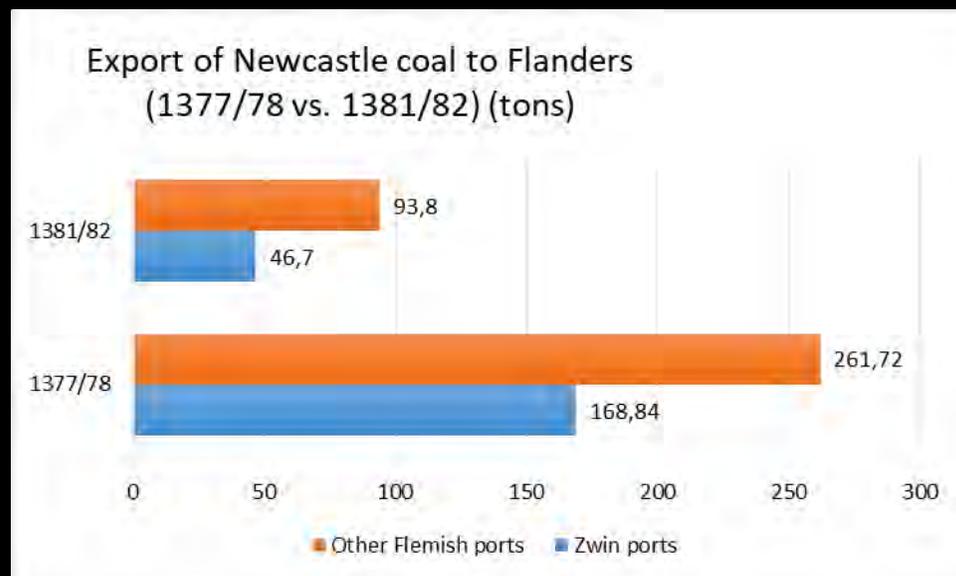
d. Same field of view as c., showing that exsudatinite has filled most of the cell lumens.

Naar: Degryse 1983

Herkomst Haven	Werkelijk aantal schepen		Aantal scheepsladingen		"Chaldrons"		Ton / jaar		Totaal ton
	1377/78	1381/82	1377/78	1381/82	1377/78	1381/82	1377/78	1381/82	
Grevelingen	1	0	2	0	92	0	8,28	0	8,28
Duinkerke	17	7	21	8	952	362	85,68	32,58	118,26
Nieuwpoort	21	3	27	4	1218	150	109,62	13,5	123,12
Nieuwe Yde	0	1	0	1	0	40	0	3,6	3,6
Lombardsijde	6	2	8	2	346	178	31,14	16	47,14
Walraversijde	3	4	5	6	202	265	18,18	23,8	41,98
Oostende	2	1	3	1	98	48	8,82	4,32	13,14
Heist	14	0	19	0	954	0	85,86	0	85,86
Sluis	10	9	12	9	652	481	58,68	43,3	101,98
Nieuwerhaven	5	1	6	1	270	36	24,3	3,24	27,54

Earliest written indication of trade to Flanders in the Newcastle custom accounts: 12 Sept. 1273

1403: charcoal and coal is 'measured' at Hoeke

Hoeke: (Hanseatische) scheepswerf ?

- 1324: stapel van hout en teer
- Import van scheepsmateriaal: masten, reparatie van zeilen; “breeuwen”
- Tol tarief 1368: Hoeke is een ‘winterzate’ voor schepen (bv uit Harderwijk en Kampen)
- *ysere gheslegghen nieuw of hout, yzers van menboudsslaghe (meinboutsiser mambrootsiser, membroosiser, mambrootsiser, membroos, mambroots)*
 - Smelten, smeden, recycleren
 - Energie: geïmporteerd
- Commerciële en industriële havenstad in het Brugse voorhavensysteem.

(Hergebruikte) stenen in Hoeke (boerderij Tilleman)

Sluis-Smeedtoeren (Visscherstraat?) (Artefact)

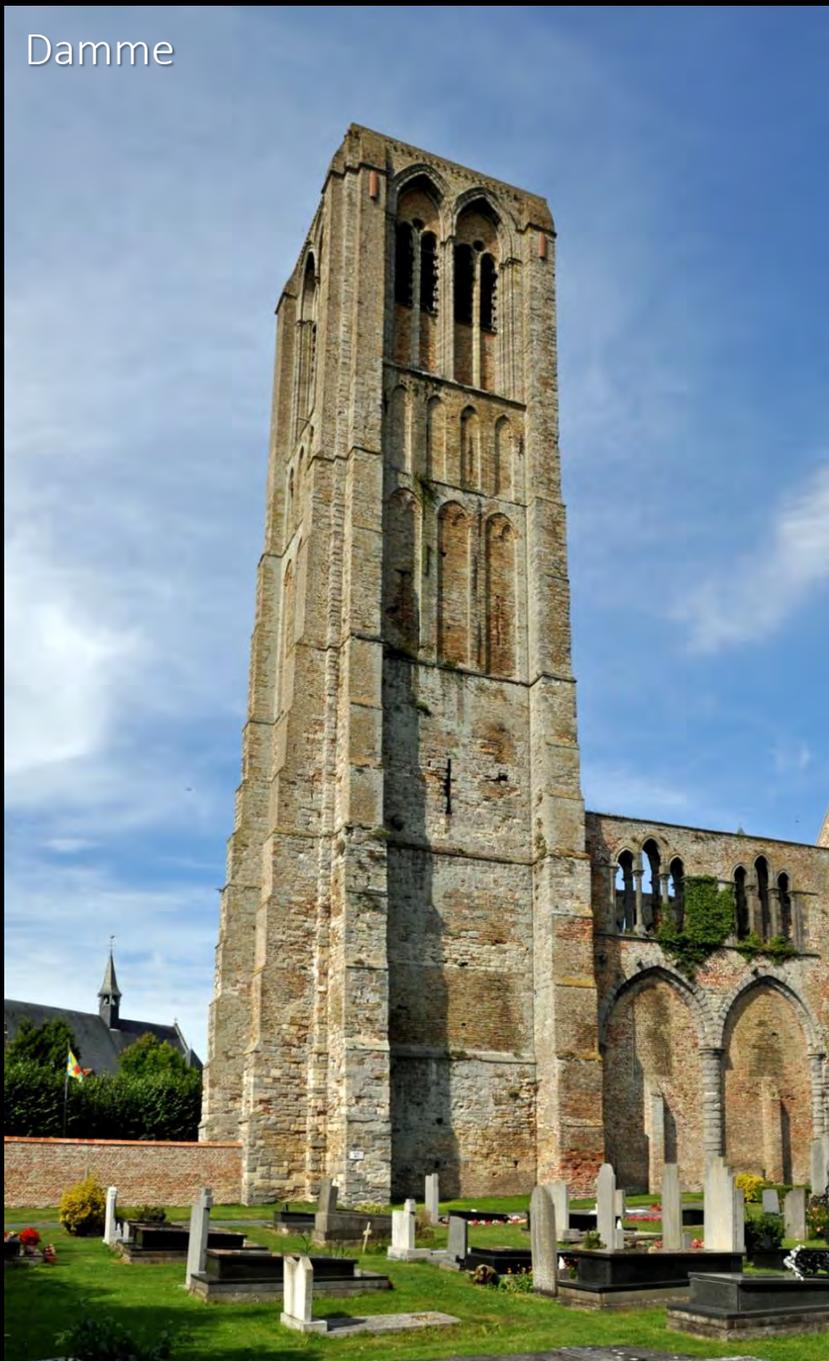

Muds.
Occidens

Sluyß.

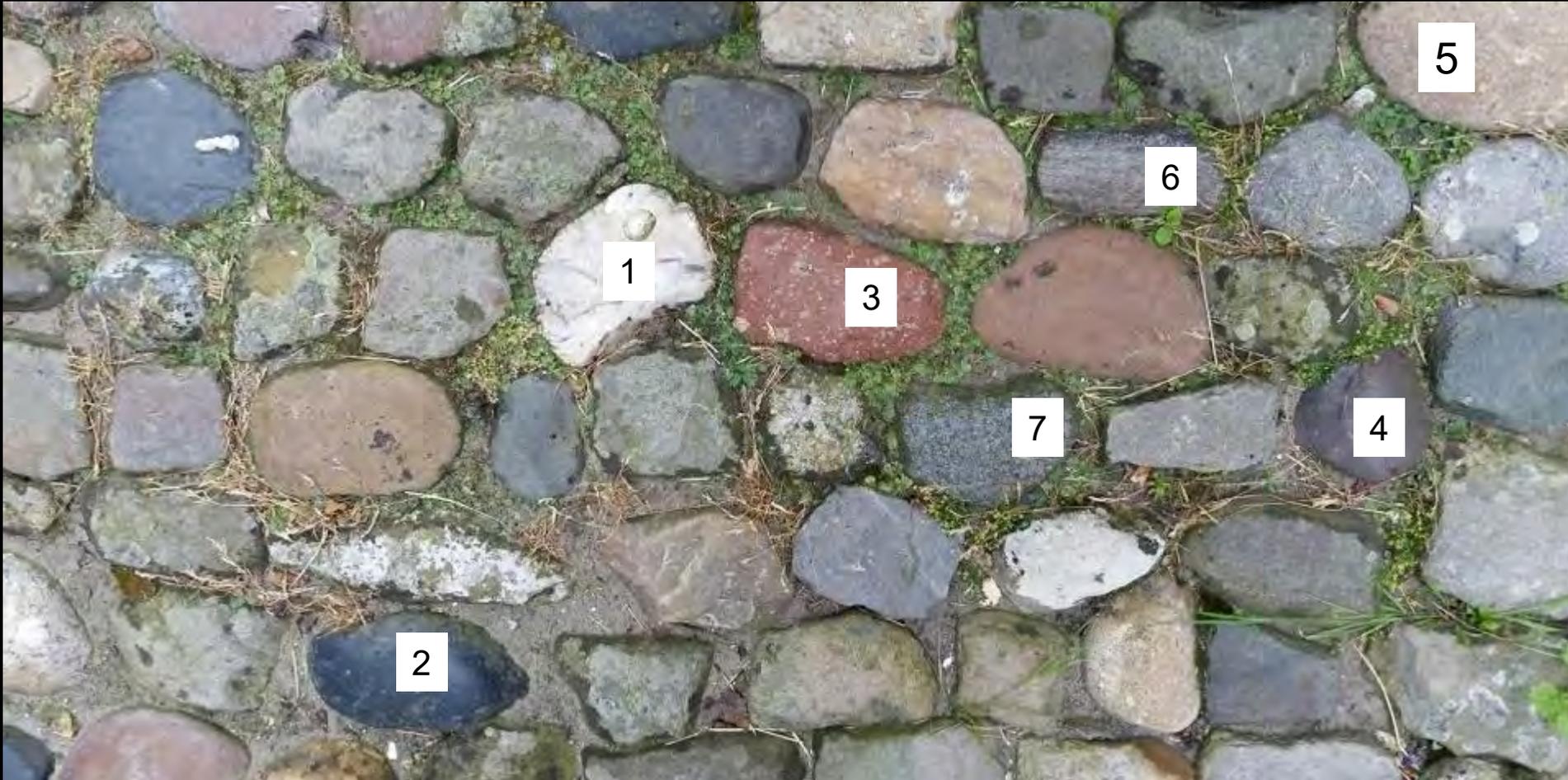
Van Deventer ca. 1555

Damme

Debonne & Dreessen, 2015

St.-Anna-Ter-Muiden

1. Vuursteen
2. Amfiboliet
3. Porfier
4. Ignimbriet
5. Kwartsiet
6. Gneiss
7. Gabbro

Koekoekseieren in het (Zwin) nest...

- Geologische exoten: koekoekseieren
- Geen primaire bouwmaterialen
- Sterk band met het jongste Zwin
- Enkel in Laat-Middeleeuwse contexten
- Ballaststenen als proxy voor netwerken ?

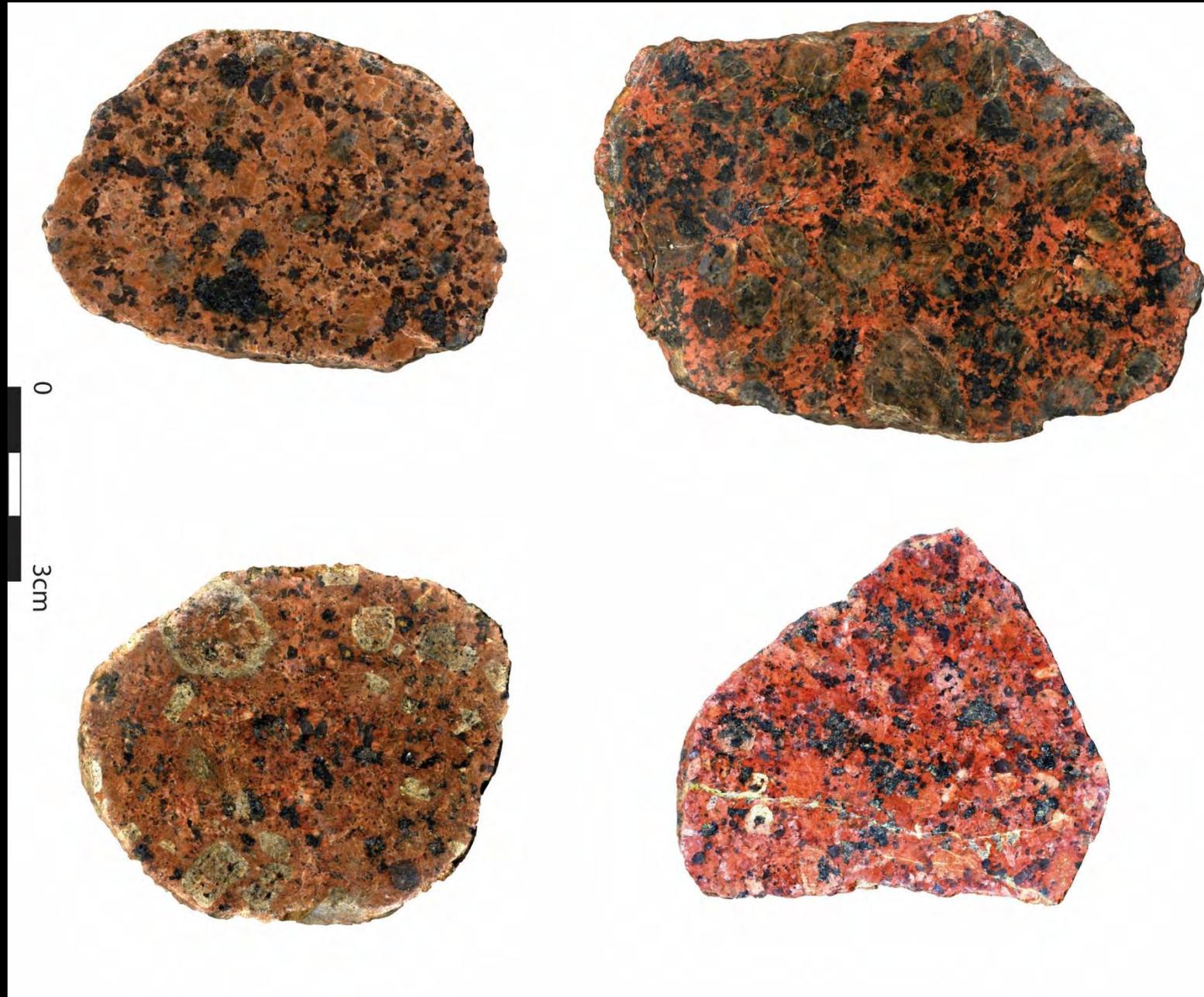
BREDVAD PORPHYRY: MON-3: Dala of Dalarna regio in C-Zweden

BROWN BALTIC QUARTZ PORPHYRE : HO-17-18-56 & MON-1 : bodem van de Baltische Zee, ten ZO van Stockholm (ZW).

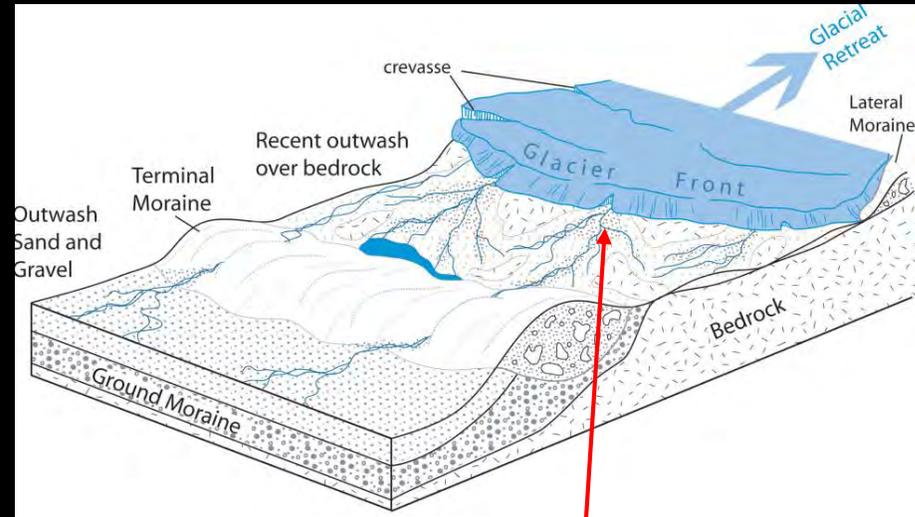
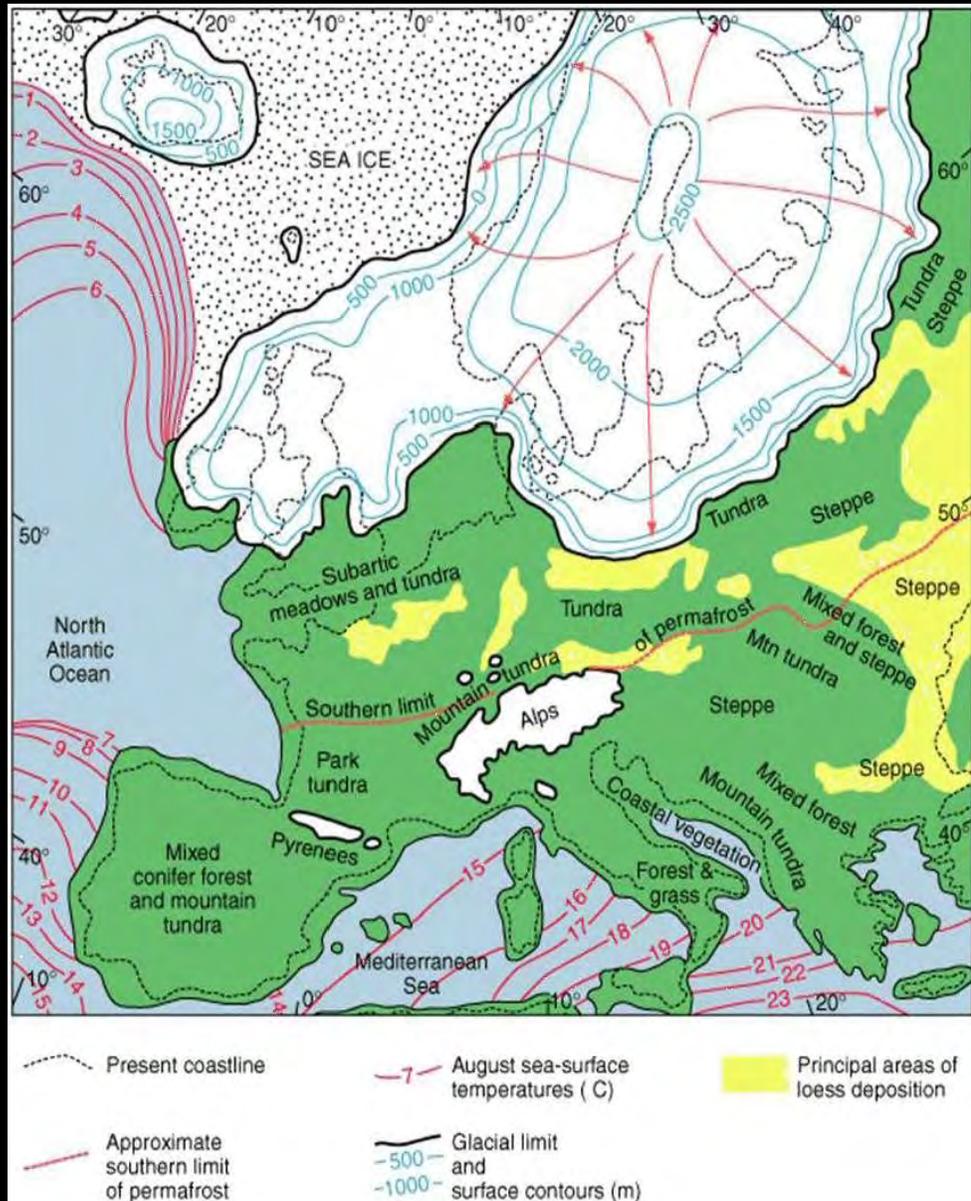
RAPAKIVI GRANITES: HO-9-16-55-58-63: stollingsgesteente uit Aaland, SW Finland

LARVIKITE: HO-28 & HO-52: stollingsgesteente uit het plutonisch complex van Larvik, Oslo (NW)

Scando-Baltic **erratics**: glacial erratics and till

SELECTED INDEX ERRATICS

(provenance areas prior to glacial transport)

1. Larvikite + Rhomb porphyry
2. Dala porphyries
3. Åland granites and Åland quartzporphyries
4. Brown & red Ostsee quartzporphyries
5. Kalmarsund sandstone
6. Småland granites
7. Flint
8. Jotnian sandstone

Rudolph 2018:15

Region of collecting

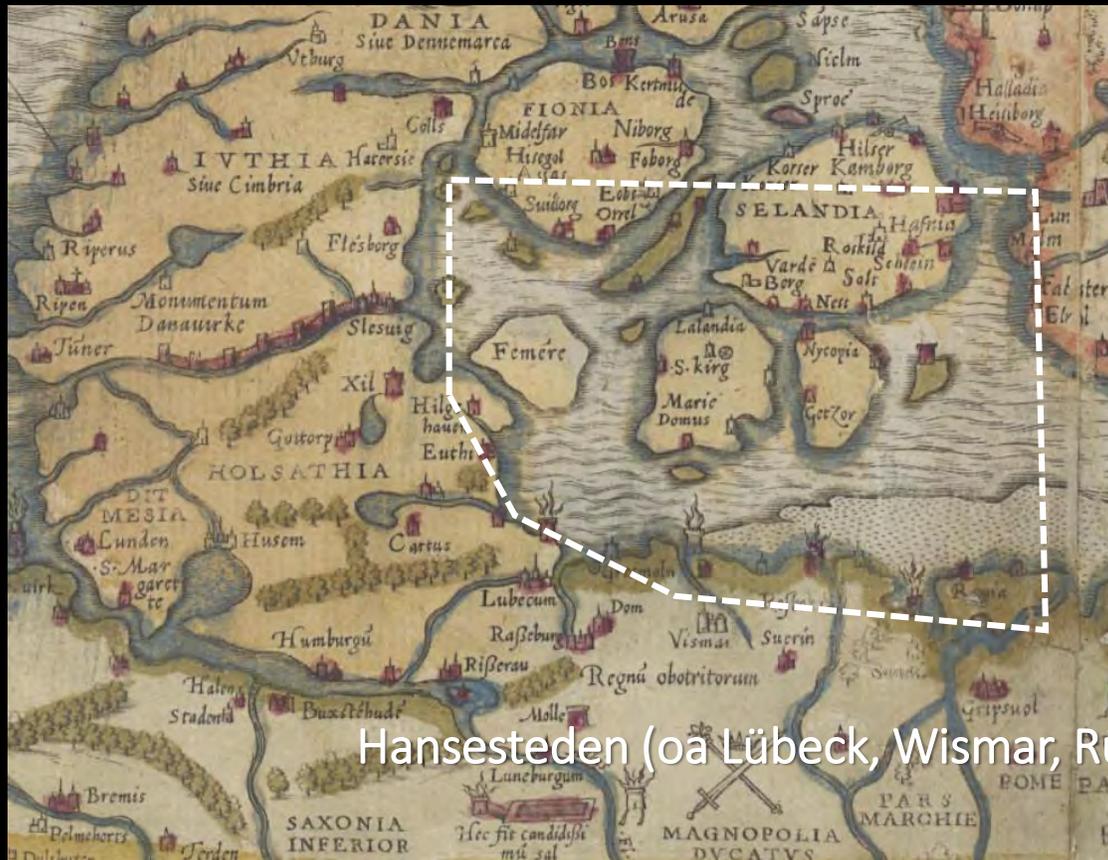
Lübeck

Hanse

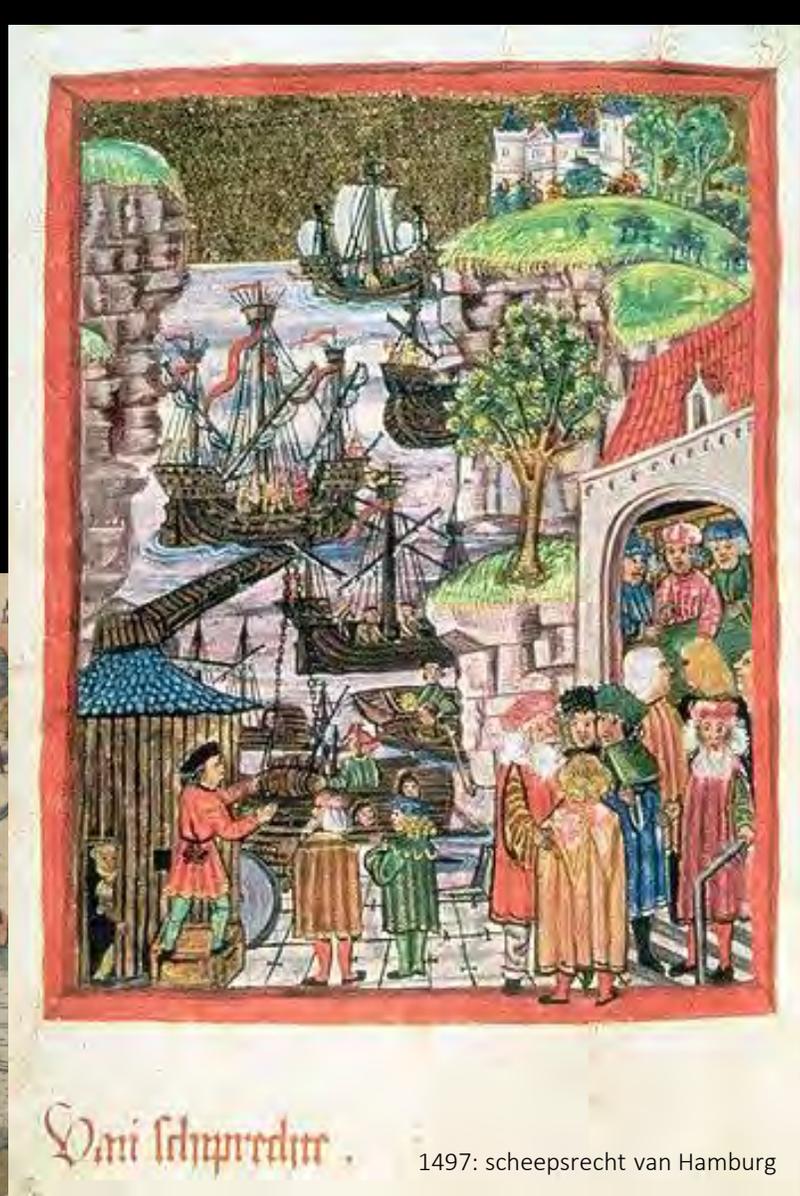
Baltische kusten van Denemarken en N-Duitsland zijn zeer rijk aan “erratic boulders en cobbles”

Carta Marina: Aulus Magnus 1539

Hansesteden (oa Lübeck, Wismar, Rügen, Rostock)

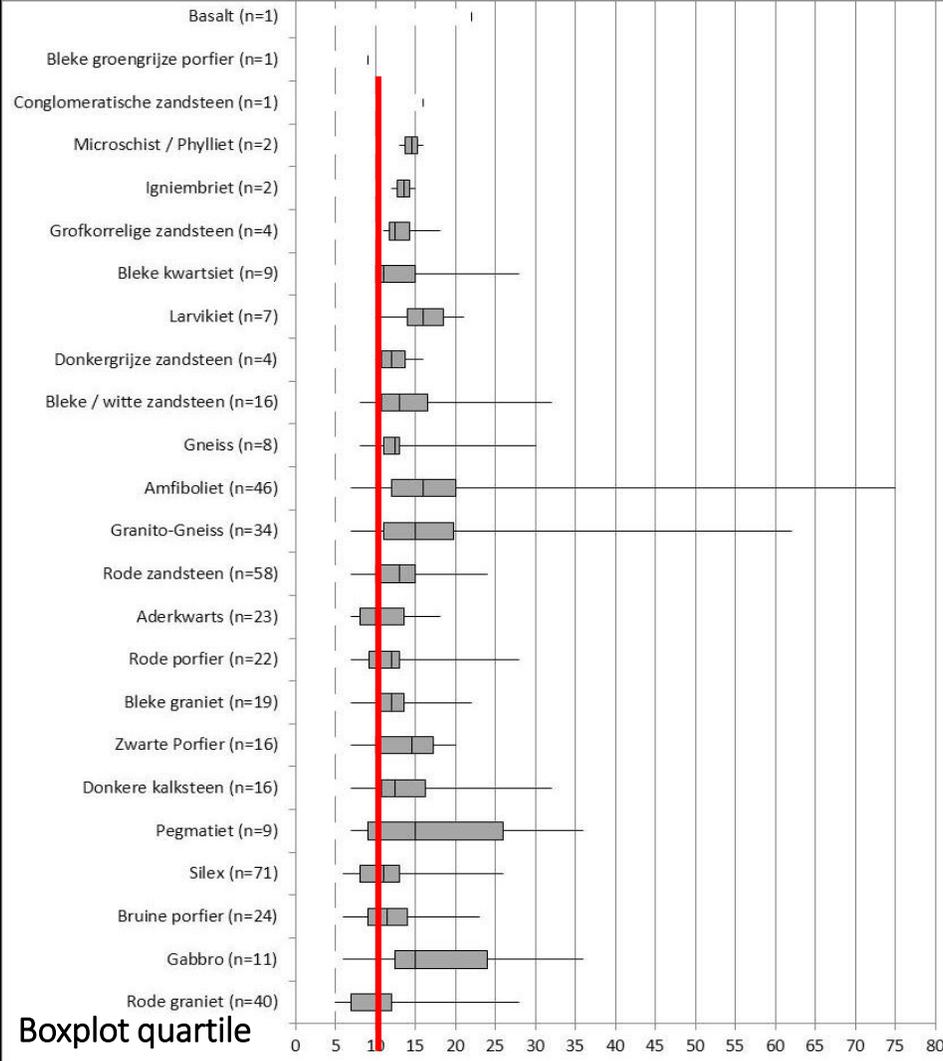
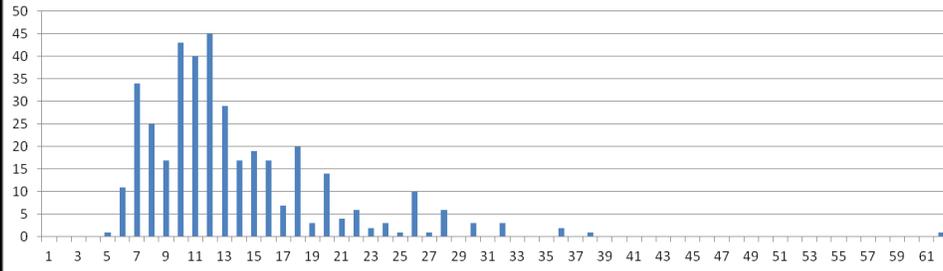

Van Scheprecht

1497: scheepsrecht van Hamburg

Max. Dimensions

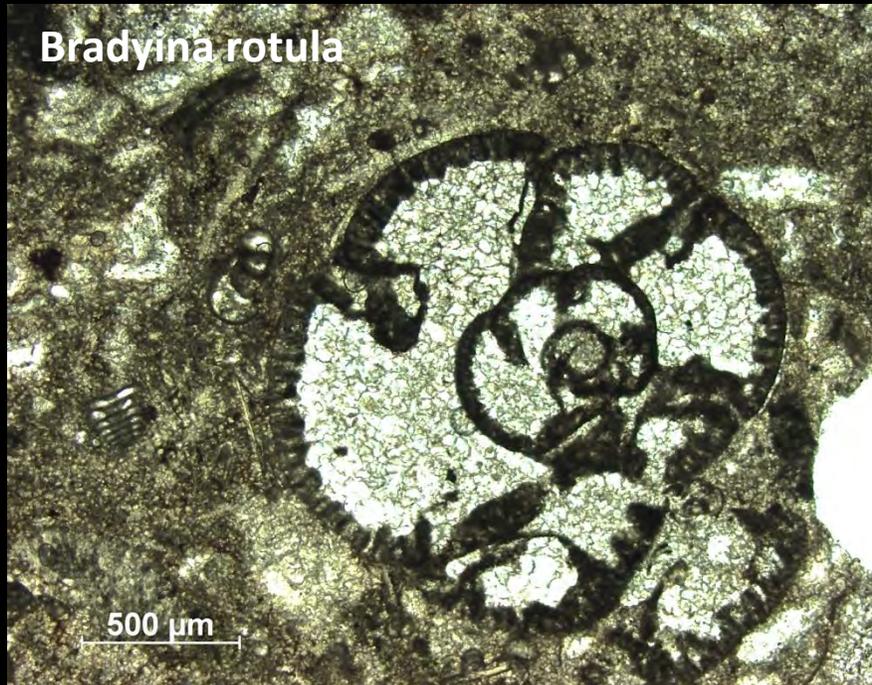

Bjørnar Olsen, 2017 in: Burström 2017: 16

Nog een koekoeksei....!

LIMESTONE with Pholad borings and corals HO-42-52 & MON-12-13-15

Boormossel: *Pholas Dactylus*: "Piddock / Angelwing"

HABITAT PHOLAS DACTYLUS

ASBIAN OUTCROP

- Asbian dagzoming
- Pholas dactylus leefgebied

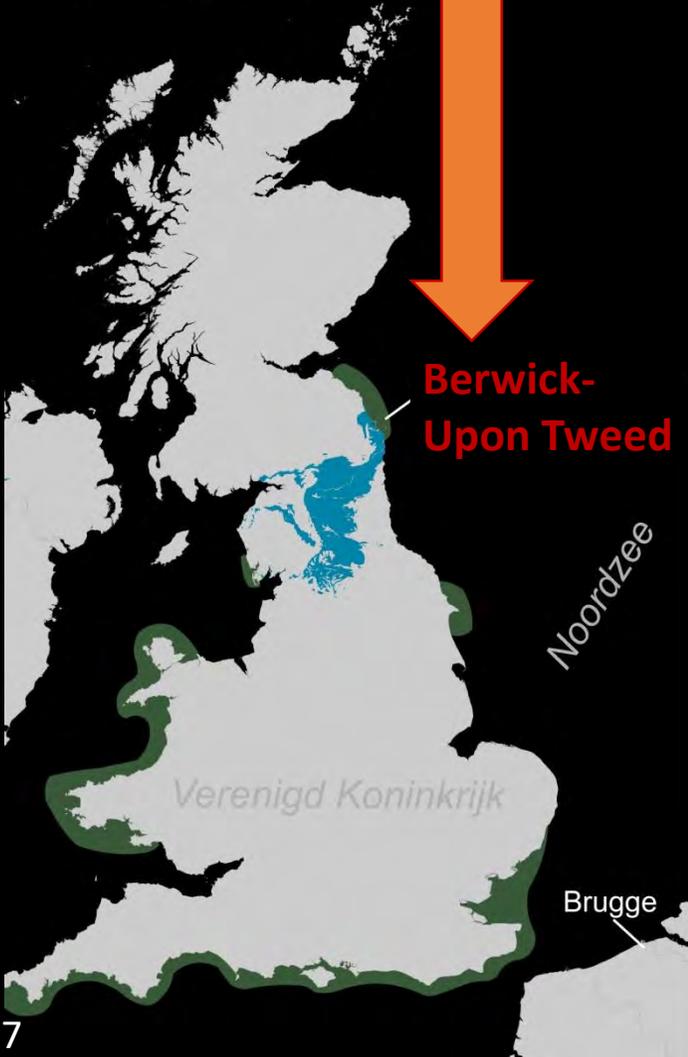

Boormossel: *Pholas Dactylus*: "Piddock / Angelwing"

HABITAT PHOLAS DACTYLUS

ASBIAN OUTCROP

- Asbian dagzoming
- Pholas dactylus leefgebied

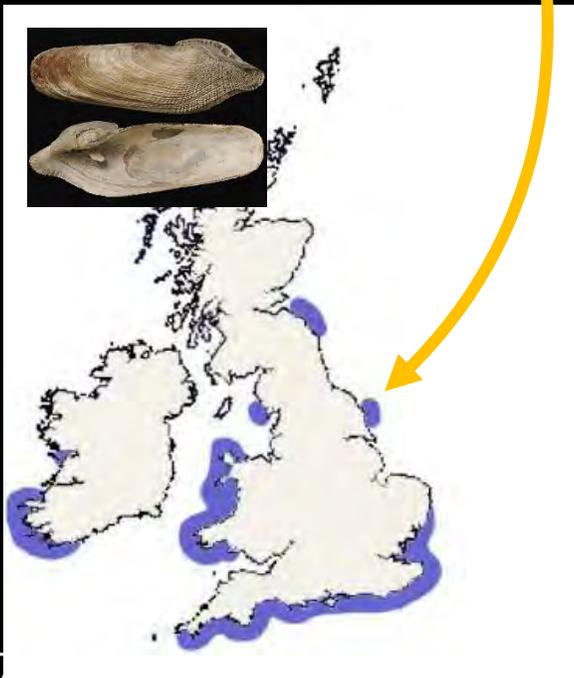
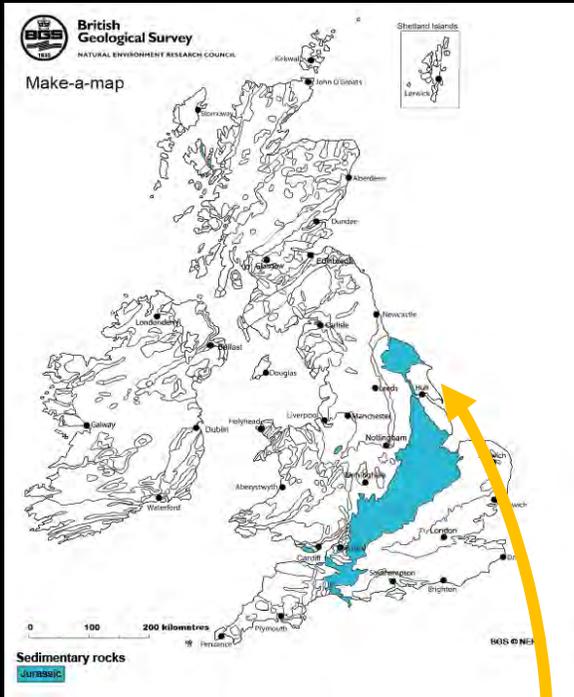

Bioclastic rudstone

COQUINA – SHELLY LIMESTONE

MON-17

Scarborough

SCARBOROUGH FAIR / CANTICLE

Traditional, arranged by PAUL SIMON & ART GARFUNKEL

AS FEATURED BY SIMON & GARFUNKEL IN THE SOUNDTRACK OF THE FILM
"THE GRADUATE" (A UNITED ARTISTS RELEASE)

Recorded on C.B.S. Records by
SIMON & GARFUNKEL
and
ANDY WILLIAMS

PATTERN MUSIC LTD.
5, DENMARK STREET, LONDON, W.C.2

Sole Selling Agents:
NOVELLO & COMPANY LIMITED
Borough Green Sevenoaks Kent

4/0
20p.

Scarborough Fair

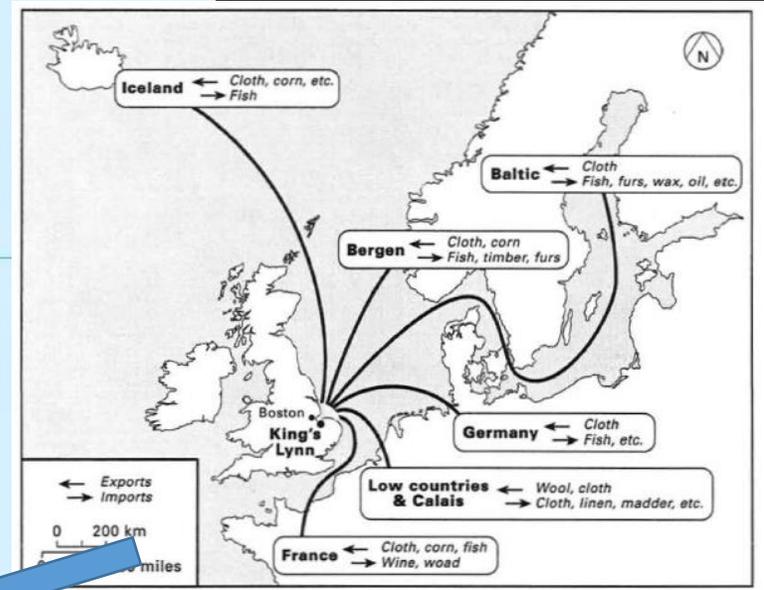
Folksongs for Tenor

James Griffett

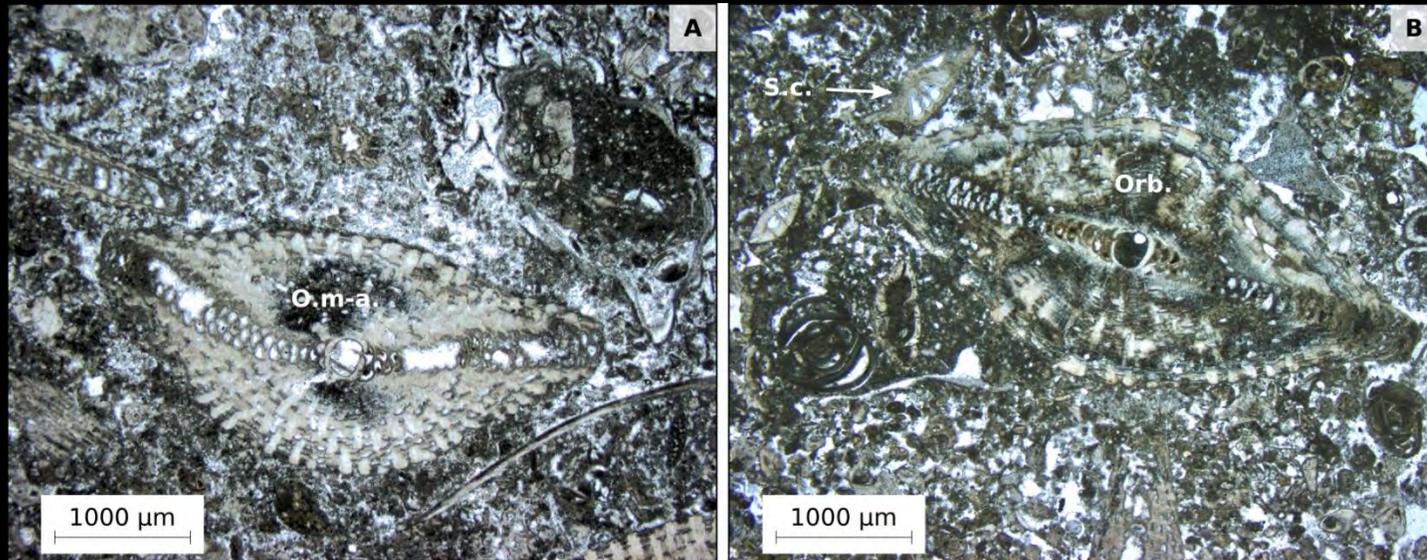
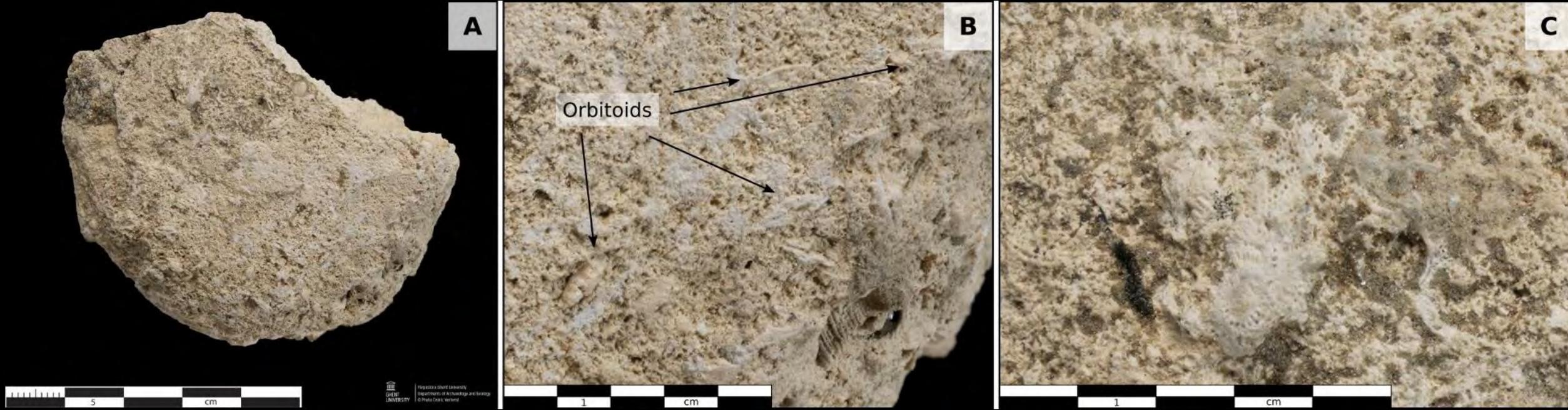

Re-used Bedrock Ballast in King's Lynn's 'Town Wall' and the Norfolk Port's Medieval Trading Links

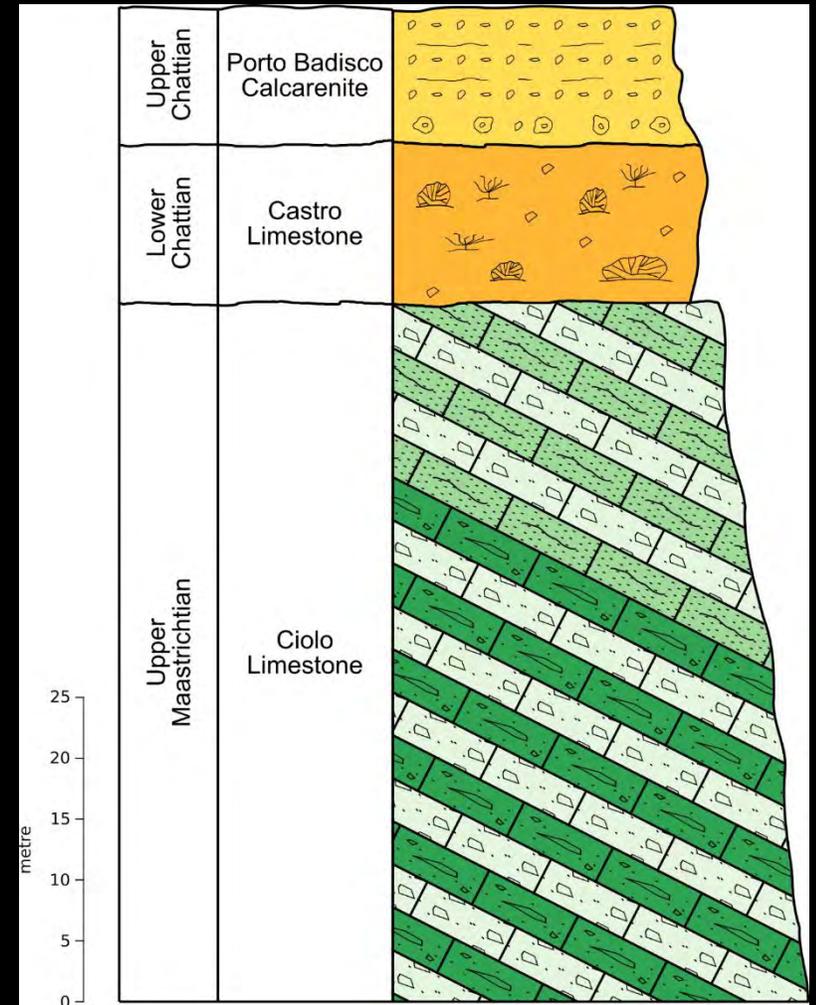
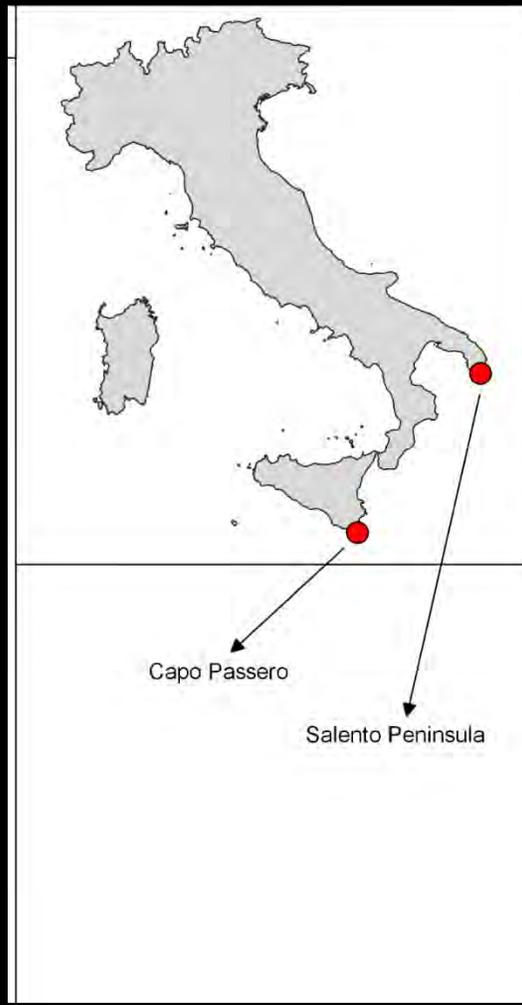
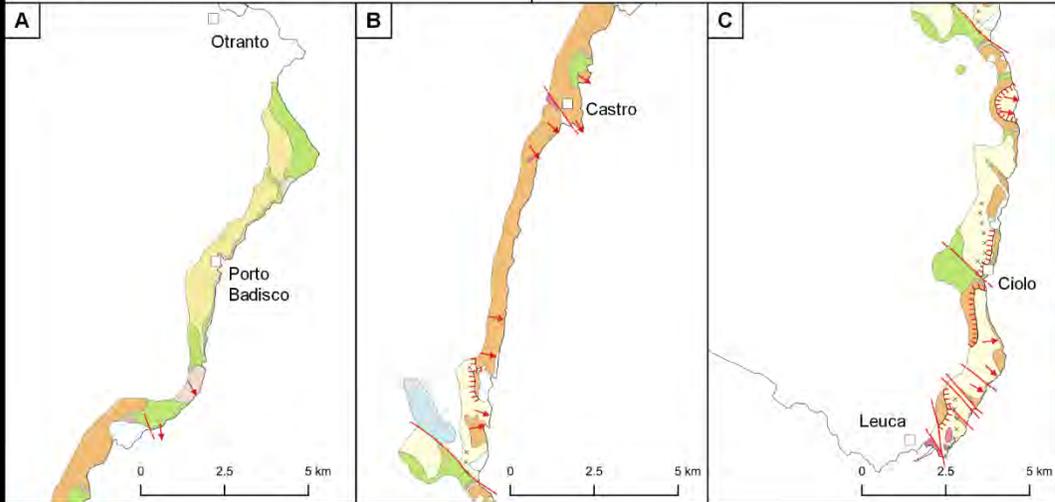
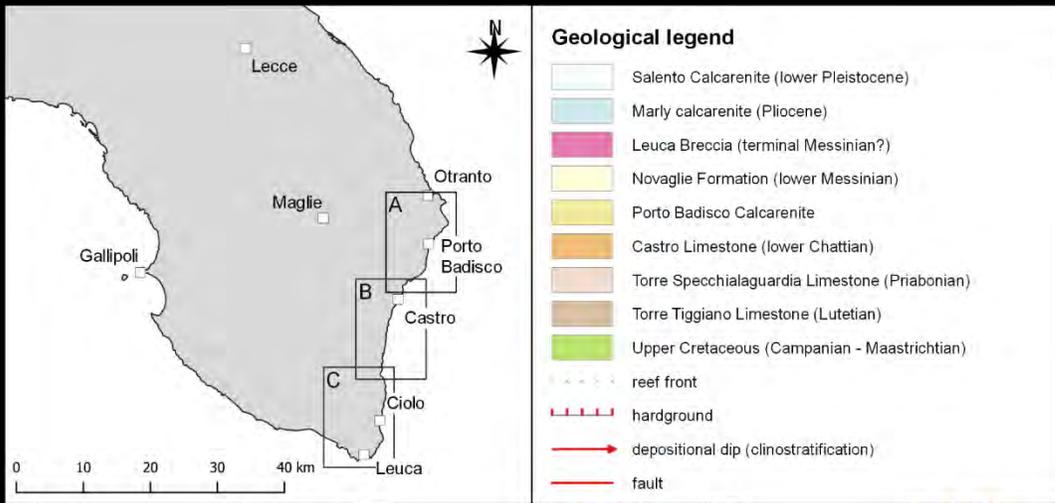
By P. G. HOARE, R. VINX, C. R. STEVENSON and J. EHLERS

Italiaanse vreemde eenden in de bijt

Bioklastische foraminifere kalksteen

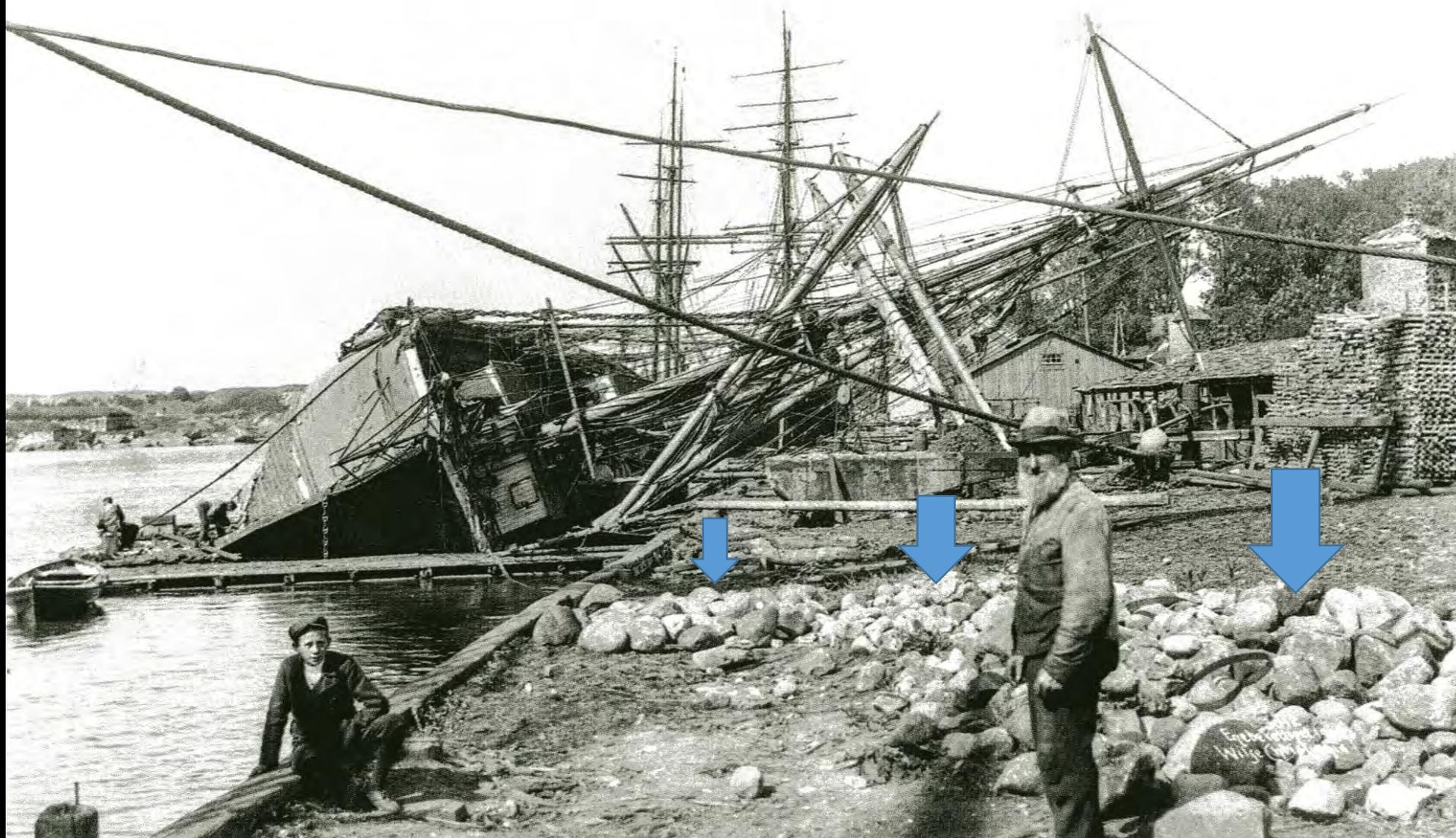

Waarom bleven de stenen achter in het Zwingebied ?

120
1910-1902
1910-1902

15/04/1367

Les maîtres et marins de Castille pourront lester leurs navires en payant 4 deniers parisis, monnaie de Flandre, pour chaque bateau de terre à lest;; ces maîtres et marins n'encourraient aucune amende pour avoir laissé tomber de la terre entre le bateau lesteur et leur navire, pourvu qu'on ait pris la précaution de placer une grande toile entre les deux bâtiments ; le tout en payant au Comte le droit qui lui est dû, et sans causer préjudice à autrui.

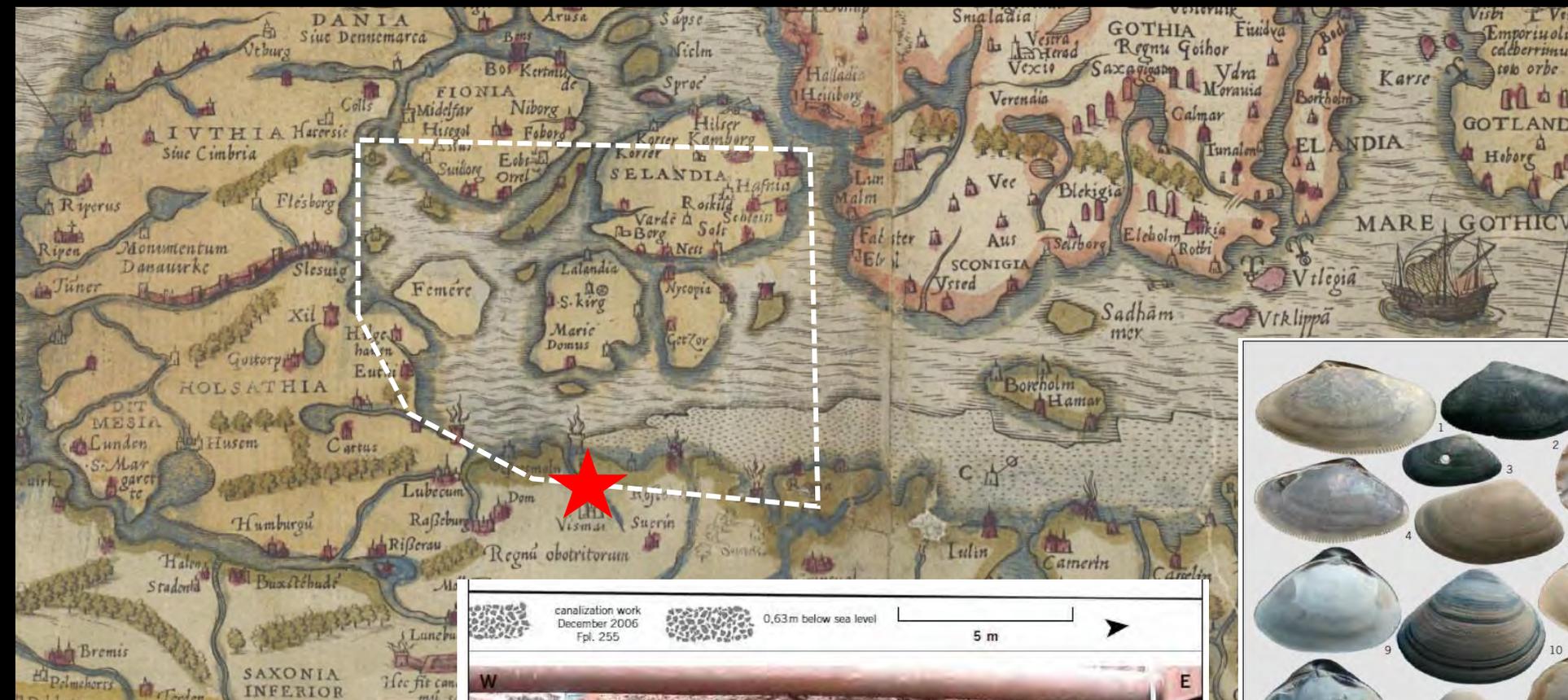

- 15/04/1367

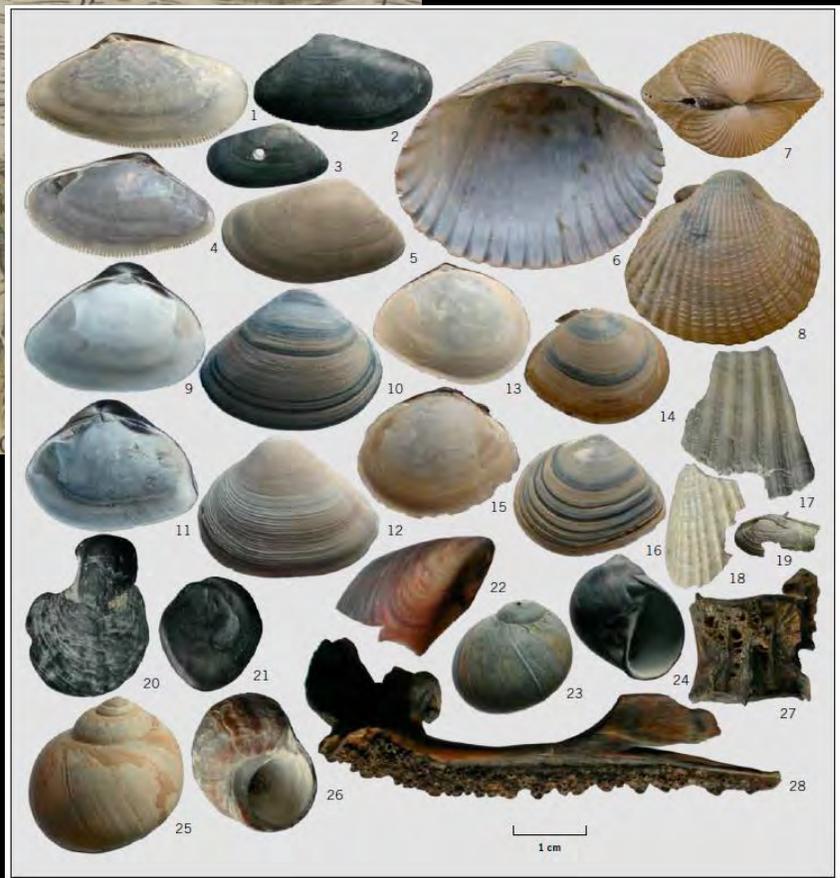
- *Les maîtres et marins de Castille pourront lester leurs navires en payant 4 deniers parisis, monnaie de Flandre, pour chaque bateau de terre à lest;; ces maîtres et marins n'encourraient aucune amende pour avoir laissé tomber de la terre entre le bateau lesteur et leur navire, pourvu qu'on ait pris la précaution de placer une grande toile entre les deux bâtiments ; le tout en payant au Comte le droit qui lui est dû, et sans causer préjudice à autrui.*

- 4/10/1408

- *Erst dat de coplieden vander vorseiden Hanze van nu vortan ne zullen nemen noch doen nemen ballast in eniger maniren ~~an~~ tland van Cadsant of an den dijck die leicht an tcasteel ter Sluis....*
- *Item, dat de vorseide vander Hanze zullen moghen halen of doen halen ballast bij heurs selvers sciplieden ende dienaers sonder fraude, ende by niemand anders, te Wulpenhouck, ten Reinghersvliete ende up tgoed dat mer Jan van Oostkerke maintenert*

**Wismar harbour:
20-30 tons of 'exotic'
sand**

Vlaamse rivieren vol Chinezen

20 OKTOBER 2014

Bericht uitgegeven door Natuurpunt Studie op maandag 20 oktober 2014

Na een natte augustus staan zachte herfstweekends garant voor aanzienlijke hordes wandelaars en fietsers. Ze worden niet zelden opgeschrikt door 'gewapende reuzenspinnen'. Echte spinnen zijn het gelukkig niet, het gaat om migrerende Chinese wolhandkrabben. Ondertussen is het een jaarlijks weerkerend fenomeen geworden. De gevreesde exoot zal in de nabije toekomst alsmear grotere delen van Vlaanderen overspoelen.

De Chinese wolhandkrab is een grote zoetwaterkrab die van nature in de getijdenrivieren, mondingen en kustgebieden van Oost-Azië leeft. In 1912 belandde ze voor het eerst in Europa. Meerdere krabben werden toen samen met het ballastwater van een schip geloosd in de Weser, een rivier in Duitsland. Van daaruit, maar ook aan boord van andere schepen, begon de kolonisatie. Ze kunnen overleven in vervuild water, maar de verbeterende waterkwaliteit heeft haar zijwaartse opmars alleen maar versneld. De eerste waarneming in België dateert van 1933 toen de eerste krabben opdoken in het Antwerpse havengebied.

Wetenschap

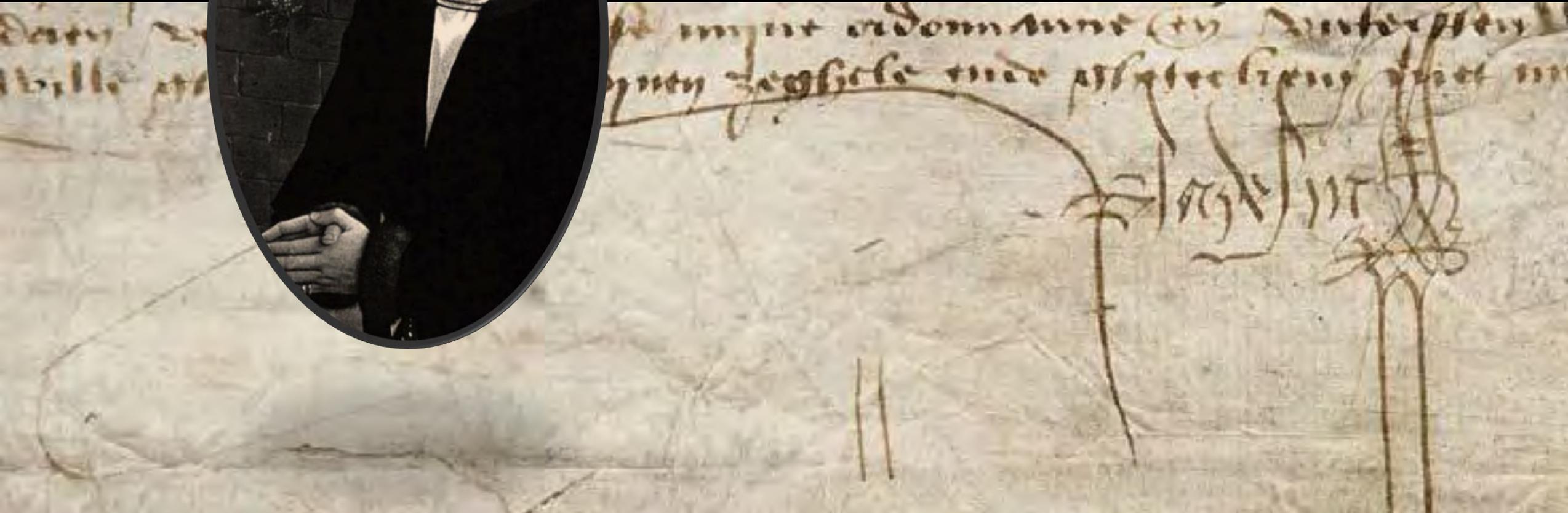

**Met miljoenen in onze waterlopen:
wordt de Chinese wolhandkrab een
probleem?**

Michaël Torfs
di 22 mei 2018 19:08

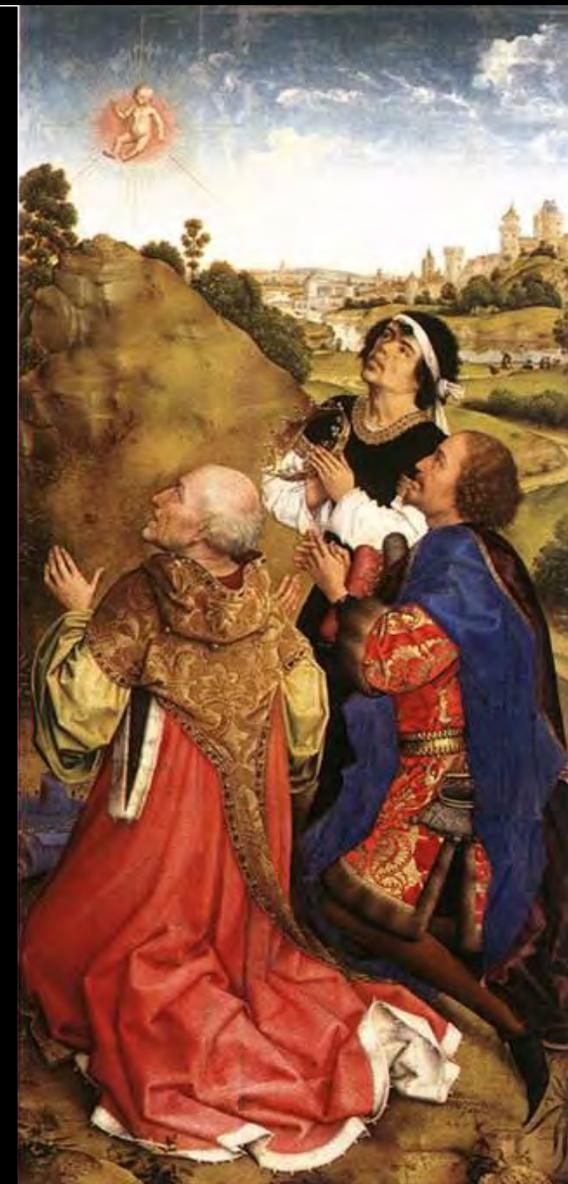

Over de vloer bij Pieter Bladelin (ca. 1410-1472)

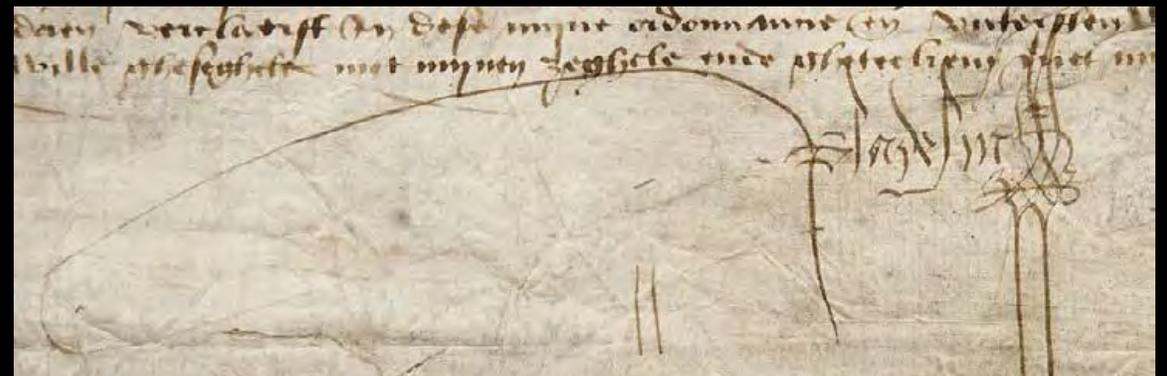
« *The Middleburg Altarpiece* » of « *Bladelin triptiek* », door Rogier van der Weyden

Gemäldegalerie, Staatliche Museen zu Berlin

Pieter Bladelin ca. 1410-1472

- x Margaretha van de Vagheviere (+1476)
- Zeer hoge en machtige **burgerlijke** ambtenaar
 - Vertegenwoordigt de hertogen Filips en Karel op verschillende diplomatieke en andere missies
 - Hofmeester van het Hertogelijke Hof te Brugge
 - Gouverneur-generaal van alle financiën
 - Officier in de orde van het Gulden Vlies: schatbewaarder
- Lang in functie
- O. de la Marche: ***Riche de fortune, outre mesure***

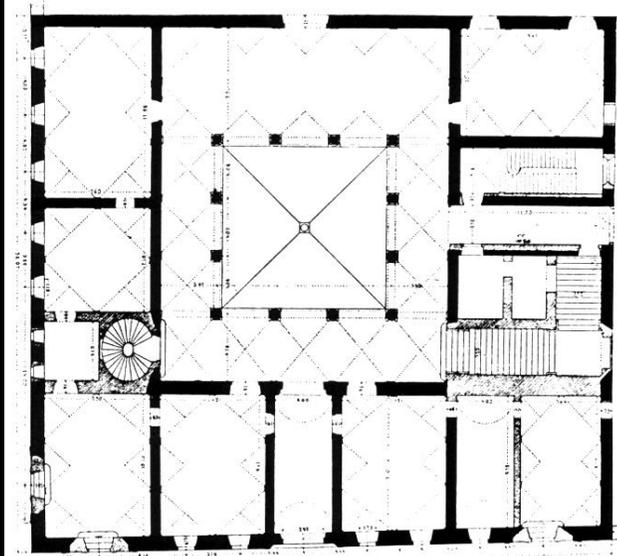
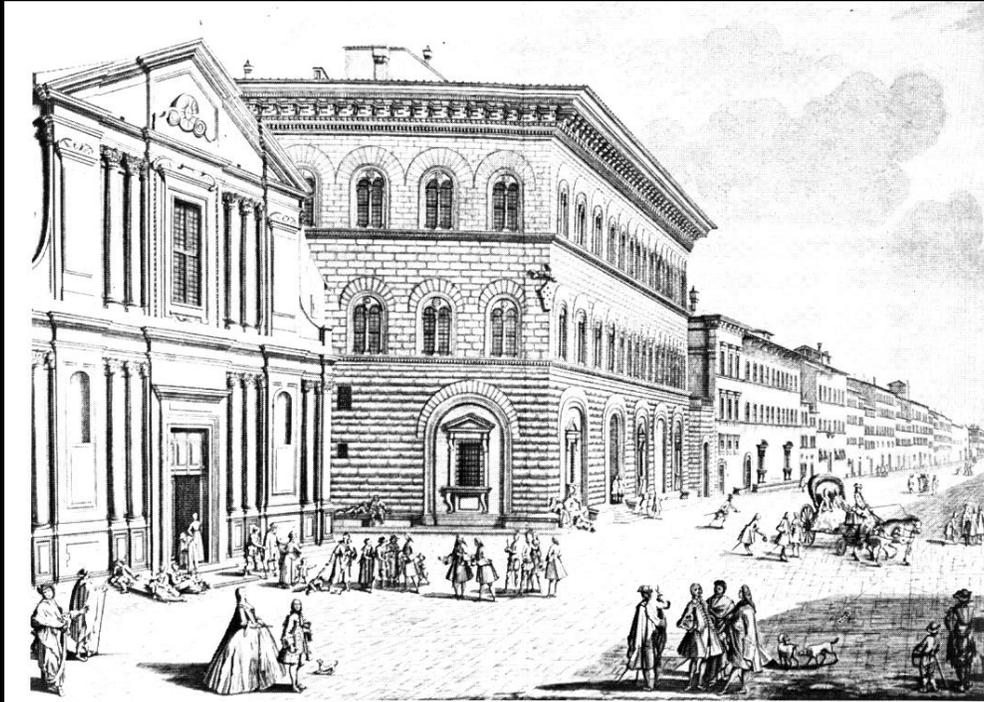

Hof Bladelin, Brugge

Hof Bladelin, Bruges: court

Palazzo Medici, Firenze, 1444

FLORENCE,
PALAZZO MEDICI
by Michelozzo, begun 1444

35 Street façade

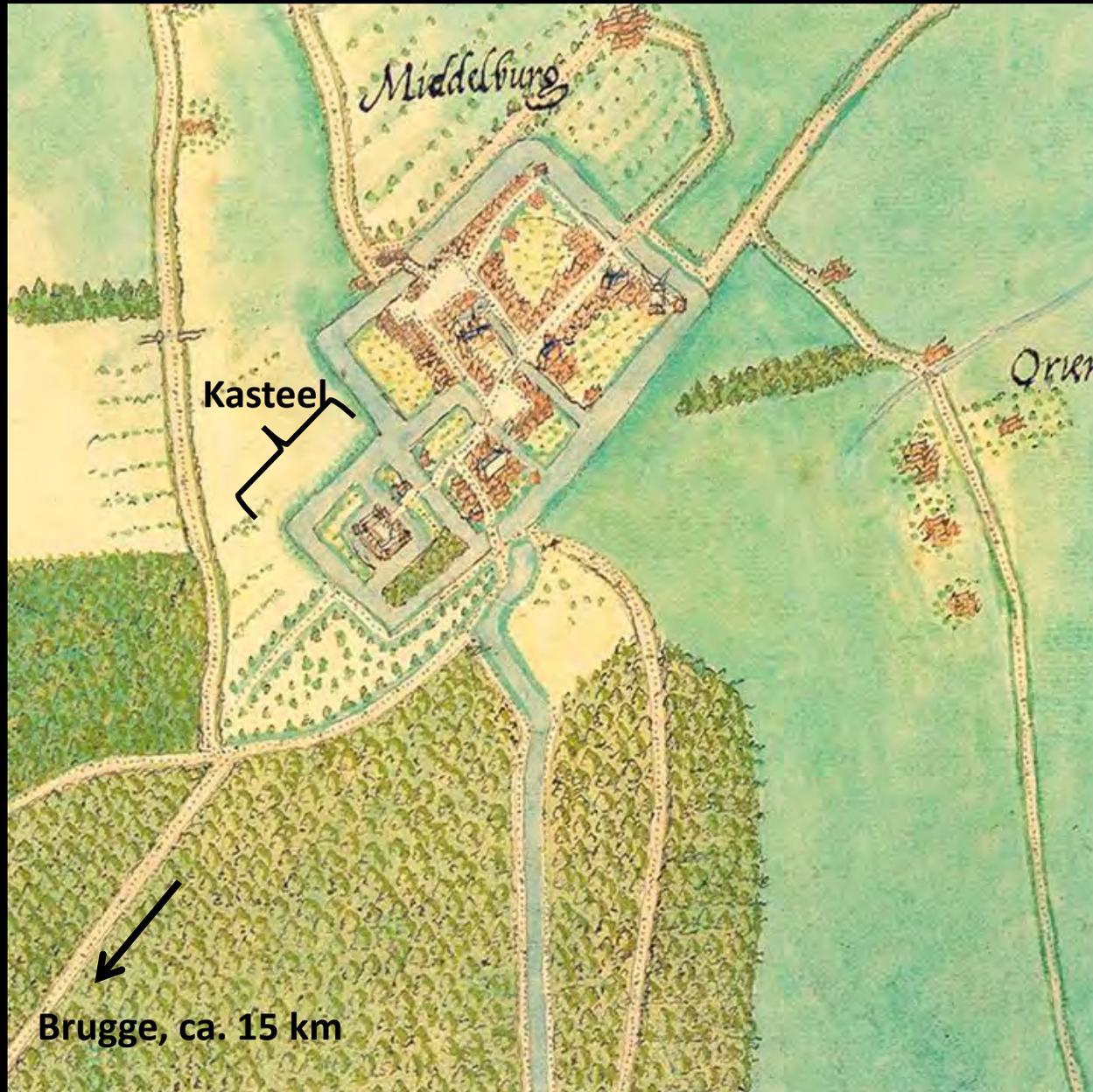
36 Plan

37 Court

Van Deventer-plan van *Middelburg-in-Vlaanderen*: ca 1550

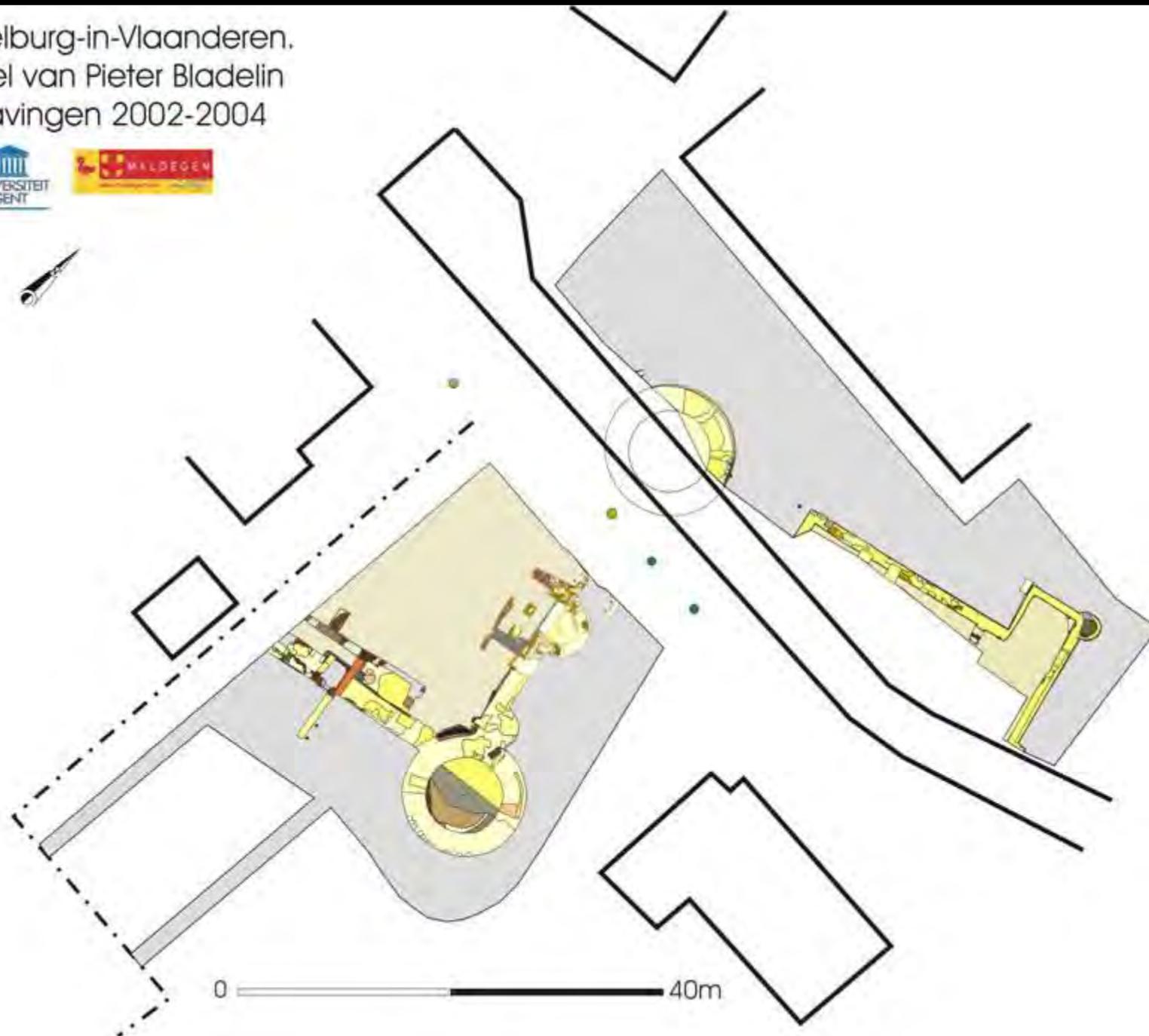
De Clercq et al. 2007; 2015; 2020

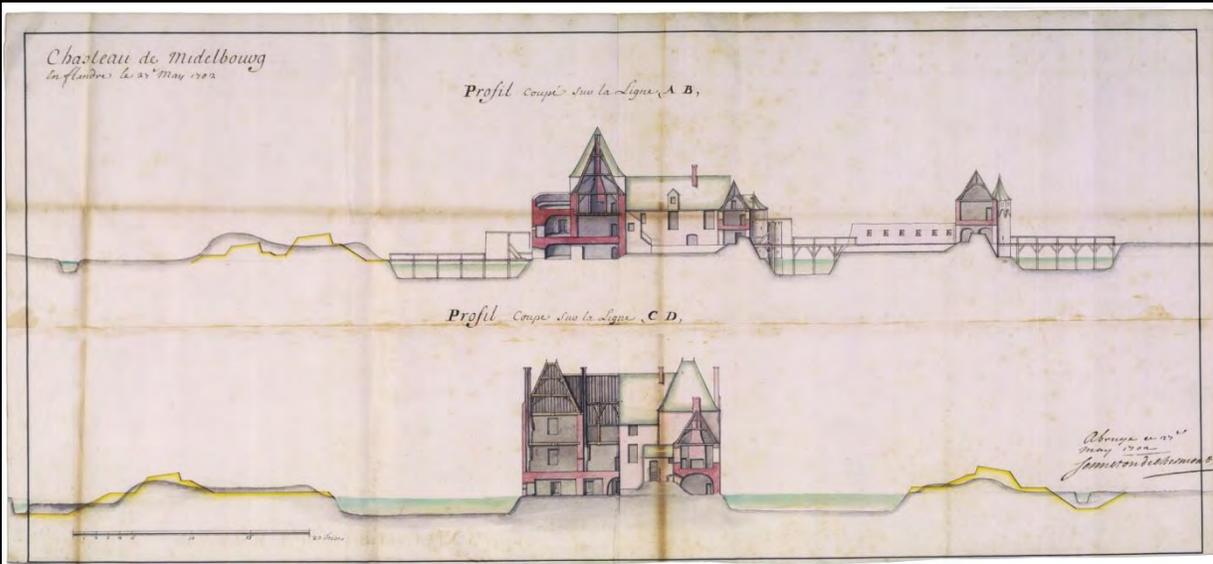

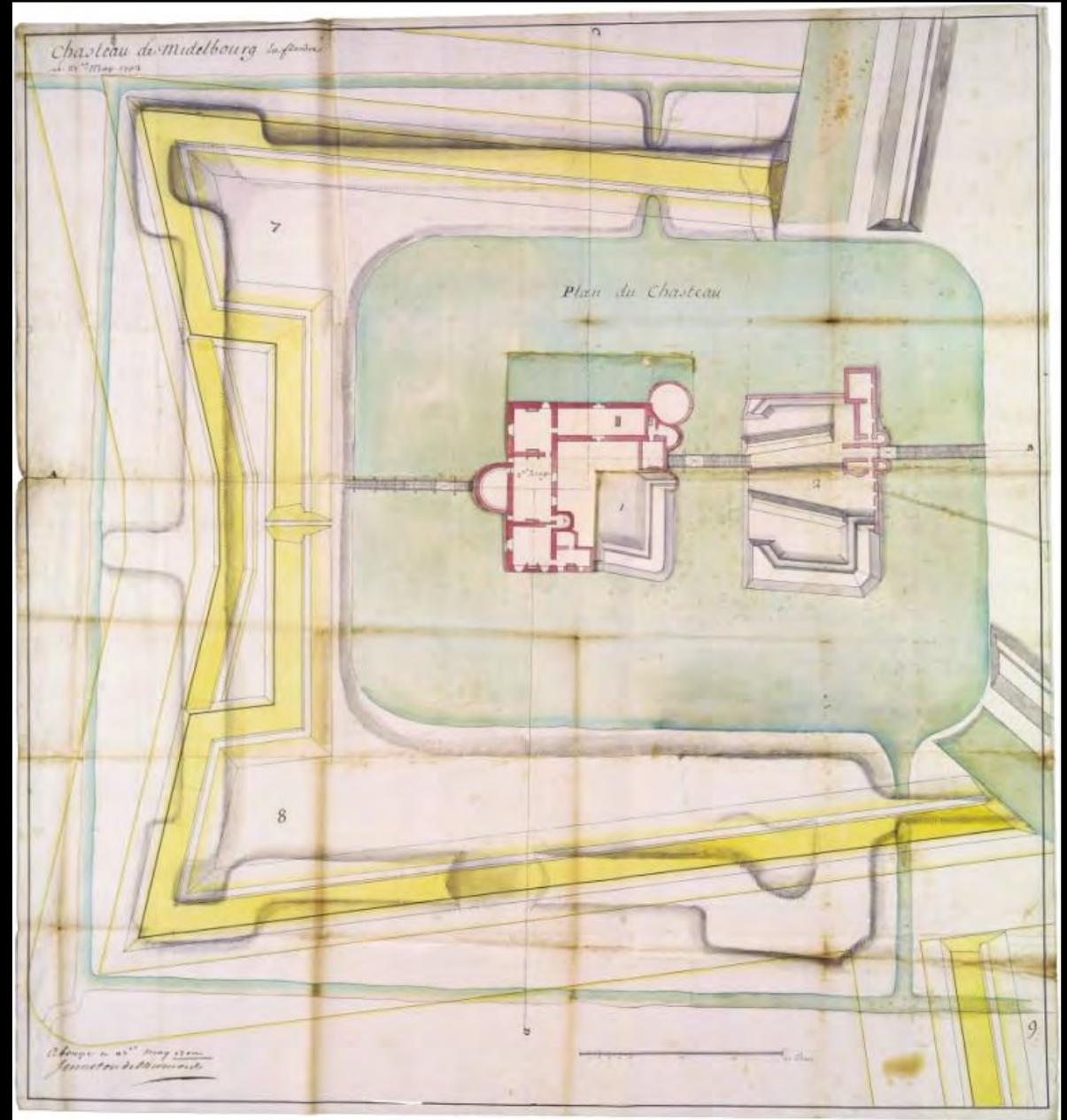
Middelburg-in-Vlaanderen.
Kasteel van Pieter Bladelin
Opgravingen 2002-2004

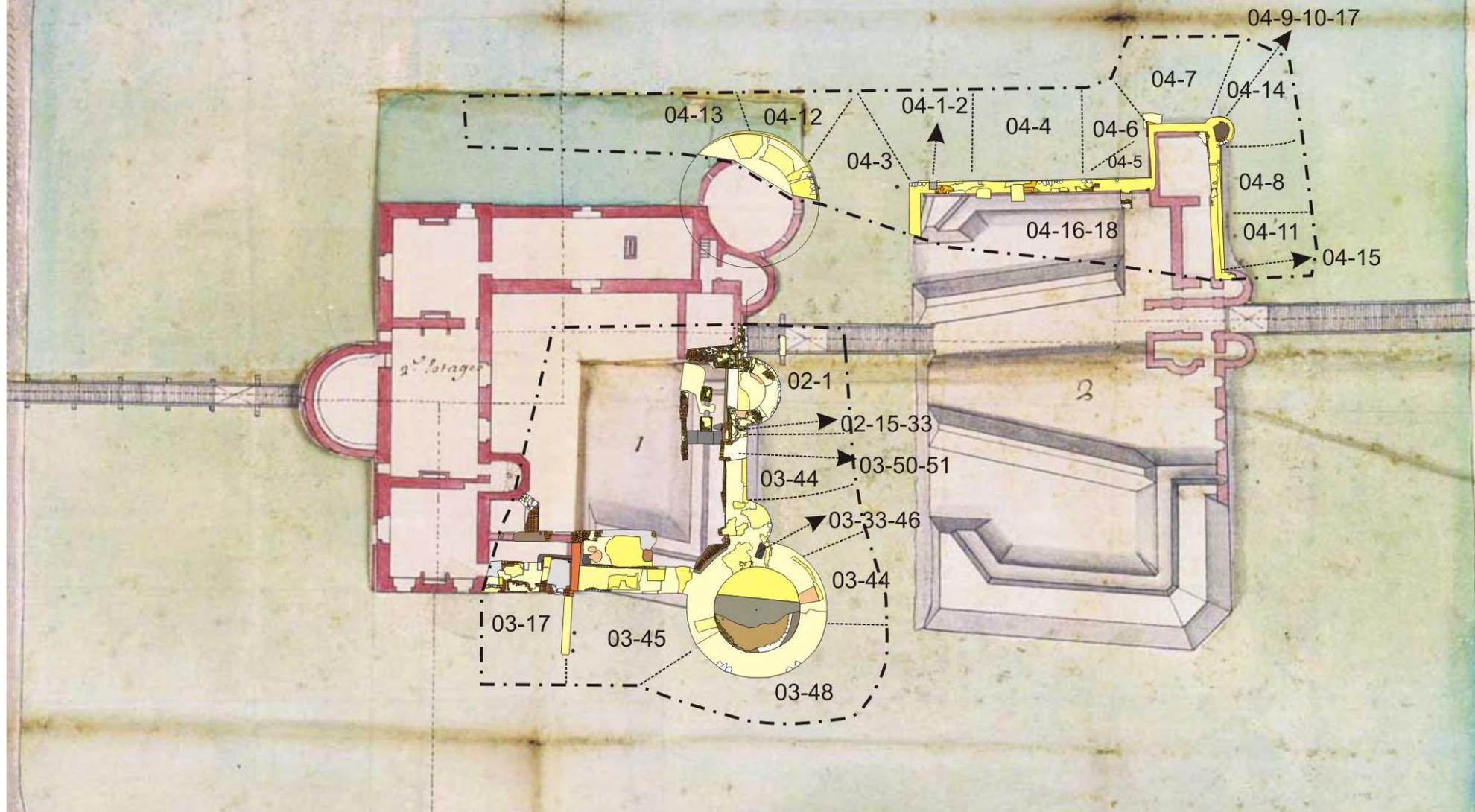

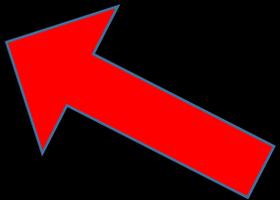
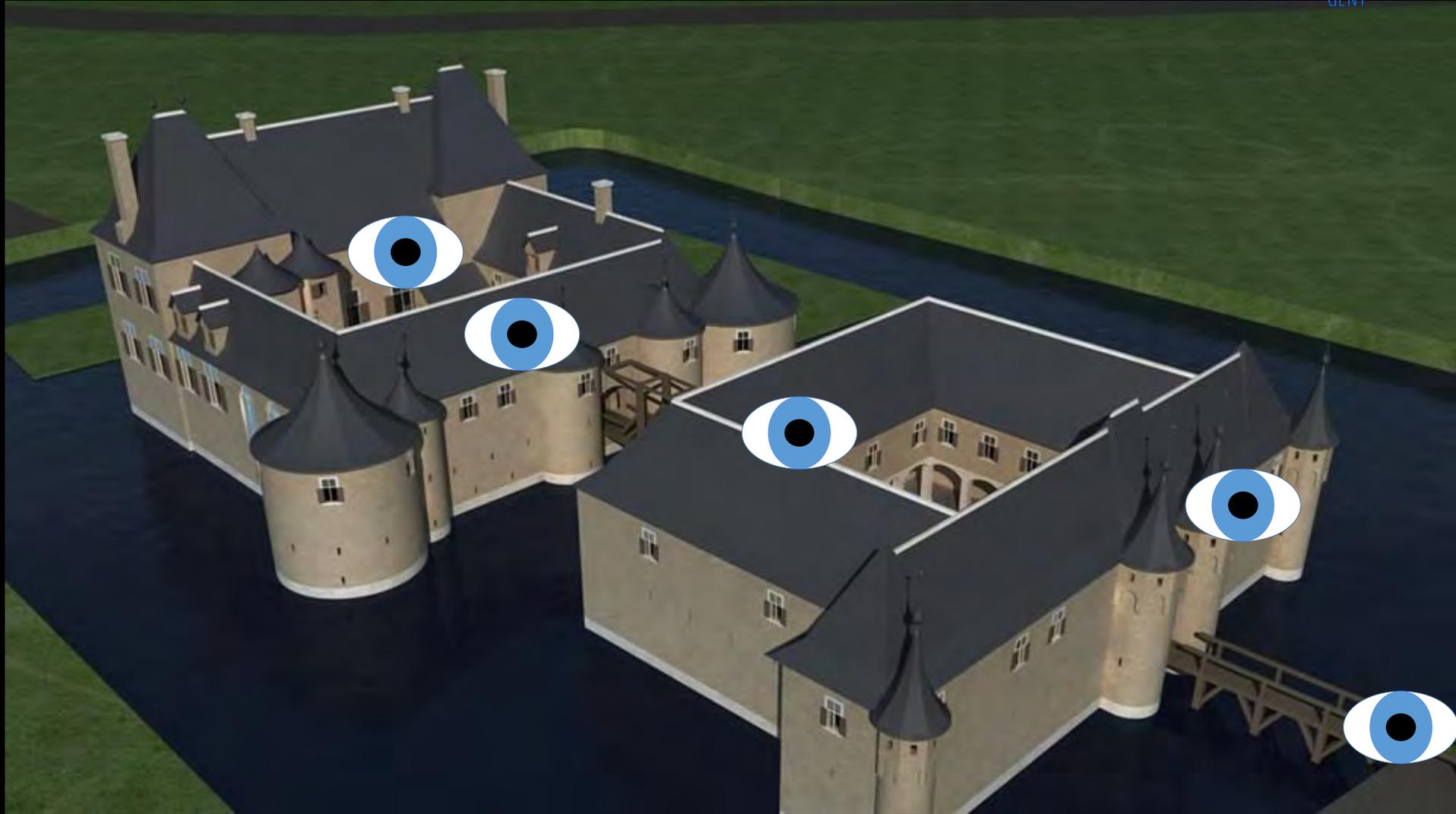
Chateau de Midelbourg
en Flandre le 27^e May 1702

Abouge le 27^e May 1702
Jennet on del Normant.

Plan du Chateau

15 x 15 cm

22 x 10 cm

18 x 18 cm

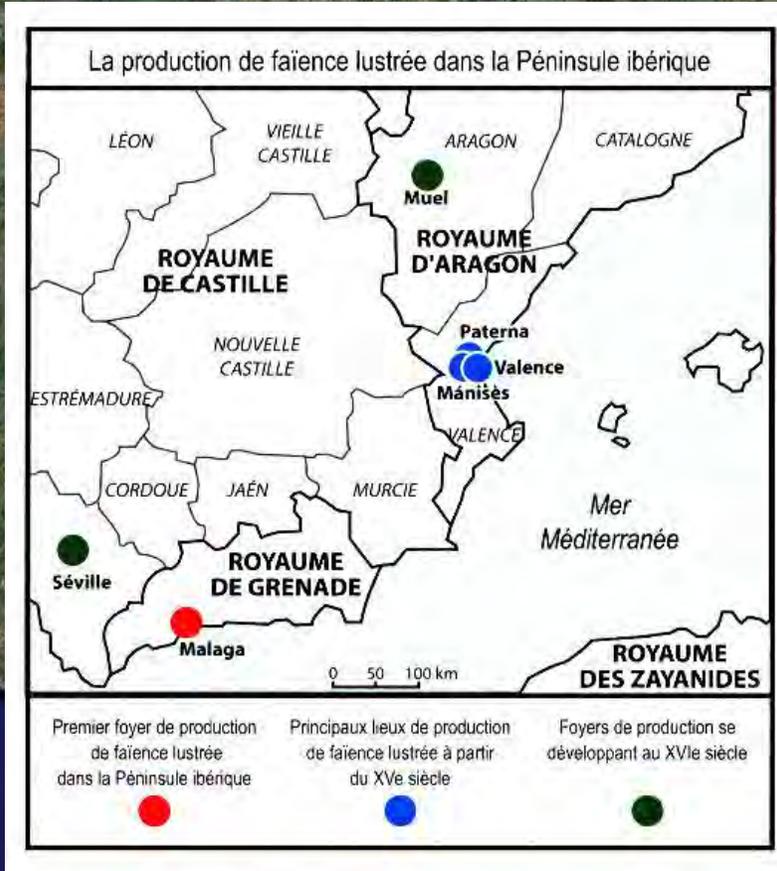

Vragen bij deze personaliseerde tegels....

- Van waar komen ze ?
- Hoe werden ze gemaakt ?
- Liet Bladelin deze tegels maken op bestelling ?
- Kreeg hij ze cadeau ?
- Wat was hun eventuele diepere betekenis ?

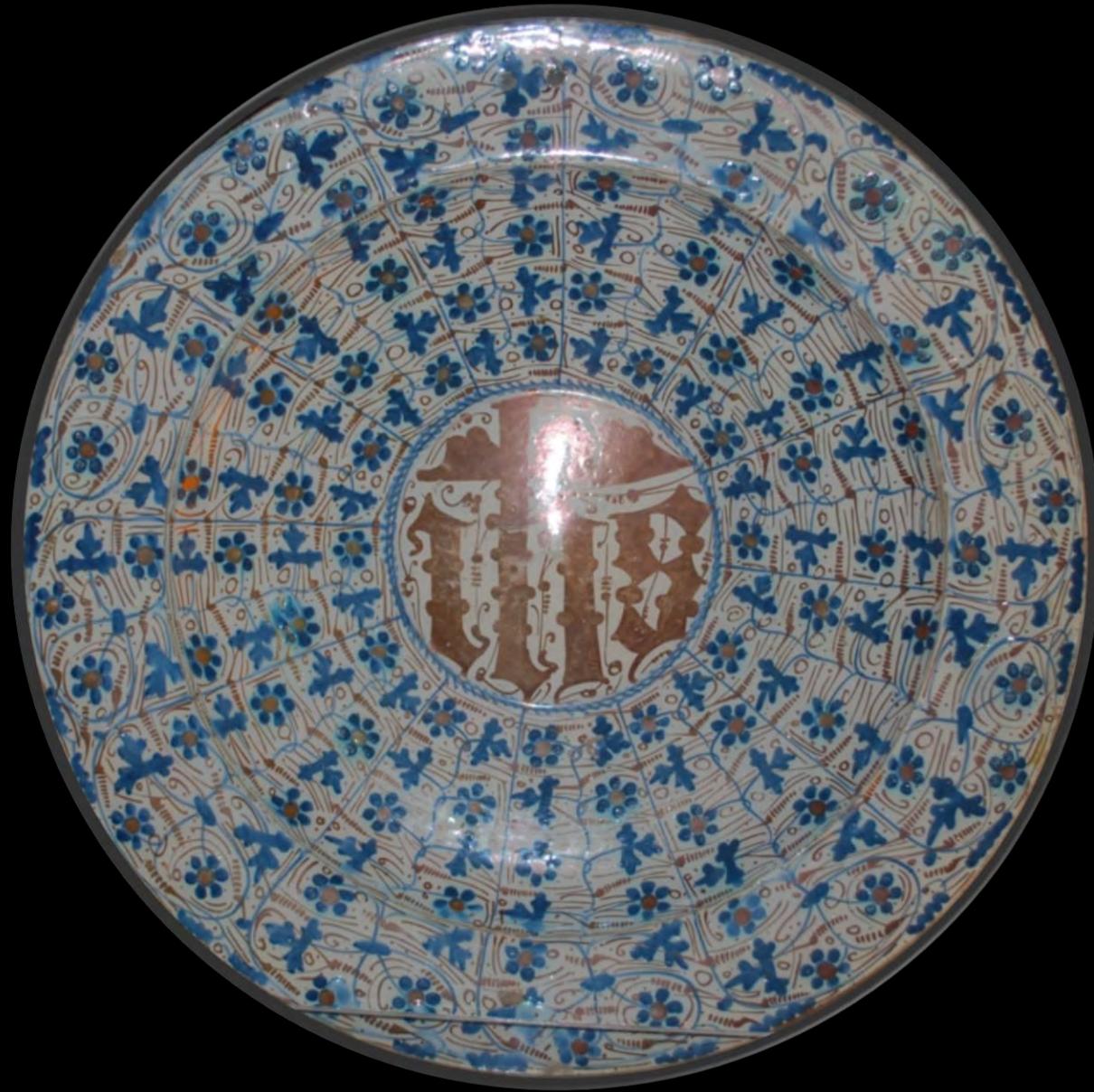
Kaart Satelliet Beide

200 km
200 mijl

- 1441: -' *vaiselle de terre appellé en flamenc valenschwerc (...) et semblables **nouvellitéz** que les gales et caraques ameinent*
- 1453 'ouvraige de valence'
- Archieven 1450-1500 (Brugge): "ghaleyers plateel" / "geleyertswerck" = werk van/uit de galleijen

Valencian lustreware dish found in Damme, near Bruges (ca. 1430)

IHS: IEHSUS

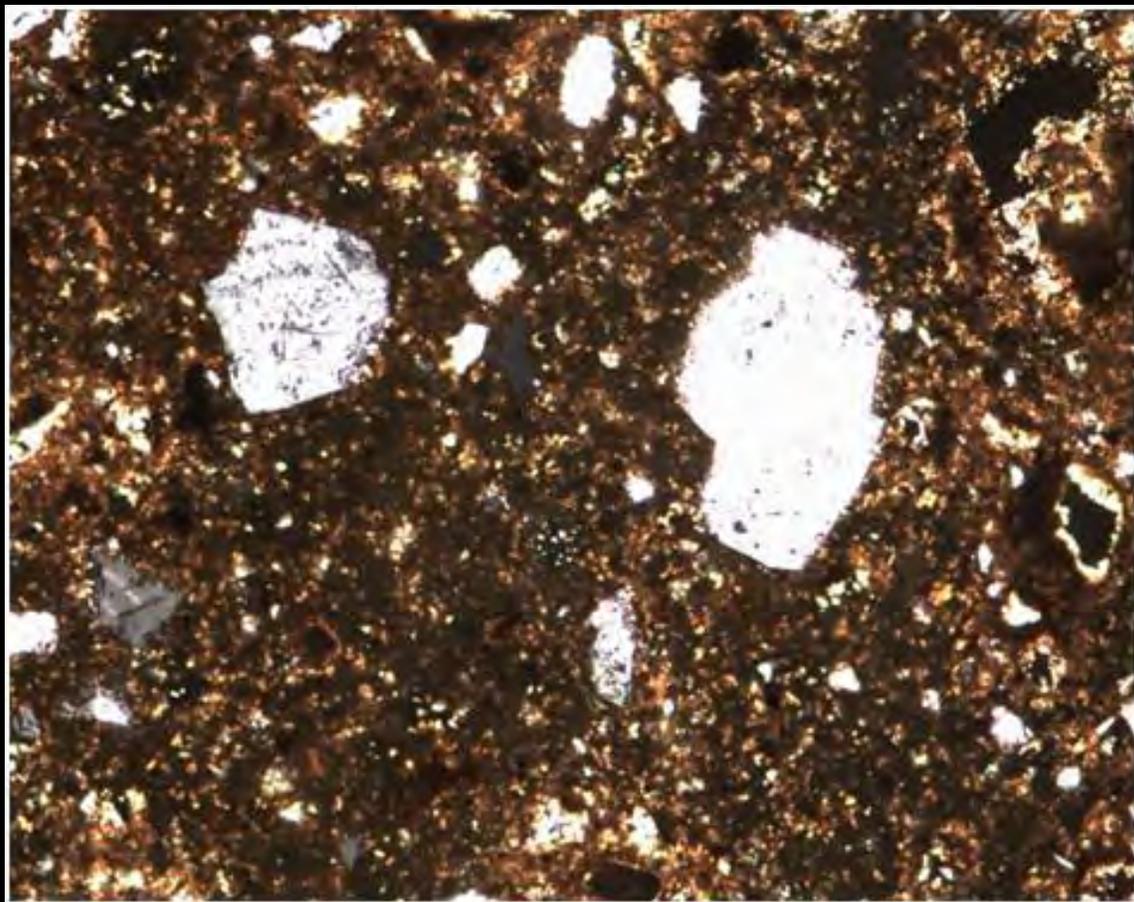

"Al Mulk"

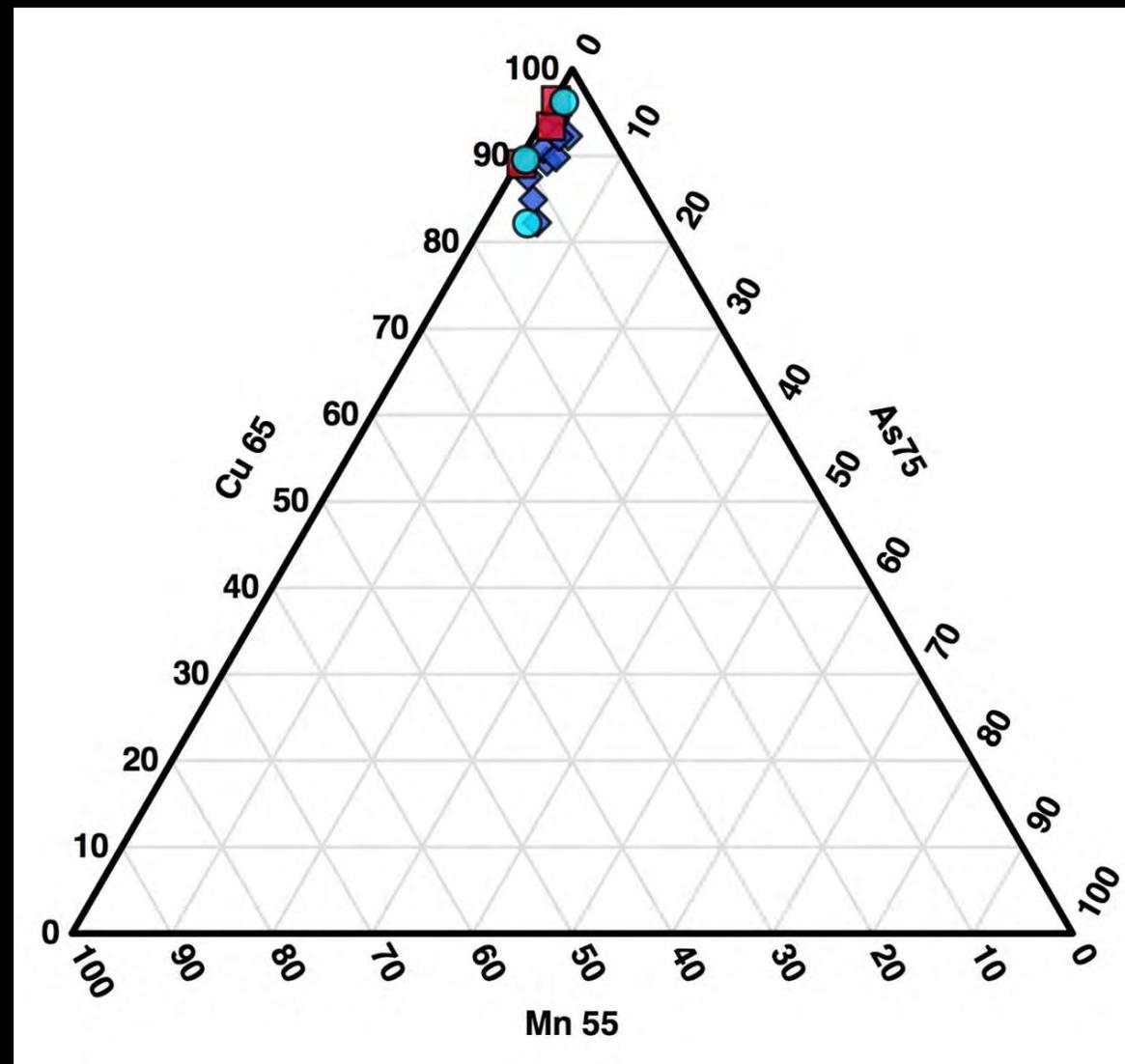
Vergelijkingsstudie

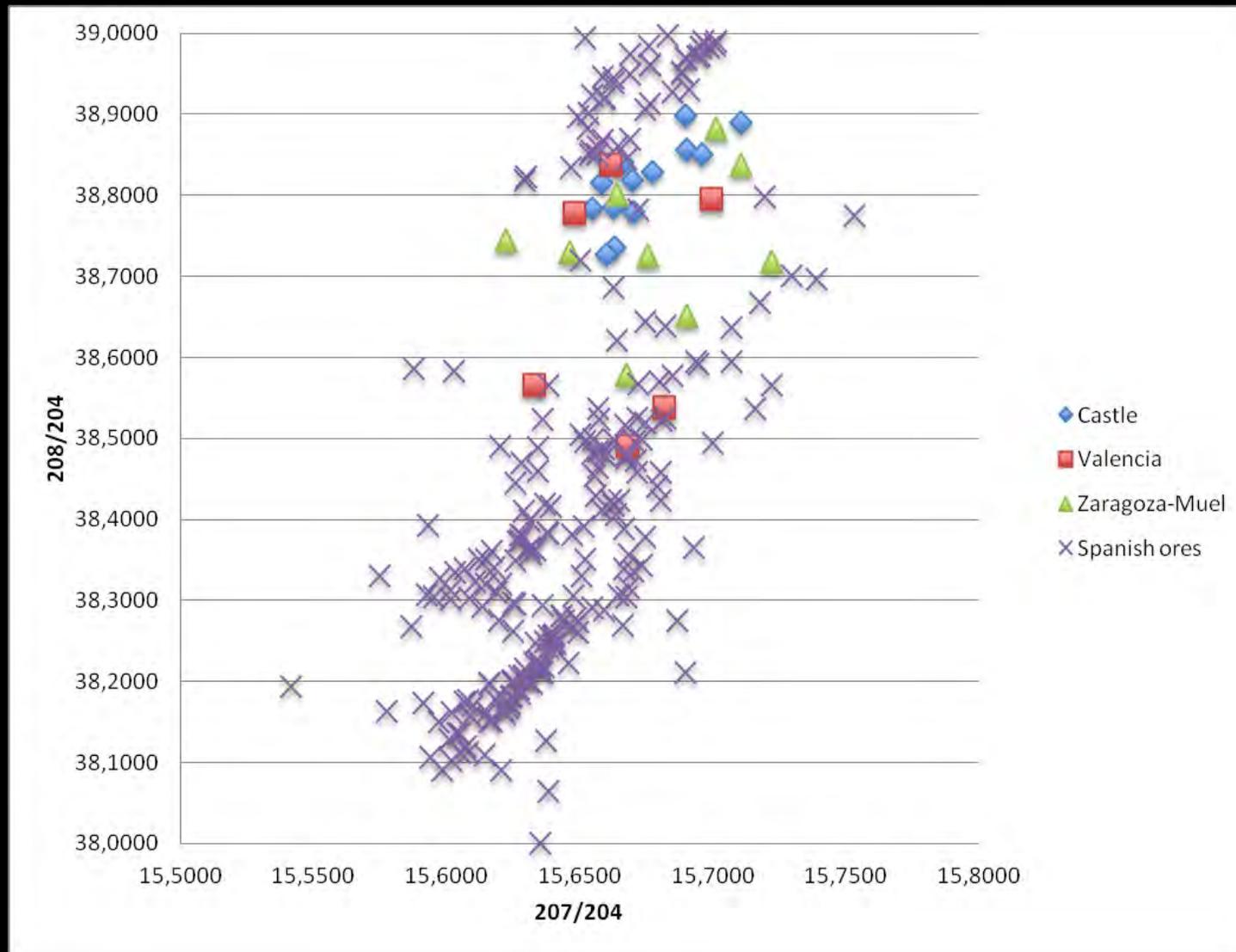
		Type tegel
groep PDG	1	mika-T1
	2	mika-T2
	3	mika-T3
	4	mika-T4
	5	mika-T5
	6	mika-T6
groep FVH	1	mika-T1
	2	mika-T2
	3	mika-T3
	4	mika-T4
	5	mika-T5
	6	mika-T6
groep VAL	1	Banderolle1
	2	banderolle 2
	3	Banderolle 2
	4	Bladjesmotief
	5	Arabisch motief
	6	Schildtegel

Mineralogische vergelijking

LA-ICP-MS

Pb –isotopen: multi-collector ICP-MS (Prof. Van Haecke- Ugent)

Stylistische vergelijking

Castle of Bladelin

Palace of Alphonso V, Valencia

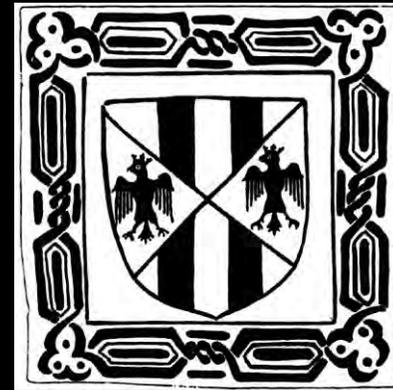

ora pro nobis

Palace of Alphonso V

18 x 18 cm

15 x 15 cm

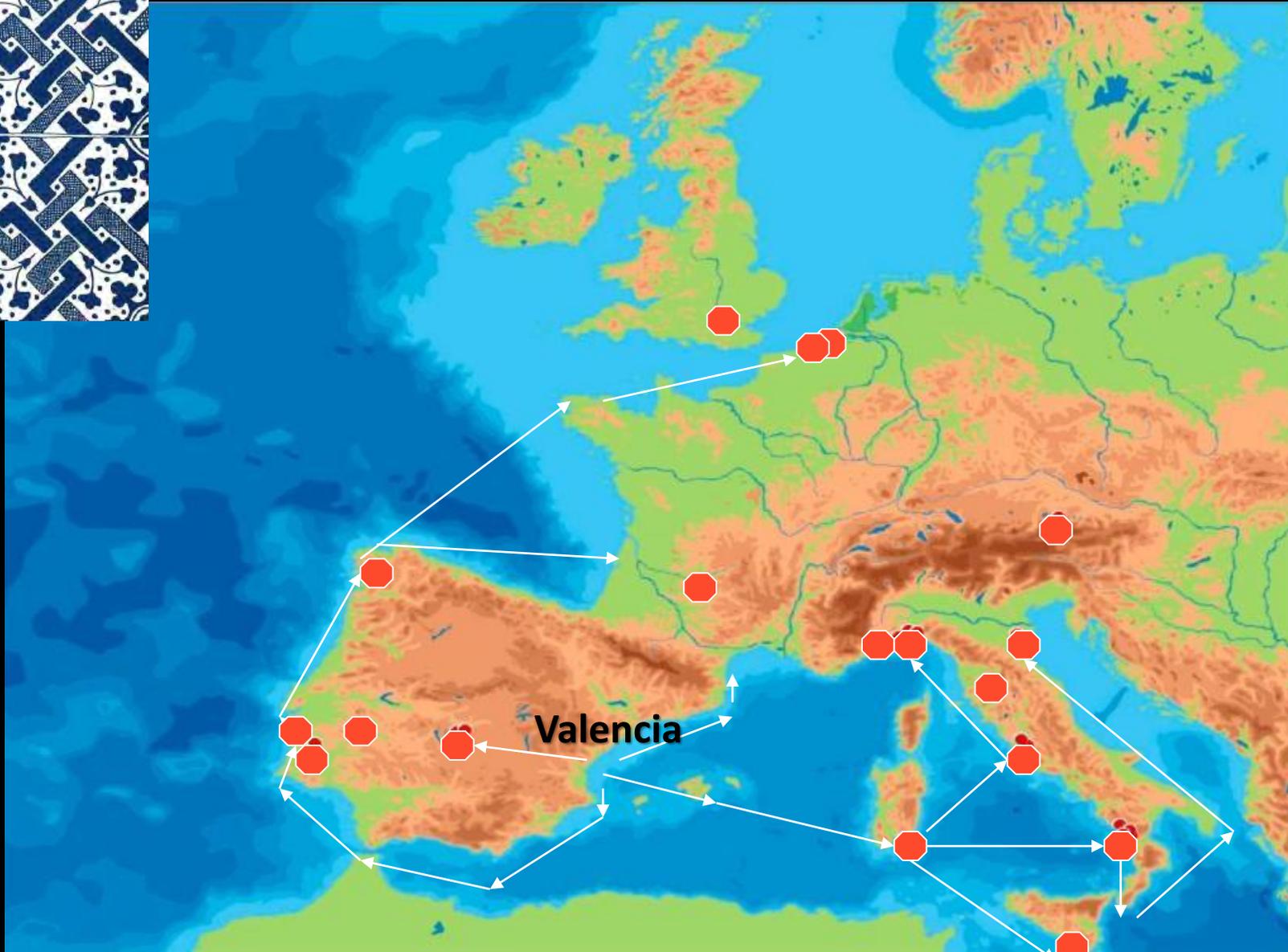
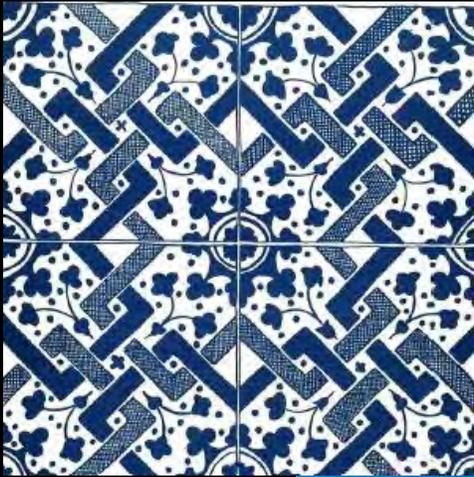
Juan II de Aragon and his wife
Blanca de Navarra (1425-1441)

18 x 18 cm

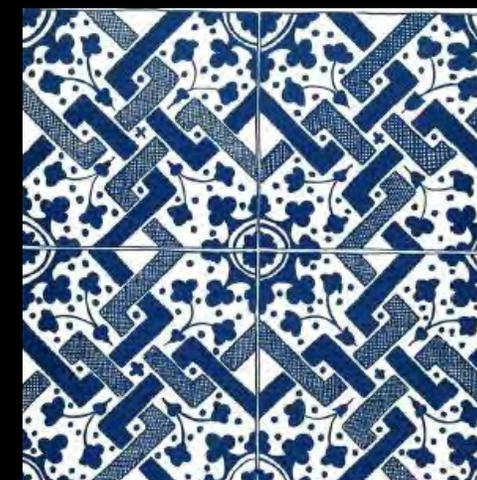
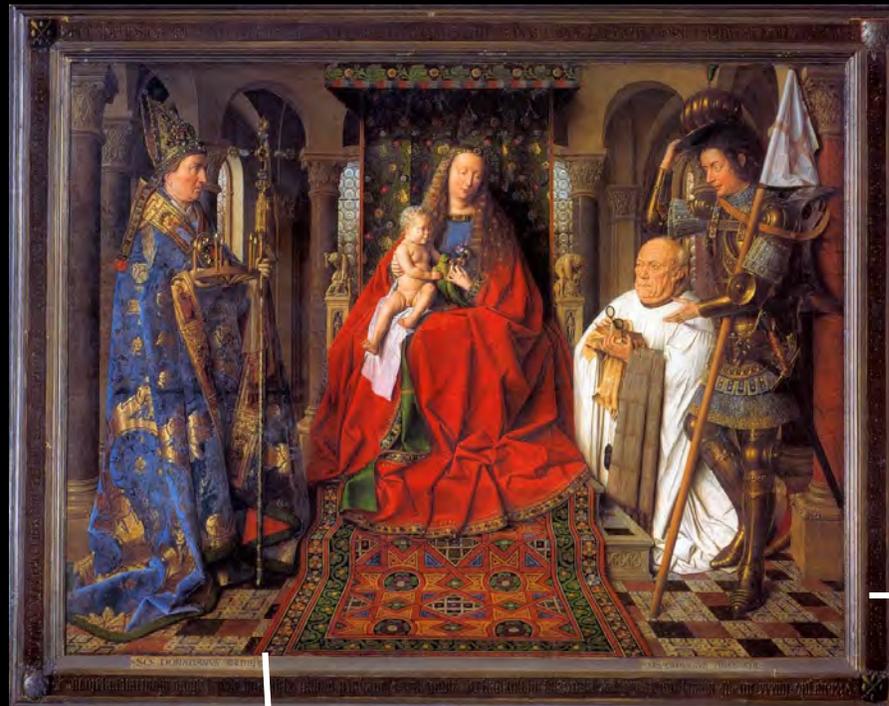

Coll 2008, Fig. 214: 1425-1441
Blanca de Navarra

Verspreiding van Valenciaanse tegels in Europa

Madonna with canon Joris van der Paelen , 1436: Van Eyck (Bruges, Groeningemuseum)

Cathedral of Toledo
(Gonzalez-Marti, pavimentos, p.223)

Van Eyck 1432

Ghent altarpiece, 1432, Van Eyck, Ghent cathedral

YECUC - J V E C Y K - J V E Y C K

ROBERTUS DE EVOR IN RE REGNI

MILITARI XAN

- Resultaten:
 - 3 reeksen van tegels met daarop de emblemen van Pieter Bladelin; 1 met die van de Orde /Hertog bovenop
 - Oorsprong: Valencia, XVb
 - Stijl : producten van de werkplaats van *Juan Al Murci*, die werkte voor koning Alphonso V
- Vragen...
 - Hoe ging de transfer van design en tegels ?
 - In welke context moeten we die interpreteren ?

Hypothese 1:

Koopwaar

- meegebracht door Catalaanse handelaars in Brugge (“natie van Arragon”)
(Spanjaardstraat)
- route Genua – Palma de Mallorca – Barcelona – Valencia – Málaga – La Rochelle – Brugge sinds de late 13de eeuw
- Vanaf late 14de eeuw: Valenciaanse handelaars zijn steeds meer aanwezig in Brugge
- Hoogtepunt: 15de eeuw

Kaart Satelliet Beide

200 km
200 mijl

Hypothese 2

Diplomatiek cadeau ?

Filips de Goede (1396-1467)

Pieter Bladelin (ca. 1410-1472)

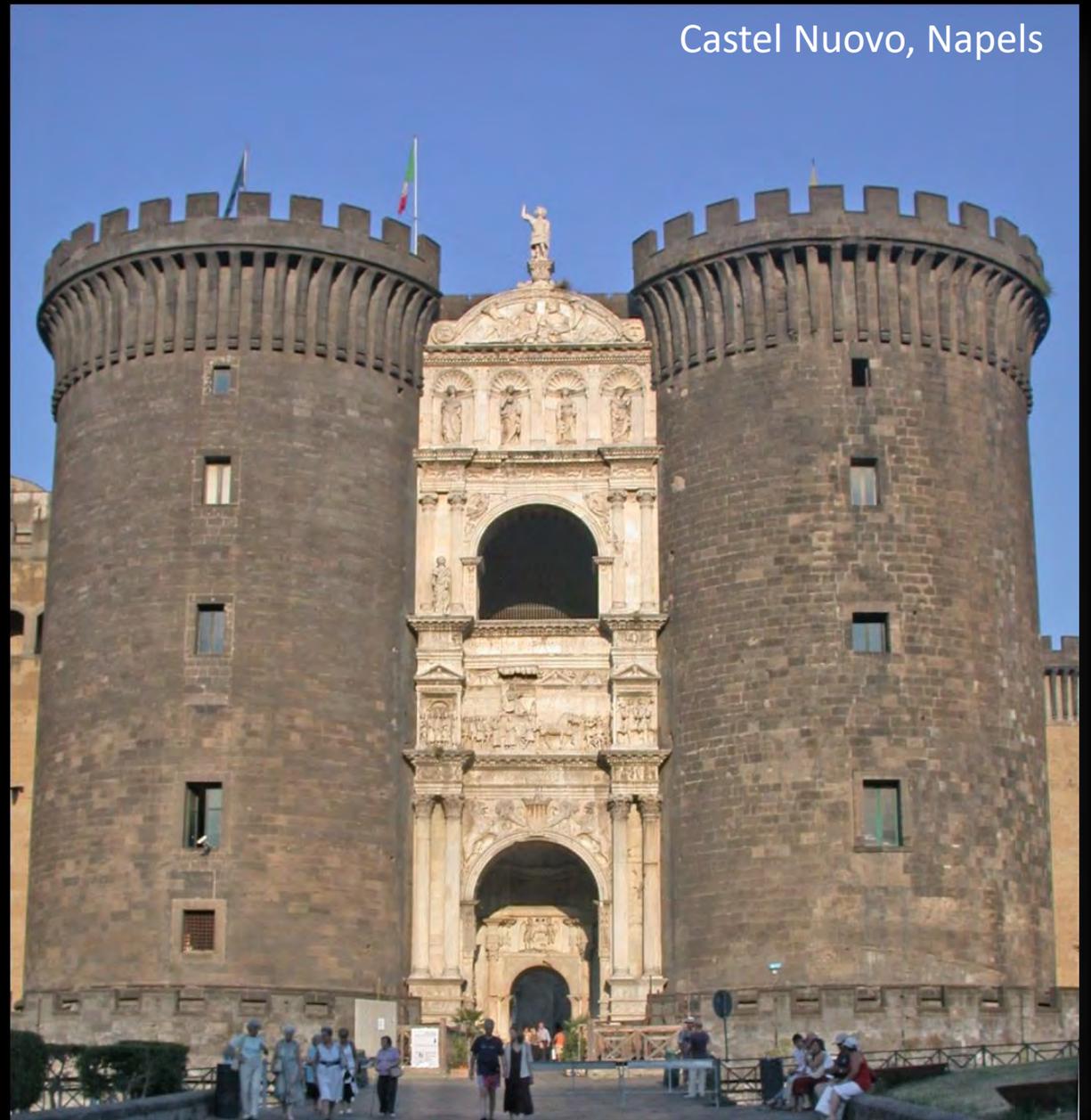

Alfonso V "El magnanimo", (1396-1458)

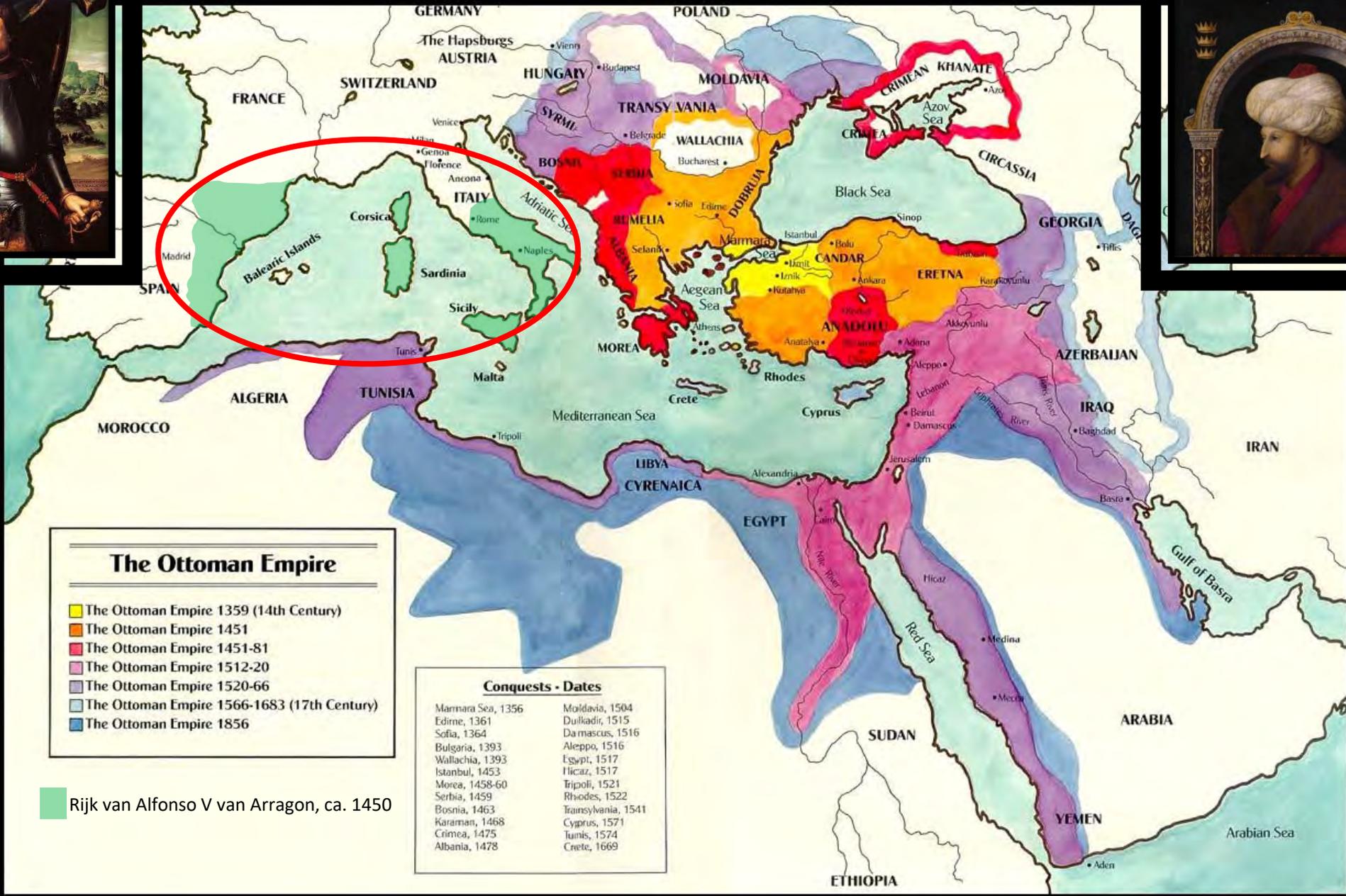

- Machtigste man in het W-Midd. Zeegebied in het midden van de 15de eeuw
- bestuurt uit Valencia, later ook Napels
- diplomatieke relaties met andere mogenheden:
 - Bourgondiërs
 - Ethiopiërs (Yeshak, Zara Yaqob)

Castel Nuovo, Naples

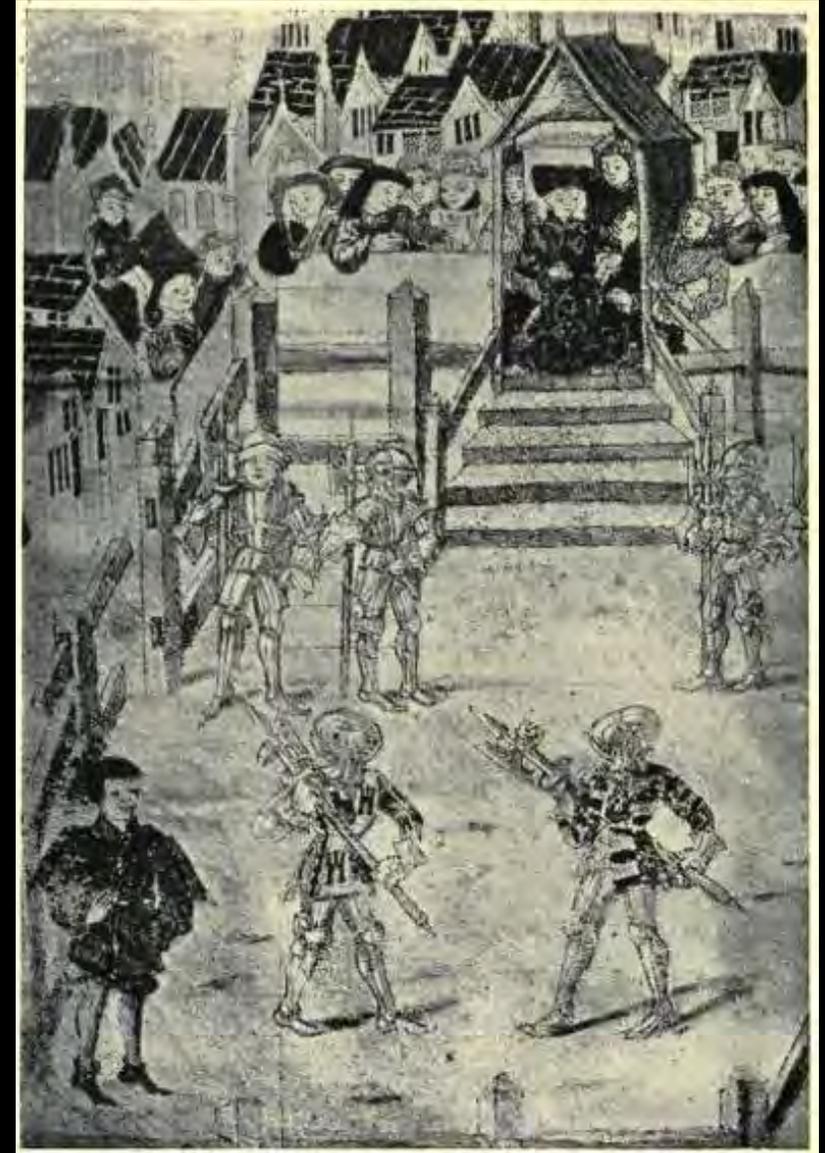

Ca. 1455

- 1443: Filips de Goede stelt een **alliantie** voor aan Alphonso V, tegen de Ottomanen
- 1441/44: Felipe Boil, heer van **Manises** is in Brugge (en Londen)
- 1445: Alphonso V van Aragon: **nieuw lid van de Orde van het Gulden Vlies**

Drawing of a manuscript belonging to Lord Hastings. Combat between John Astley and Sir **Philip Buyl**, at Smithfield, London (1441-1442) (Van de Put, 1909).

- 1453: val van Constantinopel
- 1454: Filips de Goede en Alphonso V volgen de oproep van Paus Nicolas V tot kruistocht tegen de Ottomanen

BRANCOU FAIT
A LILLE LE 15
FEVRIER 1454
SOUS LA DIRECTION
DU COTE
D'ESTAMPES
POUR LE BON
DUC PHILIPPE
DE BOURGOGNE
ET ISABELLE
DE PORTUGAL
SA FEMME, QUI
SE FIERT LES
VOEUX POUR
RECONQUERRE LA
TERRE SAINTTE.

MONSIEUR
IACQUE DE LUXEMBOURG

MONSIEUR
PIELES
DE HORNES

0 ~ ~
AN. DNI. 1454.

MADAME DE
CHARNY

LE BON DU
PHILES

MADAMOISEL
DE CHIMAY
DE CROY

LE COTE DE
CHAROLLOIS
ET
MADAME DE BOVRBOIS

LE GRAND
BASTARDE
BOVRGONNE

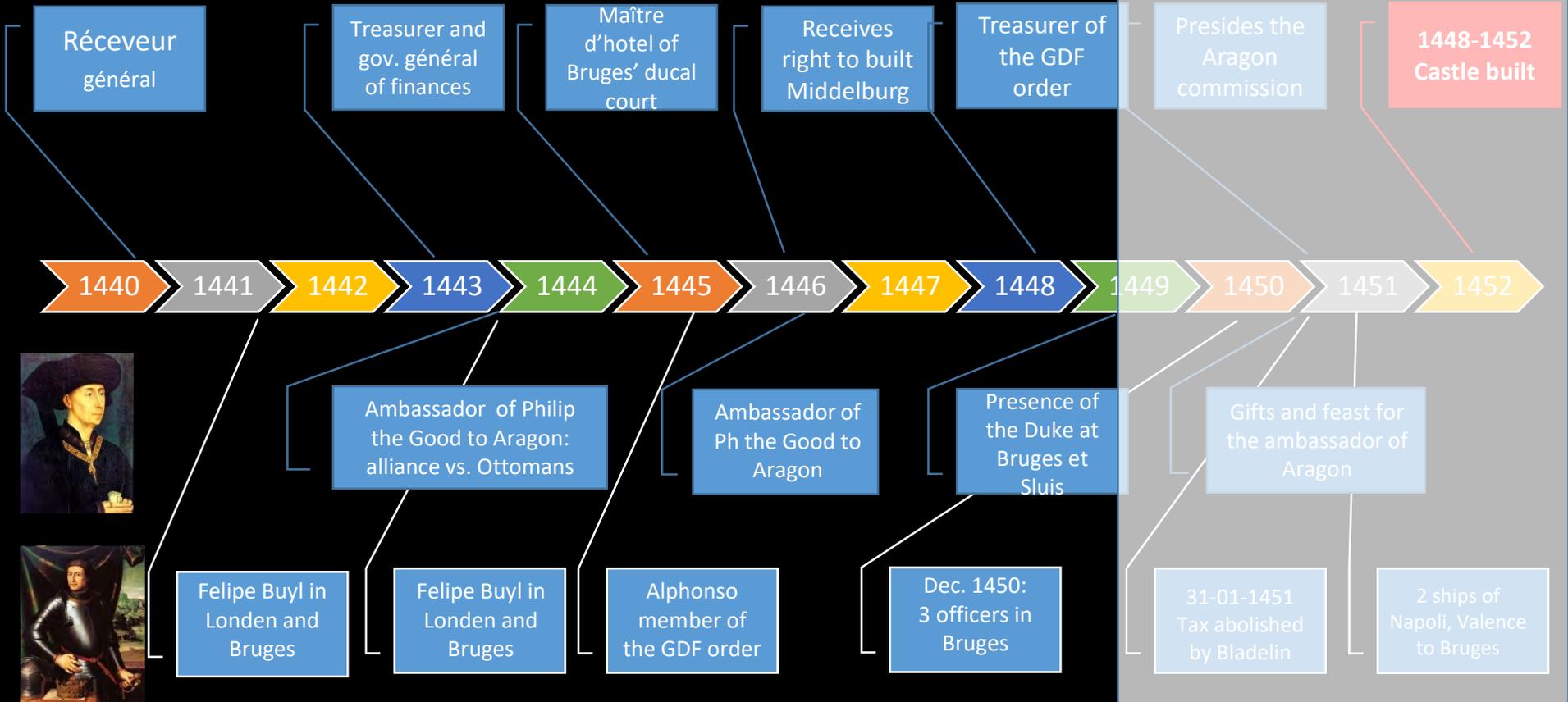
MADAME DESTAMPES

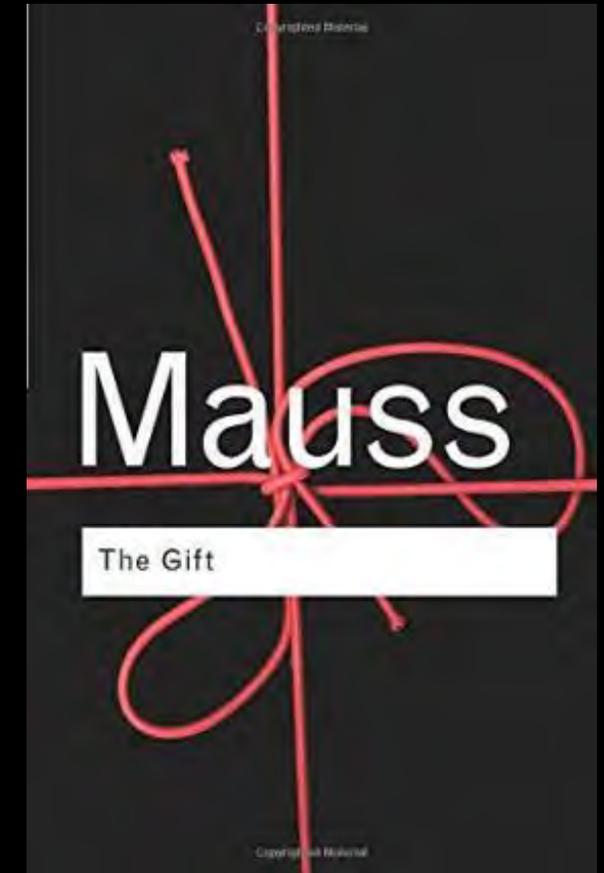
MADAME DE CLEVES

LA DVCHESSE

1454: eed van de fazant

Hypothese 3: nog een “cadeau”

- 1440: speciale Brugse tax van 2,5% op handelswaar uit Arragon

